

דוח מבקר עיריית קריית ביאליק

תאריך: 31/3/2014

לכבוד:
מר אלי דוקורסקי
ראש העיר

אדון נכבד

הנדון: דו"ח ביקורת לשנת 2013

הריני מתכבד להגיש לך דו"ח ביקורת לשנת 2013 בהתאם להוראות סעיף 170 ג' לפקודת העיריות. עותקים מהדו"ח מועברים גם לחברי הועדה לענייני ביקורת. דו"ח זה מהווה ריכוז דוחות ביניים, שהועברו במהלך השנה אל הגורמים "המבוקרים" על מנת שיעשו לתיקון הליקויים.

דו"ח זה עוסק בין היתר בנושאים ביקורת בנושא המערך הבטיחות העירוני, השירות הוטרנירי, נגישות לאנשים עם מוגבלויות שנבדקו על ידי על פי תוכנית העבודה השנתית שאושרה ע"י ועדת הביקורת. בנוסף בוצעה ביקורת לאימות תיקון ליקויים בנושא **פיצול דירות, ביטוח פנסיוני וסגירת בית העלמין "צור שלום"**.

במעמד זה הנני מודה למחלקות המבוקרות על שיתוף הפעולה הנדרש לעבודת הביקורת. הביקורת מספקת הערכה בלתי תלויה על הפעילות בעירייה בהתאם לנהלים שנקבעו ואינה מתמקדת רק בהתרעה ובחשיפת ליקויים. מתפקידה לפעול כדי שהליקויים שהדו"ח מצביע עליהם יתוקנו. גיבוש המלצות והמעקב אחר התיקונים מהווה חלק בלתי נפרד מעבודת הביקורת.

דו"ח הביקורת הוכן ע"י מבקר העירייה מר אייל לוי. חשוב לפעול גם ליישום המלצות הביקורת ותיקון הליקויים שהתגלו בדוחות הקודמים ובדוחות שפורסמו ע"י הגופים החיצוניים (משרד הפנים, מבקר המדינה וכד'). אימוץ המלצות הביקורת והמעקב אחר יישומן עשויים להיות לעזר רב לעבודת העירייה, ייעול המערכת ואיכות השירות הניתן לתושבים.

בברכה
אייל לוי
מבקר העירייה
וממונה על תלונות הציבור

תוכן העניינים

3	נתונים כלליים על קריית ביאליק
	<u>פרק א'</u>
5	ביקורת בנושא נגישות לאנשים עם מוגבלויות
45	ביקורת בנושא המערך הבטיחות העירוני
87	ביקורת בנושא השירות הווטרינרי
141	ביקורת בנושא אכיפת פינוי מוסדר של פסולת בניין
160	תלונות התושבים
	<u>פרק ב'</u>
183	מעקב אחר טיפול תיקון ליקויים
	<u>פרק ג'</u>
190	חוקים ותקנות

נתונים כלליים על קריית ביאליק ליום 31/12/2013

1. מעמד מוניציפאלי ושטח השיפוט

קריית ביאליק מוכרת כעיר בישראל ושטח השיפוט שלה כ- 7,600 דונם.
העיר קריית ביאליק שוכנת בין עכו לחיפה וגבולותיה :
 - בצפון – נחל הנעמן והמועצה האזורית מטה אשר.
 - בדרום – חיפה.
 - במזרח – כפר ביאליק והמועצה האזורית זבולון ותעלה 42.במהלך שנת 2013 נוספו לקריית ביאליק כ- 400 דונם (אדמות כפר ביאליק).
2. שמות הישובים בתחום השיפוט

קריית ביאליק בלבד.
3. מספר התושבים ומספר בתי אב

מספר תושבי העיר הינו 43,697 נפש, לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
הדרוג הסוציו אקונומי – 6.
מספר חייבי ארנונה (כולל עסקים) – 16,735
מספר בתי האב חייבי ארנונה הינו 15,296
4. שם ראש העירייה ומועד תחילת כהונתו

ראש העירייה הנבחר הינו מר אלי דוקורסקי והוא החל את כהונתו ביום 2/12/2008 וזכה שוב בבחירות שהתקיימו ביום 22/10/2013.
5. מספר הסגנים לראש העירייה, בשכר ובתואר

בעירייה שלושה סגנים לראש העירייה, שניים מהם מכהנים ללא שכר ואחד מכהן בשכר.
מר יוסי אזריאל משמש גם כמ"מ ראש העירייה, מר עמירם מסס ומר ניומה רצ'בסקי משמשים כסגני ראש העירייה.
6. מספר חברי מועצת העיר

מועצת העיר מונה 15 חברים.

מוסדות חינוך

להלן ריכוז נתונים על מערך מוסדות החינוך בעירייה ליום 31/12/2013 :

<u>סוג המוסד</u>	<u>מספר המוסדות</u>	<u>מספר הכיתות</u>	<u>מספר התלמידים</u>
גני חובה וטרום חובה	42	42	1,216
בתי ספר יסודיים	6	98	2,537
חטיבות ביניים	2	42	1,184
חטיבות עליונות	1	45	1028
טכנאים והנדסיים	1	12	214
קידום נוער	1	1	31
<u>סה"כ</u>	53	240	6,210

**ביקורת בנושא:
נגישות מבנים ושירותים
לאנשים בעלי מוגבלות
בקריית ביאליק
לשנים 2009 - 2012**

תאריך: 14/7/13

היחידה לביקורת פנים ופניות הציבור
רחוב שד' ירושלים 16, קריית ביאליק 27100
טלפון: 04-8780808 פקס: 04-8781705

ביקורת בנושא נגישות מבנים ושירותים לאנשים בעלי מוגבלות בק. ביאליק

תקציר מנהלים

להלן עיקרי ממצאים, מסקנות והמלצות מדו"ח ביקורת שנערך בעיריית קריית ביאליק בנושא נגישות והנגשת מבנים בקריית ביאליק לאנשים בעלי מוגבלות.

*** לשם קבלת החלטות רצוי לעיין בדו"ח המלא.**

הביקורת בעיריית קריית ביאליק בוצעה במהלך חודשים יולי 2012 ועד יולי 2013 ובחנה את נושא הנגישות של אנשים בעלי מוגבלות בין השנים 2009-2012.

הביקורת כללה את ההיבטים הבאים: מינוי רכז נגישות, הקצאת חניות נכים, תקציב, איסור הפליה במקום ציבורי ובשירות הציבורי, הנגשת תחנות אוטובוס, הנגשת מקלטים ציבוריים, נגישות מוסדות חינוך, נגישות המידע, הגברת הידע והעלאת המודעות, התגברות על הפרשי הגובה במדרכות, תוכנית אב, שילוט.

הביקורת התבצעה במדגם אקראי תוך מתן דגש לפיזור הפיזי של המבנים, המקלטים ותחנות האוטובוס.

חשוב לציין כי זו הפעם הראשונה שמתבצעת ביקורת בנושא הנגישות בעיר.

להלן עיקרי הדו"ח:

1. רקע:

- 1.1. בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות- התשנ"ח ובפרט תיקון מס' 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.
- 1.2. אחד העקרונות המובילים בחזון העיר קריית ביאליק ומיתוגה בשנים האחרונות הינו קידום נושא הנגישות.
- 1.3. הדבר בא לידי ביטוי בתנופת ההנגשה הפיזית של צירי תנועה ומבני ציבור בעיר, בסימן חניות נכים ציבוריות ופרטיות על פי התקן. כמו כן, עובדי הרשות ומנהלי מחלקות העירייה עוברים הדרכות בנושא נגישות השירות. ראש העיר, מר אלי דוקורסקי, זכה באות הוקרה על היותו ראש עיר מקדם נגישות. כמו כן, משרד החינוך העניק לעירייה שני פרסים על נגישות וקבלת השונה.

2. מינוי רכז נגישות

- 2.1. בעיריית קרית ביאליק מונה מר דודו מעוז לשמש כרכז נגישות. את תפקידו מבצע מר דודו מעוז בהתנדבות. את כתב המינוי קיבל מר דודו מעוז ממנכ"ל העירייה ביום ה-1.6.2010.

3. חניות נכים

- 3.1. הביקורת מעירה כי יש להוסיף עוד שלושה מקומות חנייה בסמוך לבריכת אפק, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.
- 3.2. בנוסף, בקרבת הקונסרבטוריון אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות המיועדות לנכים.

4. תקציב

- 4.1. גודל התקציב משפיע בהכרח על היקף הפעילות. מבדיקתנו עולה כי, לא נמצא תקציב לפעולות מערך הנגישות.
- 4.2. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום זה.
- 4.3. כמו כן, לדעת הביקורת על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה. תכנית זו תחייב את העירייה בתכנית ביצוע.

5. הנגשת תשתיות וסביבה

- 5.1. כל הרחובות שנבדקו עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.
- 5.2. לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן, עקב התנגדות האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן והמבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

6. שילוט

- 6.1. לא נמצא שילוט הכוונה למרכז הקונסרבטוריון העירוני.

7. שירותי נכים

- 7.1. בבדיקת 6 מבני ציבור (בנין העירייה, קונסרבטוריון, אשכול פיס, ספרייה, מועדון גאולים, בריכת אפק) נמצא כי חמש מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. עם זאת, במבנה הקונסרבטוריון לא נמצאו שירותי נכים.

8. הנגשת תחנות אוטובוס

- 8.1. הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ברחבי הקריה ומהבדיקה עולה כי :
- 8.2. בשלוש תחנות אוטובוס (שבטי ישראל, גיורא 14, הנרייטה סולד) לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת לעלות נכים.
- 8.3. נמצא כי בשתי תחנות אוטובוס לא קיימת תחנת אוטובוס , אלא קיים עמוד בלבד (גיורא 14, שדרות ויצמן).
- 8.4. נמצא כי בתחנה ברחוב יקינטון 6 קיים מכשול של גזע עץ בסמוך לתחנה.

9. הנגשת מקלטים ציבוריים

- 9.1. הביקורת בדקה 16 מקלטים ציבוריים ברחבי הקריה ומהבדיקה עולה כי :
- 9.2. בשבעה מקלטים מעבר הכניסה אינו נגיש, ואין מדרג תקין בכניסה למקלט ואין מאחזי יד.
- 9.3. בתאריך 3.5.12 נערכה ביקורת מקלטים מטעם פיקוד העורף ונמצא כי :
- 9.4. בשני מקלטים אין סימון חיצוני למקלט ואין מעקות.
- 9.5. בשלושה מקלטים אין שלמות במעברי הגישה ואין מעקות.
- 9.6. הביקורת ממליצה לבנות תוכנית מקושרת תקציב , על מנת לגשר על הפער ולשם הנגשת המקלטים בעיר.

10. נגישות מוסדות חינוך

- 10.1. הביקורת בדקה את כל בתי הספר בעיר (8 בתי ספר) ומהבדיקה עולה כי :
- 10.2. בשבעה בתי ספר אין מעלית לקומות העליונות.
- 10.3. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על פער זה.
- 10.4. בבתי הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים בפעילות הבית ספרית (ימי הורים, פעילויות חברתיות וכד').

11. מתן רישיון לעסק

- 11.1. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים, היזמים והמתכננים שעדיף לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918 .
- 11.2. בנוסף, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.

12. נגישות אתר האינטרנט

12.1. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר.

13. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

13.1. הביקורת מצאה כי, העירייה ערכה ימי השתלמות ותחנות לעובדים על מנת שיחשו

את המצוקה הקיימת של אנשים בעלי מוגבלות בבואם לקבל שירות.

14. כניסה למבנה

14.1. הביקורת מעירה שיש לשים תאורה בכניסה האחורית למבנה הרב תכליתי ובבניין

אשכול הפיס.

15. תוכנית אב רב שנתית

15.1. בעיריית קרית ביאליק קיימת תכנית אב משנת 2008.

15.2. הביקורת מעירה כי לא נמצאה תכנית מפורטת אודות אופן ביצוע תוכנית האב ומהם

אבני הדרך לעמידה בזמנים.

מבוא 1.

בחברה בה אנו חיים, לאדם באשר הוא אדם מגיעה הזכות לכבוד וכן האפשרות לנהל אורח חיים. קיימת בחברה אוכלוסייה בעלת מוגבלויות בהן: פיזיות, נפשיות ושכליות אשר לעיתים פוגעות בניהול אורח החיים. החברה בה האוכלוסייה בעלת הצרכים המיוחדים זקוקה לתמיכה ועזרה מהסביבה.

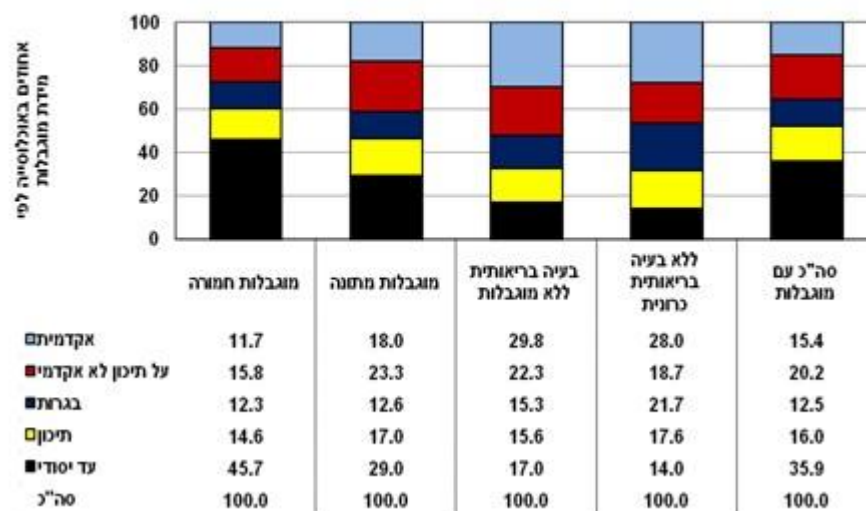
החוק מודע לכך כי יש אנשים שונים מאחרים שיש להם סטאטוס שמיחד אותם והם בעלי מוגבלויות שונות. אנשים אלו נמצאים בסיכון מסוים שלא יוכלו להשתמש בשירותים כמו שאר האוכלוסייה ולפיכך המחוקק מגן על אוכלוסיות מוגבלות ועל זכויותיהן באמצעות חקיקה. בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות- התשנ"ח ובפרט תיקון מס' 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל המוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

בשנת 2009 חיו בישראל כ-1.6 מיליון אנשים בעלי מוגבלות, המהווים כ-21% מהאוכלוסייה הישראלית.

כמעט מחצית מהאנשים בעלי מוגבלות (48%) היו בגילאי עבודה; המהווים 19% מהאוכלוסייה בגילאי עבודה.

מספרם של ילדים בעלי מוגבלות נאמד בכ-319,000; 188,000 מתוכם זקוקים לטיפול קבוע. מרבית האנשים בעלי מוגבלות בגיל 20 ומעלה הן נשים (55%).

גרף 12: התעודה הגבוהה ביותר לפי מידת מוגבלות, בני 20 ומעלה, 2009, אחוזים

קיימים מספר מוגבלויות עיקריות על פי החוק:

- מוגבלות פיסית - המוכרת ביותר, נכים הנעזרים בכסא גלגלים או קביים. הבעיה העומדת בפניהם היא מוביליות, מעבריות, מקום מספיק רחב למעבר כיסא גלגלים. קיימות צורות נוספות של מוגבלות פיסית הקשורות לטווח התנועה של הידיים והרגליים שלהם). לעניין זה קיים תקן ישראלי 1918 של מכון התקנים.
- מוגבלות חושית - כבדי שמיעה או חירשים, עיוורים. ישנם אנשים שנולדו עיוורים, וישנם כאלה שהעיוורון מתפתח אצלם במהלך חייהם, או שהגיע בעקבות תאונה בה היו מעורבים. לפיכך, חירשות ועיוורון יכולים להיות מולדים או להתפתח. בנוסף ישנה גם מוגבלות חושית.
- מוגבלות קוגניטיבית - לרבות שכלית. למשל פיגור שכלי קל, בעלי מנת משכל (IQ) 85-90, פחות מהממוצע באוכלוסייה. יצוין כי רבים מהם יכולים לתפקד ביום-יום, לעבוד, ללמוד ולהתחתן, אך הם עדיין בעלי מוגבלות מסוימת, לדוגמא אם יצטרכו לקרוא מסמך מורכב הם לא יצליחו לסיימו או להבין אותו. אנשים בעלי מוגבלות זו אינם מסוגלים להתמודד עם מצבים מסוימים (מלחצים וכו').
- מוגבלות נפשית.
- מוגבלות בתקשורת בין-אישית.

ניתן לחלק את נושא הנגישות למספר מרכיבים בהם:

- **נגישות הסביבה הבנויה והתחבורה**, המתייחסת לאפשרות של כל אדם להגיע פיסית למקום אליו הוא צריך להגיע, להסתובב בו, להתמצא ע"ב שלטים.
- **נגישות המידע והתקשורת**, צינורות קבלת והעברת המידע הן בתקשורת מדוברת והן באינטרנט. למשל גודל הגופן, מערך הצבעים באתר אינטרנט והיכולת לנווט בו, עוצמת הקול ומהירות הקול.
- **נגישות השירות**, אפשרות השימוש וההנאה משירות. החוק מתייחס לזכותו של כל אדם לקבל שירות שמאפשר לנו להשתמש בו כמו כל אדם אחר, ובאותו מקום. אדם בעל מוגבלות אינו אמור להרגיש שמתייחסים אליו כאל שונה. השירות צריך להיות מוענק מבלי שהלקוח בעל המוגבלות ירגיש פגיעה בכבודו. מתן אמצעי עזר כנדרש. אפשרות השתתפות בפעילות, קניית מוצר, שימוש במתקנים. קבלת מידע נדרש, באופן המותאם למוגבלות.

חשוב לראות/לחוש/לשמוע את העולם דרך העיניים של אנשים בעלי מוגבלות. השירותים הניתנים לאנשים בעלי מוגבלות הם חלק בלתי נפרד מכלל מערך השירותים הציבוריים. חייבים לבחון תשתית ושירותים קיימים מנקודת המבט של אנשים בעלי מגבלות ובשיתוף עמם.

3. רקע ייחודי – עיריית קריית ביאליק:

3.1. כדי לשמור על חזות פני העיר ולעשות את כל הדרוש לשמירה על התחום, אחד העקרונות המובילים בחזון העיר קריית ביאליק ומיתוגה בשנים האחרונות הינו קידום נושא הנגישות.

3.2. הדבר בא לידי ביטוי בתנופת ההנגשה הפיזית של צירי תנועה ומבני ציבור בעיר, בסימן חניות נכים ציבוריות ופרטיות על פי התקן. כמו כן, עובדי הרשות ומנהלי מחלקות העירייה עוברים הדרכות בנושא נגישות השירות.

3.3. במסגרת קידום הנגישות בקבלת השונה חשוב לציין כי עיריית קריית ביאליק הינה העיר הראשונה שהקימה מיזם לנגישות השירות ובהתאם לכך, ראש העיר, מר אלי דוקורסקי, זכה באות הוקרה על היותו ראש עיר מקדם נגישות.

3.4. כמו כן, משרד החינוך העניק לעירייה שני פרסים על נגישות וקבלת השונה. לאחרונה העירייה זכתה בפרס החינוך היישובי שאחד הקריטריונים והנושאים שנבדקו בעיר במסגרתו, היה נושא הנגישות.

3.5. בשנת 2011 התבצעו מספר פעולות להנגשת העיר בהם:

- 3.5.1. הקמת מעלית בבית חן.
- 3.5.2. הקמת מעלית בחטיבת הביניים אפק.
- 3.5.3. הנגשת האנדרטה לחללי מערכות ישראל בעיר והרחבת האתר.
- 3.5.4. הקמת שרותי נכים בבנין העירייה.
- 3.5.5. הנגשת תחנות אוטובוס ברחבי העיר.
- 3.5.6. הנמכת מדרכות וסימון מעברי חציה.
- 3.5.7. סימון חניות נכים פרטיות וציבוריות.
- 3.5.8. תחילת פעילות להקמת פארק נגיש בעיר.

3.6.1. מתו"ס (מבנים, תשתיות וסביבה):

נעשה מעקב בעירייה על פי חוק לגבי הנגשה של מבני ציבור חדשים לפיו, תכנון ובניה של מבנה ציבור חדש מותנה בהנגשה פיזית של המקום לכלל הלקויות המוכרות על פי חוק. העירייה הכינה תכנית אב מעודכנת להנגשה של העיר בהתאם לחוק השוויון וזאת במטרה לתקצב את תחום הנגישות. כיום אין תקציב קבוע שמאושר מידי שנה אלא נושא הנגישות מקבל הקצאות תקציב בהתאם הצורך.

3.6.2. נגישות השירות:

עיריית קריית ביאליק מקיימת הנגשה של השירות לבעלי מגבלות, הדרכות לנותני שירות כגון נציגי המוקד העירוני ונציגי רווחה של העירייה בדבר נכויות פיזיות וקוגניטיביות וכיצד להתמודד איתן, במטרה לקדם מודעות לבעלי מוגבלויות ובכך ליצור שירות עירוני נגיש.

עיריית קריית ביאליק יחד עם סניף נגישות ישראל צפון מקיימות פעילויות בבתי הספר לקידום מודעות לבעלי לקויות בין הפעילויות נערכות פעילויות הסברה של נציגי העירייה והפיקוח העירוני בדבר חוק השוויון ואכיפתו על ידי הפיקוח העירוני.

- 4.1. מטרת הביקורת שנערכה בחודשים אוגוסט 2012 עד יוני 2013 הייתה להגביר את החשיבות נושא הנגישות.
- 4.2. כמו כן, מטרת הביקורת הינה בדיקת ובחינת אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הנגישות. הצבעה על ליקויים במידה וקיימים והמלצה על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.
- 4.3. איתור חריגות מחוקים, הוראות ונוהלי עבודה.
- 4.4. איתור חריגות מסמכויות.
- 4.5. איתור סיכונים עסקיים ותפעוליים.
- 4.6. איתור ליקויים מערכתיים (כגון: חוסר או ליקוי בנהלים, ליקויי תוכנה).
- 4.7. איתור מקרים בהם קיים חשד לפגיעה בטוהר מידות מצד עובדי העירייה.
- 4.8. איתור מקרים בהם קיימת פגיעה בחיסכון, בשמירה על הרכוש וביעילות העבודה.
- 4.9. בחינת אופן פעילות העירייה בתחום והאם הינה מתבצעת תוך שמירה על חוקיות, סדירות, עקרון השוויון, חסכון, יעילות, שקיפות ומניעת פגיעה בטוהר המידות.
- 4.10. הביקורת מתכוונת לבדוק את נושא מערך הנגישות בקרית ביאליק, לרבות הנושאים הבאים: רחובות, מבני עירייה, בתי ספר, כתב מינוי לממונה, תוכנית הדרכה, תוכנית אב, תקציב.

5. היקף הביקורת

- 5.1. בדיקת כל הפרוטוקולים בנושא הנגישות לשנים 2010-2012.
- 5.2. יישום תכנית אב לשנים 2010-2012.
- 5.3. התקיימה שיחת פתיחה בתאריך 18.11.12 בנוכחות: מר אייל לוי, מבקר העירייה, ד"ר רויטל שוורץ סבירסקי, חברת מועצת העיר ויו"ר מחוז צפון בנגישות ישראל ומר דודו מעוז, רכז נגישות עירוני.
- 5.4. הביקורת בוצעה בהתאם לתוכנית העבודה של מבקר העירייה לשנת 2013. הנושא נכלל בתכנית העבודה השנתית.
- 5.5. הביקורת הסתמכה על הוראות החוק, תקנות, הוראות ונהלים כפי שמופיעות בסעיף 7 בדו"ח זה.
- 5.6. הביקורת בוצעה ע"י מר אייל לוי, המבקר הפנימי וע"י גב' אלה רוזנטל סטז'רית באוניברסיטת חיפה בחוג מדע המדינה במסלול ביקורת פנימית.
- 5.7. לצורך ביצוע המטלה, הביקורת קיבלה נתונים:
- שאלון אשר נענה ע"י מר דודו מעוז, רכז הנגישות.
 - משרד מהנדס העיר.
 - גזברות העירייה.
 - המחלקה המשפטית.
 - בנוסף, הביקורת הוציאה וניתחה נתונים שונים מתוך המערכת הממוחשבת.

5.8. עזרים לביצוע הביקורת

5.8.1. דו"ח כספי של העירייה ובכלל זה תקציב שמוקצה לנגישות.

5.8.2. תכנית אב לנגישות לשנת 2008.

5.8.3. סקר נגישות לשנים 2008-2009.

5.8.4. רשימת קורסים והדרכות לרכז הנגישות.

5.8.5. דוחות מרשויות אחרות.

5.8.6. פעילות נאמני נגישות.

6. חוקים, תקנים, הוראות ונהלים

6.1. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

6.2. חוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993.

6.3. חוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים), התשמ"ח-1998.

6.4. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (עדיפות במקומות חניה במקום העבודה), התשס"ב – 2001.

6.5. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית), התשס"ג – 2003.

6.6. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה), התשס"ו – 2007.

6.7. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות השירות), התשס"ז – 2007.

6.8. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות במוסד חינוך קיים), התשע"א – 2011.

6.9. תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב – 2011.

6.10. תקן הבנייה הנגישה בישראל.

6.11. בג"ץ שחר בוצר נ' המועצה המקומית "מכבים-רעות".

1. מינוי רכז נגישות

1.1. בהתאם לסעיף 19(מב) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

"19מב. (א) מי שאחראי להספקת שירותי ציבורי כהגדרתו בסימן ד', המעסיק 25 עובדים לפחות ימנה מקרב עובדיו אדם הבקיא, ככל הניתן, בתחום הנגישות לאנשים עם מוגבלות וככל האפשר הוא יהיה אדם עם מוגבלות (בסעיף זה – רכז נגישות).

(ב) רכז נגישות –

(1) ימסור מידע לציבור על אודות נגישותו של השירות הציבורי או המקום שבו הוא ניתן;

(2) ייתן ייעוץ והדרכה בדבר חובותיו של השירות הציבורי, לפי פרק זה."

1.2. בעיריית קרית ביאליק מונה מר דודו מעוז לשמש כרכז נגישות. את

תפקידו מבצע מר דודו מעוז בהתנדבות. את כתב המינוי קיבל מר דודו

מעוז ממנכ"ל העירייה ביום ה-1.6.2010.

בהתאם לקווים המנחים בתקן הישראלי 1918 ובהתאם לסעיף 8.22, חלק ח' לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאים ואגרות), תש"ל- 1970 שעיקרו מקומות חנייה לאנשים עם מוגבלות, נקבע כדלקמן:

"במגרש החנייה של בניין ציבורי יוקצבו לפחות 5% ממספר מקומות החנייה הקיימים לכלי רכב של נכים או כלי רכב המובילים נכים ויתמלאו לגביהם התנאים הבאים:

1. רחבו המינימלי של מקום החנייה המיוחד לנכה יהיה 3.00 מטרים.

2. מקומות החנייה האמורים צריכים להימצא במרחק הקרוב ככל האפשר לדלת הכניסה לבניין ציבורי האמור".

מבנה	מספר חניות	מספר חניות נכים	סימון חנייה בתמרור ג/43	סימון מעטפה ובתוכה ריבוע עם סמל נכים	גודל חניית הנכה	קירבה לכניסה למבנה
בניין עירייה	20	2	יש	יש	יש	תקין
קונסרבטוריון	0	0	אין	אין	אין	לא תקין
משמר אזרחי	100	*7	יש	יש	יש	תקין
בניין רב תכליתי	130	7	יש	יש	יש	תקין
ספרייה	30	2	יש	יש	יש	תקין
אשכול פיס	30	2	יש	יש	יש	תקין
מועדון גאולים	20	3	יש	יש	יש	תקין
ברכת אפק	220	7	יש	יש	יש	תקין

* 7 חניות הנכים משרתות את מבקרי מרכז סביניה ובית חן במשותף.

- נציין כי אחת לשנה מעביר רכז הנגישות את רשימת חניות הנכים לאישור המשטרה.
- אישור המשטרה האחרון המצוי בידי העירייה הינו מתאריך 13.1.13.

2.1. הביקורת מעירה כי יש להוסיף עוד שלושה מקומות חנייה בסמוך

לברכת אפק, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.

2.2. בנוסף, בקרבת הקונסרבטוריון אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות

המיועדות לנכים.

- 3.1. גודל התקציב משפיע בהכרח על היקף הפעילות. מבדיקתנו עולה כי, לא נמצא תקציב לפעולות מערך הנגישות.
- 3.2. מנתונים שקיבלנו ממושרד מהנדס העיר, עולה כי בשלוש השנים האחרונות נעשו פעולות רבות בתחום ההנגשה, כגון: הנמכת מדרכות, הנגשת מבני ציבור, בניית מעלית לבית חן, הנגשת מתקני משחקים וצביעת מקומות חנייה המיועדים לנכים. כל זאת בוצע מתקציב תב"ר (תקציב בלתי רגיל) וכמעט לא נלקח מהתקציב השוטף.
- 3.3. נושא הדרכה והשתלמויות מתקצב בתקציב העירייה באופן כללי אולם, אין תקציב ייעודי להדרכה בנושא זה. כמו כן, אין תקציב לייעוץ חיצוני בנושא.
- 3.4. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את הפעילות בתחום זה.
- 3.5. כמו כן, לדעת הביקורת על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה. תכנית זו תחייב את העירייה בתכנית ביצוע.

4. הנגשת תשתיות וסביבה

4.1. מסלול פנוי במדרכה - מסלול פנוי במדרכה צריך להיות ברוחב של 130

ס"מ ושיפועו יהיה עד 5% (אינו כביש). היות ומדובר בעיר קיימת ופעילה, מאפשר החוק רוחב מעבר של 80 ס"מ באופן נקודתי.

4.2. הנמכת מדרכה - החוק והתקן דורשים הנמכת מדרכה בכל מעבר חציה.

ברוחב מינימלי של 150 ס"מ. אבן השפה בהנמכת המדרכה תהייה קטומה בשיפוע 5% לפחות, נטוי כלפי הכביש (גובה 2 ס"מ ורוחב 4 ס"מ). כמו כן, נדרש משטח ההתראה מישושי ברוחב ההנמכה ובעומק 60 ס"מ לפחות שיחל מיד לאחר אבן השפה. במרכז משטח ההתראה המישושי בהנמכת המדרכה יותקן פס מוביל ניצב למשטח ההתראה עד לקצה הנגדי של המדרכה.

4.3. ריהוט רחוב - ריהוט הרחוב, כגון ספסלים, יוצבו בשולי המדרכה ולא

יצרו את המסלול הפנוי, בנוסף הספסלים יעמדו בתקן הישראלי לנגישות.

4.4. להלן המקומות שנבדקו להנגשת תשתיות וסביבה :

שם הרחוב	מסלול פנוי	הנמכת מדרכה	ריהוט רחוב	תוכנית להנגשת הרחוב
קרן היסוד	כן	כן	כן	כן
שבטי ישראל	כן	כן	כן	כן
קק"ל	כן	כן	כן	כן
דפנה	כן	כן	כן	כן
שדרות חן	כן	כן	כן	כן
חיים	כן	כן	כן	כן
הנרייטה סולד	כן	כן	כן	כן
יקינטון	כן	כן	כן	כן
ז'בוטינסקי	כן	כן	כן	כן

4.5. מ"מ מהנדס העיר, מר איגור שימנוביץ', שקרא את ממצאי סעיף זה

ציין בתגובתו כי כל הרחובות שעלו במדגם עומדים בקריטריונים של

רחוב נגיש.

4.6. עוד הוסיף כי לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן ברחובות, מאחר

וישנה התנגדות מצד האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן

המבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

5. שילוט

5.1. בהתאם לקווים מנחים בתקן ישראלי 1918 חלק 4 :

"בחזית הגישה אל כל מבנה יותקן שלט עם שם המבנה ומספרו.
לאורך כל ציר הגישה למבנים יוצבו שלטי הכוונה גדולים. ברורים ואחידים. מרכז השלט בגובה 150 ס"מ.
שילוט המידע והכוונה במבנים יהיה אחיד, בפונט פשוט וברור שגודלו לא יפחת מ-25 ס"מ.
מול פתח המעלית ומול המדרגות יהיה סימול הקומה בסיפרה שגודלה לפחות 30 ס"מ.
יהיה שילוט הכוונה ברור מכל מקום בבניין אל היציאה, אגף מנהל ומשרדים, שירותים מדרגת ומעגלית."

שם המבנה	האם קיימים שלטי הכוונה	שילוט הכוונה במבנה	סימול קומה
בניין עירייה	כן	כן	כן
קונסרבטוריון	כן	לא	-
משמר אזרחי	כן	כן	-
בניין רב תכליתי	כן	כן	כן
ספרייה	כן	כן	כן
אשכול פיס	כן	כן	כן
מועדון גאולים	כן	כן	-
בריכת אפק	כן	כן	-

5.2. נמצא כי אין שילוט הכוונה למרכז הקונסרבטוריון העירוני.

להלן ההדגשות לגבי שירותי הנכים:

- 6.1. מספר תאי שירותי הנכים במבני ציבור: מינימום תא אחד, משותף לגברים ונשים.
- 6.2. במבנה מעל 5 קומות יותקן תא שירותי נכים בקומת הכניסה ואח"כ בכל קומה שנייה, לסירוגין, אם מתנהלת תנועה ערה בכל קומה יותקן תא שירותים.
- 6.3. לפני הכניסה לתא יהיה מרחב תמרון במידה 150/150 ס"מ או 130/170 ס"מ.
- 6.4. דלת תא שירותי הנכים תיפתח כלפי חוץ ופתח האור יהיה ברוחב 80 ס"מ.
- 6.5. בחזית פנימית יותקן מאחז יד בגובה ידית (100 ס"מ), ידית מנוף רגילה ומנעול תפוס/פנוי. לצד הדלת יותקן שילוט תקני עם סמל שירותי נכים.
- 6.6. בבדיקת 6 מבני ציבור (בנין העירייה, קונסרבטוריון, אשכול פיס, ספרייה, מועדון גאולים, בריכת אפק) נמצא כי חמש מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. אם זאת, במבנה הקונסרבטוריון לא נמצאו שירותי נכים.

7. הנגשת תחנות אוטובוס:

7.1. בשנת 2003 אושרו תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות הסדרת

נגישות לשירותי תחבורה ציבורית, (תשס"ג) . -2003 להלן": תקנות

הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית".

"לגבי תחנת עמוד, ש' לוודא שיש אליה גישה ישירה ויש מקום לעמוד לצידה.

שטח פנוי בחזית בתחנה של לפחות 110 ס"מ.

מפלס התחנה יהיה בגובה המדרכה או בהפרש של עד 20 ס"מ.

יש מקום בתוך התחנה להמתנה עם כיסא גלגלים.

יש רחבת היערכות לפני תחנה, בכיוון התנועה, שאורכה לפחות 250 ס"מ.

יש מושבים בתוך התחנה."

".ת"י 1918 חלק 1 סעיף 2.8 .

הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ולהלן הממצאים:

נתונים	גפן 12	קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון	שבטי ישראל ל 15	דרך רבין	יקינטון 6	התל 14	חיים 18	שי עגנון 8	גורא 23	גורא 14	שדרות חן	ויצמן	הנריטה סולד 10
רוחב המדרכה (מינ 130)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
יש מכשולים בסביבה הקרובה לתחנה	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
יש מקום לאוטובו צמוד למדרכה ?	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין

נתינים	גפן 12	קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון	שבטי ישראל 15	דרר רבין	יקינטון 6	התל 14	חיים 18	שי עגנון 8	ג'ורא 23	ג'ורא 14	שדרות חן	ויצמן	הנריטה סולד 10
גובה המדרכה 15-17 ס"מ	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
המרחק בין הכביש לתחנה (מיני' 110)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
מרחק הבין תחנה לקצה המדרכה?	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
הפרש גובה התחנה מעל המדרכה חלק קדמי.	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
הפרש גובה התחנה חלק אחורי	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
רוחב מקום פנוי לכיסא גלגלים (80)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
אורך פנוי לכיסא גלגלים (120)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
גובה ספסל 40-50.	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
סימון לנכים ליד התחנה	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
רחבה	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין

נתונים	גפן 12	קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון	שבטי ישראל 15	דרך רבין	יקינטון 6	התל 14	חיים 18	שי עגנון 8	ג'ורא 23	ג'ורא 14	שדרות חן	ויצמן	הנריטה סולד 10
מכשולים יש/אין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
רוחב (200)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
אורך (250)	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
מפרץ לתחנה	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	לא תקין
שילוט	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
עמוד	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
שחור על גבי צהוב	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין
גודל אות 25 מ"מ	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין	תקין

7.2 הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ברחבי הקריה (גפן 12, קרן היסוד פינת שדרות

בן גוריון, שבטי ישראל 15, דרך רבין, יקינטון, התל 14, חיים 18, שי עגנון 18, שי עגנון

8, ג'ורא 14, שדרות חן, ויצמן, הנריטה סולד 10). הביקורת בוצעה בשיתוף מ"מ

מהנדס העיר ובסיוור היה נוכח נציג ממשד מהנדס העיר שאחראי על שדרוג תחנות

האוטובוס ברחבי העיר.

מבדיקת הביקורת עולה כי:

7.1.1 בשלוש תחנות אוטובוס (שבטי ישראל, ג'ורא 14, הנריטה סולד)

לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת לעלות נכים.

7.1.2 נמצא כי בשתי תחנות אוטובוס לא קיימת תחנת אוטובוס, אלא

קיים עמוד בלבד (ג'ורא 14, שדרות ויצמן).

7.1.3 נמצא כי בתחנה ברחוב יקינטון 6 קיים מכשול של גזע עץ בסמוך

לתחנה.

8. הנגשת מקלטים ציבוריים

בהתאם לסעיף 14 ד' לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951 (להלן-"חוק ההתגוננות"), נגישות במקלטים לאנשים עם מוגבלות:

" רוחב מעבר הכניסה למרחב המוגן לא יפחת מ-130 ס"מ. פתח אור יהיה לפחות 80 ס"מ.

ההפרש בין מפלס רצפת המרחב המוגן למפלס הרצפה שלפניו לא יעלה על 2 ס"מ. כאשר ההפרש בין המפלס רצפת המרחב המוגן למפלס שלפניו עולה על 2 ס"מ הוא ייעשה בדרוג של 6 מ"מ גובה לכל 50 מ"מ רוחב."

מס מקלט	מעבר הכניסה	מפלס הרצפה (פחות מ-2 ס"מ)	האם קיים דירוג תקני (דירוג של 6 מ"מ)	סימון פתחי מילוט ויציאה	מעקה אחיזה בכניסה	שלטי הכוונה למקלט
מקלט רחוב הגליל	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב נרקיסים 27	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט בית ספר הבונים	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב ההנגה	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב פלמ"ח	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב חרמון	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב קישון	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב סיגליות	לא תקין	לא תקין	לא תקין	כן	לא תקין	לא תקין
מקלט ברחוב תבור	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ברחוב ציפורי	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ספריה	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט מוקד עירוני	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט גן מרים	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ברחוב העליה	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט בבריכת אפק	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מקלט ברחוב השושנים	כן	כן	כן	כן	כן	כן

8.1. הביקורת בדקה 16 מקלטים ציבוריים ברחבי הקריה (מקלט בר' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27, מקלט בית הספר הבונים, מקלט רח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון, מלקט ברח' סיגליות, מלקט ברח' ציפורי, מקלט ספריה, מלקט מוקד עירוני, מקלט גן מרים, מקלט רח' העליה, מקלט בבריכת אפק, מקלט ברח' השונשנים). הביקורת בוצעה בשיתוף קב"ט העירייה.

8.2. מבדיקת הביקורת עולה כי :

8.2.1. ב - 7 מקלטים (מקלט ברח' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27,

מקלט בית הספר הבונים, מקלט רח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון), מעבר הכניסה אינו נגיש ואין מדרג תקין בכניסה למקלט ואין מאחזי יד.

8.2.2. בתאריך 3/5/12 נערכה ביקורת מקלטים מטעם פיקוד העורף

ונמצא כי :

8.2.2.1. בשני מקלטים אין סימון חיצוני למקלט ואין

מעקות(מקלט ברח' הנרקיסים ובמקלט רח' העצמאות).

8.2.2.2. בשלושה מקלטים אין שלמות במעברי הגישה ואין

מעקות (מקלט רח' השקדים, מקלט רח' דפנה , מלקט רח' תבור).

8.3. הביקורת ממליצה לבנות תכנית מקושרת תקציב , על מנת לגשר על

הפער ולשם הנגשת המקלטים בעיר.

חוק שוויון אנשים עם מוגבלות סעיף 19לד. בנושא נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

קובע כי:

" (א) תלמיד עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום שהוא מוסד חינוך או גן ילדים, לפי העניין, ולשירות חינוך הניתן על ידי אותו מוסד ; בסעיף זה, "גן ילדים" - גן ילדים שהוא מוסד חינוך רשמי, גן ילדים בבעלות רשות חינוך מקומית או גן ילדים שחל עליו חוק החינוך המיוחד ... תקנות לפי סעיף זה יכללו הוראות בדבר ביצוע התאמות נגישות בקשר לכל אחד מאלה :

(1) התקנת מעלית נגישה בבנין מרכזי אחד, למעט לעניין גן ילדים ;

(2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה בבנין המרכזי ;

(3) הנגשת הכניסה למוסד החינוך ודרכי הגישה מהכניסה לבנין המרכזי, בין הבניין המרכזי למבנים הסמוכים ודרכי הגישה לחצר ולאולם הספורט ולרבות כבשים בדרכי הגישה ;

(4) אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראייה ובשמיעה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר ;

(5) התאמות נוספות הנדרשות כדי לאפשר לתלמיד נגישות באופן סביר במוסד החינוך או בגן הילדים בו הוא לומד .

(ג) הורה של תלמיד, שהוא אדם עם מוגבלות, זכאי לנגישות במוסד החינוך או בגן הילדים שבו התלמיד לומד, והוראות סעיף קטן (ב) יחולו, בשינויים המחויבים ; בפסקה זו, "הורה"- לרבות אפוטרופוס .

(ד) מוסד חינוך וגן ילדים יבצעו את התאמות הנגישות בעבור תלמיד הלומד במוסד החינוך, בעבור ילד הרשום במוסד החינוך והעתיד ללמוד בו ובעבור הורה כאמור בסעיף קטן (ג), מיד לאחר המועד שבו נודע לראשונה למוסד החינוך, או לגן הילדים, לפי העניין, על רישומו של התלמיד במקום"

שם בית הספר	מס' תלמידים	מס ילדים עם מוגבלות	האם קיימת מעלית בבית הספר	האם קיימת כיתת שמע	האם קיימים שירותי נכים	האם הכניסה לבנינים מוגגשת
פסגות	468	1-ראייה 1-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
קדימה	649	2-ראייה 1-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
נעורים	343	1-שמיעה	אין	יש		יש
הבונים	597	2-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
ביאליק	422	1-שמיעה	אין	יש	תא 1	יש
חטיבת ביניים אפק	502	3-מוגבלות פיזית CP	יש	יש	תא 1	יש
חטיבת ביניים דפנה	608	1-ראייה	אין	אין	תא 1	יש
תיכון אורט ביאליק	1,077	1 ראייה 2 שמע	אין	יש	תא 1	יש
סה"כ	4,666					

9.1. הביקורת בדקה את כל בתי הספר בעיר (8 בתי ספר). הביקורת בוצעה בשיתוף אגף

החינוך.

9.2. מבדיקת הביקורת עולה כי ב – 7 בתי ספר אין מעלית לקומות

העליונות.

9.3. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על

פער זה.

9.4. בבתי הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת

ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים

בפעילות הבית ספרית (ימי הורים, פעילויות חברתיות וכד').

10. מתן רישיון לעסק

10.1. בשנת 2005 תוקן חוק רישוי עסקים תשכ"ח 1968 – להלן : (חוק

רישוי עסקים), עפ"י החוק האמור, נאסר על רשות רישוי ליתן רישיון

לעסק טעון רישוי המהווה שירות ציבורי, אלא אם כן, קיבלה חוות

דעת של מורשה לנגישות שירות וחוות דעת של מורשה לנגישות מבנה

תשתיות וסביבה.

10.2. מנהלת מחלקת רישוי עסקים בעירייה מסרה כי לפני הוצאת רישיון

עסק על מבקש הבקשה לרישוי לדאוג לקבל אישור ממספר מוסדות

וביניהם הוועדה המקומית לבניין ערים – קריות. במסגרת האישור אמור

להיבדק נושא הנגישות. עוד מסרה כי לדעתה נושא זה לא מקבל

חשיבות בוועדה וניתנים אישורים לעסקים, למרות שלא ביצעו את

ההתאמות הנדרשות בחוק.

10.3. בין השנים 2008-2012 חלה עליה ברישיונות חדשים שיצאו לעסק :

שנה	כמות רישיונות חדשים שיצאו
2008	35
2009	44
2010	99
2011	67
2012	176

10.4. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים היזמים

והמתכננים שכדאי לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות ,

לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918 .

10.5. בנוסף, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את

המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור

מהוועדה.

- 11.1. האינטרנט חיוני לאנשים בעלי מוגבלויות אף יותר מאשר לאנשים ללא מוגבלויות, מאחר והוא מקנה גישה למוצרים, שירותים ומידע שאנשים בעלי מוגבלויות אינם יכולים לקבלם אחרת בשל מוגבלותם.
- 11.2. אנשים בעלי מוגבלות חושית ראייתית גורמת לסוג של מחסום וירטואלי: עיוורים וכבדי ראייה אינם יכולים לקרוא טקסטים ולראות אלמנטים גרפיים, ועיוורי צבעים מתקשים לראות מידע המועבר באמצעות צבעוניות שהם אינם יכולים לתפוס.
- 11.3. כדי להתגבר על מחסומים בעולם הווירטואלי נדרשים מלבד אמצעים טכנולוגיים בהם קוראי מסך, מתמללים ועוד, גם הנגשה של אתרים עמידה בסטנדרטים שיאפשרו למשתמשים בעלי מוגבלויות לגלוש כגון: היכולת לשלוט בגודל וצבע הטקסטים ושאר התכנים.

- 11.4. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר והאתר מאפשר גישה נוחה לתכנים ועפ"י חוות דעת של מנהל מערכות המידע בעירייה האתר הינו נגיש.

12. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

- 12.1. בהתאם לתוכנית האב לנגישות, הגברת הידע יכולה להתבצע בין היתר באמצעות הכלים הבאים:

12.1.1. השתלמויות בנושא נגישות: נושא הנגישות מתפרש על פני מגוון

תחומים.

12.1.2. מתן ימי עיון בבתי הספר תוך דגש על קבלת השונה .

12.2. הביקורת מצאה כי, העירייה העבירה ימי השתלמות ותחנות לעובדים

על מנת שיחוו את המצוקה הקיימת לאנשים עם מוגבלות לקבל שירות.

12.3. כמו כן ניתן לראות שבבתי ספר מדגישים את נושא הנגישות בשיעורים

השונים: אזרחות, שעת חברה .

בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמה נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), תשע"ב-2011 פרק ב' סעיף 5 :

הנחיות כלליות למבני ציבור נגישים :

אל המבנה וממנו תוביל דרך נגישה. כל המעברים במבנה יהיו דרכים נגישות.
 הכניסה והנגישה למבנה יוארו בתאורה מלאכותית בעוצמה של 30 לוקס לפחות.
 ליד כניסה סגורה תותקן מערכת אינטרקום בגובה שבין 100-130 ס"מ מחוברת למוקד מאויש.

מבנה	דרך נגישה	תאורה 30 לוקס לפחות	האם הדלת סגורה?	האם אינטרקום יש
בניין העירייה	כן	כן	כן	כן
קונסרבטוריון	כן	כן	-	-
בניין רב תכליתי	כן	חלקי	כן	כן
אשכול פיס	כן	כן	כן	כן
בריכת אפק	כן	כן	כן	כן

13.1. הביקורת מצאה כי הנגישה למבנה הקונסרבטוריון נגישה אך אדם עם

כיסא גלגלים לא יוכל להנות מהשירותים מאחר ומדובר במבנה דו-קומתי.

13.2. הביקורת מעירה שיש להציב תאורה בכניסה האחורית של המבנה

הרב תכליתי ובבניין אשכול הפיס.

14.1. תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאים ואגרות)(תיקון מספר 5,

התשס"ט-2009 .

14.2. ב-1 באוגוסט 2009, נכנסו לתוקף התיקון לתקנות התכנון והבנייה,

אשר מחייב כל בניין ציבורי חדש או תוספת לבניין להיות נגישים לאנשים עם מוגבלות ולעמוד בדרישות להתאמת נגישות.

14.3. לפי תקנות אלו כל היתר בנייה למבנים ציבוריים חדשים או אישור

להרחבת מבנה קיים, יינתנו רק לאחר שתיבדק העמידה בדרישות הנגישות.

14.4. משנת 2009 הוקם בניין ציבורי חדש אחד (הבניין הרב תכליתי).

14.5. נמצא כי הבניין הרב תכליתי הינו מבנה מונגש.

- 15.1. חוק שוויון זכויות מחייב רשויות מקומיות להכין תכנית אב לנגישות פיזית יישובית. לאחר קבלת תיקון מס' 2 לחוק שוויון לאנשים עם מוגבלות (פרק הנגישות כאמור) התחייב שר האוצר לתקציב של 4.7 מיליארד ₪ שיוקדש לעניין זה החל בתקציב 2007.
- 15.2. מתוך תקציב זה, סכום של 3 מיליארד ₪ יוקצב לרשויות מקומיות בחלוקה של 12 שנה להנגשת נכים עפ"י החוק החדש.
- 15.3. לפיכך, נקבעה תקופת מעבר של 12 שנה שבה יוקצבו 250 מיליון ₪ מידי שנה לרשויות מקומיות. בכדי לזכות בחלק מתקציב ייחודי זה, על הרשות המקומית להכין ולהגיש לנציבות השוויון במשרד המשפטים, תוכנית אב עירונית לנגישות, ולהגיש בקשות רשמיות ומסודרות לסיוע במימון ביצוע הנגישות כולל תכנית ועלויות משוערות.
- 15.4. בעיריית קריית ביאליק קיימת תכנית אב משנת 2008.
- קיימת תוכנית להנגשה עם זמנים ידועים מראש כגון :
 - תחנות אוטובוס – עד סוף 2014.
 - מקומות שאינם בניינים – עד 1.11.2018.
 - (פארקים, גני שעשועים, אתרי נופש וספורט, בתי עלמין)
 - מדרכות וצמתים – עד 1.11.2018.
 - מבני ציבור קיימים – עד 1.11.2018.
 - מערכת החינוך (12 ש"ל) - 1.5.2019.
 - נגישות פרטנית לתלמיד/הורה – מיידית.
 - נגישות השרות – עד 1.11.2018.
- 15.5. **הביקורת מעירה כי לא נמצאה תכנית מפורטת אודות אופן ביצוע תוכנית האב והגדרת ציוני הדרך לעמידה בזמנים.**

סיכום הממצאים וההמלצות

בשנת 1998 חוקק חוק בכנסת, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח ובפרט תיקון מס' 2, אשר השית על העירייה את החובה והאחריות להנגשת מבני ציבור. מטרת החוק הינה להגן על כבודו וחירותו של אדם בעל מוגבלות, לעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.

הביקורת נערכה במטרה לבחון את הערכות המבנים והשירותים לנושא אנשים בעלי מוגבלות. הביקורת התרשמה מהמקצועיות של רכז הנגישות, מר דודו מעוז, הפועל רבות לקידום נושא הנגישות.

הביקורת מציינת לטובה את שיתוף הפעולה של המחלקות השונות: אגף ההנדסה, אגף החינוך, אחראי המקלטים.

1. מבוא

1.1. מטרת הביקורת שנערכה בחודשים אוגוסט 2012 עד יוני 2013 הייתה

להגביר את החשיבות בנושא נגישות.

הביקורת בדקה את אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הנגישות.

להצביע על ליקויים במידה וקיימים ולהמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר

את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.

2. מינוי רכז נגישות

2.1. בעיריית קרית ביאליק מונה מר דודו מעוז כרכז נגישות. את תפקידו

מבצע מר דודו מעוז בהתנדבות. את כתב המינוי קיבל מר דודו

מעוז ממנכ"ל העירייה ביום ה-1.6.13.

3. חניות נכים:

3.1. חניות הנכים הנמצאות במרכז סביניה משרתות גם את באי מרכז

סביניה ובית חן.

- נציין כי אחת לשנה מעביר רכז הנגישות את רשימת חניות הנכים למשטרה לאישור.

- האישור האחרון המצוי בידי העירייה הינו מתאריך 13.1.13.

3.2. הביקורת מעירה כי יש להוסיף עוד 3 מקומות חנייה בסמוך לבריכת

אפק, על מנת לעמוד בתקן האמור לעיל.

3.3. בנוסף, בקרבת הקונסרבטוריון אין כלל מקומות חנייה ובפרט חניות

נכים.

4. תקציב

4.1. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את

פעילות הנגשת המבנים והשירות בעיריית קרית באיליק.

4.2. לדעת הביקורת על רכז הנגישות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב

למנכ"ל העירייה. תכנית זו תחייב את העירייה בתוכנית ביצוע.

5. הנגשת תשתיות וסביבה

5.1. מ"מ מהנדס העיר, מר איגור שימנוביץ', שקרא את ממצאי סעיף זה ציין

בתגובתו כי כל הרחובות שעלו במדגם עומדים בקריטריונים של רחוב נגיש.

5.2. עוד הוסיף, מ"מ מהנדס כי לעיתים ישנו חוסר בספסלים וריהוט גן

ברחובות, מאחר וישנה התנגדות מצד האוכלוסייה שמתגוררת בסמיכות לריהוט גן ומבקשת להסירו, עקב מפגעי רעש.

6. שילוט

- 6.1. נבחנו 8 מבנים בהם : בניין העירייה, קונסרבטוריון, משמר אזרחי, בנין רב תכליתי, ספרייה, אשכול פיס, מועדון גאולים, בריכת אפק.
- 6.2. נמצא כי אין שילוט הכוונה למרכז הקונסרבטוריון העירוני.

7. שירותי נכים

- 7.1. בבדיקת שישה מבני ציבור (בנין העירייה, קונסרבטוריון, אשכול פיס, ספרייה, מועדון גאולים, בריכת אפק). נמצא כי חמש מהמבנים שנבדקו הונגשו מבחינת שירותי הנכים ועומדים בתקן. עם זאת, במבנה הקונסרבטוריון לא נמצאו שירותי נכים.

8. הנגשת תחנות אוטובוס

- 8.1. הביקורת בדקה 13 תחנות אוטובוס ברחבי הקרייה (גפן 12, קרן היסוד פינת שדרות בן גוריון, שבטי ישראל 15, דרך רבין, יקינטון, התל 14, חיים 18, שי עגנון 18, שי עגנון 8, גיורא 14, שדרות חן, וייצמן, הנרייטה סולד 10) .
- 8.2. מבדיקת הביקורת עולה כי :
- 8.3. בשלוש תחנות אוטובוס (שבטי ישראל, גיורא 14, הנרייטה סולד) לא נמצא סימון של מקום חניה לאוטובוס על מנת לעלות נכים.
- 8.4. נמצא כי בשתי תחנות אוטובוס לא קיימת תחנת אוטובוס , אלא קיים עמוד בלבד (גיורא 14, שדרות וייצמן).
- 8.5. נמצא כי בתחנה ברחוב יקינטון 6 קיים מכשול של גזע עץ בסמוך לתחנה.

9. הנגשת מקלטים ציבורים

- 9.1. הביקורת בדקה 16 מקלטים ציבוריים ברחבי הקריה (מקלט ברח' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27, מקלט בבית הספר "הבוניים", מקלט ברח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח'

קישון, מקלט ברח' סיגליות, מקלט ברח' ציפורי, מקלט הספריה, מקלט המוקד העירוני, מקלט גן מרים, מקלט ברח' העליה, מקלט בבריכת אפק, מקלט ברח' השונשנים).

9.2 מבדיקת הביקורת עולה כי :

9.2.1 בשבעה מקלטים (מקלט ברח' הגליל, מקלט ברח' נרקיסים 27,

מקלט בבית הספר "הבוניס", מקלט ברח' ההגנה, מקלט ברח' פלמ"ח, מקלט ברח' חרמון, מקלט ברח' קישון), מעבר הכניסה אינו נגיש, ואין מדרג תקין בכניסה למקלט ואין מאחזי יד.

9.2.2 בתאריך 3.5.12 נערכה ביקורת מקלטים מטעם פיקוד העורף ונמצא כי :

9.2.3 בשני מקלטים אין סימון חיצוני למקלט ואין מעקות(במקלט ברח' הנרקיסים ובמקלט ברח' העצמאות).

9.2.4 בשלושה מקלטים אין שלמות במעברי הגישה ואין מעקות (מקלט ברח' השקדים, מקלט ברח' דפנה , מלקט ברח' תבור).

9.3 הביקורת ממליצה לבנות תוכנית מקושרת תקציב , על מנת לגשר על הפער ולשם הנגשת המקלטים בעיר.

- 10.1. הביקורת בדקה את כל בתי הספר בעיר (8 בתי ספר). הביקורת בוצעה בשיתוף אגף החינוך.
- 10.2. בשבעה בתי ספר אין מעלית לקומות העליונות.
- 10.3. הביקורת ממליצה להכין תוכנית מקושרת תקציב על מנת לגשר על פער זה.
- 10.4. בבתי הספר אין רשימה של הורים בעלי מוגבלות פיזית. הביקורת ממליצה שבבתי הספר תהיה רשימה על מנת לשתף את ההורים בפעילות הבית ספרית (ימי הורים, פעילויות חברתיות וכד').

11. מתן רישיון לעסק

- 11.1. הביקורת ממליצה ליידע לאלתר את בעלי העסקים, היוזמים והמתכננים שעדיף לקחת בחשבון את דרישות הנגישות החדשות, לתכנן ולבצע על פיהן ובהתאם לתקן הישראלי 1918 .
- 11.2. בנוסף, הביקורת ממליצה לנציגי הרשות בוועדה המקומית לקדם את המודעות לתחום הנגישות בעסקים חדשים בעת קבלת האישור מהוועדה.

12. נגישות אתר האינטרנט

- 12.1. בבדיקתנו נמצא כי האתר הינו נגיש וניתן לשלוט בגודל הגופן באתר. כמו כן, האתר מאפשר גישה נוחה לתכנים ועפ"י חוות דעת של מנהל מערכות המידע בעירייה, מר דני אלטרוביץ', האתר הינו נגיש.

13. הגברת הידע והמודעות לנושא הנגישות

13.1. הביקורת מצאה כי, העירייה ערכה ימי השתלמות ותחנות לעובדים על מנת שיחוש את המצוקה הקיימת שלאנשים בעלי מוגבלות בבואם לקבל שירות.

13.2. ניתן לראות שבבתי ספר מדגישים את נושא הנגישות בשיעורים השונים: אזרחות, שעת חברה.

14. כניסה למבנה

14.1. הביקורת מצאה כי הגישה למבנה הקונסרבטוריון נגישה אך אדם עם כיסא גלגלים לא יוכלו להנות מהשירותים. בשל היותו מבנה דו-קומתי.

14.2. הביקורת מעירה שיש לשים תאורה בכניסה האחורית למבנה הרב תכליתי ובבניין אשכול הפיס.

15. הנגשת מבנים חדשים

15.1. משנת 2009 הוקם בניין ציבורי חדש אחד (בניין הרב תכליתי).

15.2. נמצא כי הבניין הרב תכליתי הינו מבנה מונגש.

16. תוכנית אב רב שנתית

16.1. בעיריית קרית ביאליק קיימת תוכנית אב משנת 2008.

16.2. קיימת תוכנית להנגשה עם זמנים ידועים מראש כגון:

16.2.1. תחנות אוטובוס – עד סוף 2014

16.2.2. המקומות שאינם בניינים – עד 1.11.2018 (פארקים, גני שעשועים, אתרי נופש וספורט, בתי עלמין)

16.2.3. מדרכות וצמתים – עד 1.11.2018

16.2.4. מבני ציבור קיימים – עד 1.11.2018

16.2.5. מערכת החינוך (12 ש"ל) 1.5.2019

16.2.6. נגישות פרטנית לתלמיד/הורה – מיידי

16.2.7. נגישות השרות – עד 1.11.2018

16.3. הביקורת מעירה כי לא נמצאה תכנית מפורטת אודות אופן ביצוע

תוכנית האב ומהם אבני הדרך לעמידה בזמנים.

**ביקורת בנושא
מערך הבטיחות בעבודה
העירוני
בעיריית קריית ביאליק
לשנים 2009 - 2012**

ביקורת בנושא מערך הבטיחות בעבודה העירוני

תקציר מנהלים

להלן עיקרי ממצאים, מסקנות והמלצות מדו"ח ביקורת שנערך בעיריית קריית ביאליק בנושא מערך הבטיחות בעבודה העירוני בעיריית קריית ביאליק.

*** לשם קבלת החלטות רצוי לעיין בדו"ח המלא.**

מבוא

הביקורת בעיריית קריית ביאליק בוצעה במהלך חודשים ספטמבר 2012 ועד יוני 2013, בחנה את נושא מערך הבטיחות בעבודה העירוני בין השנים 2009 – 2012. הביקורת בוצעה בהתאם לתכנית העבודה של מבקר העירייה לשנת 2013. בהתאם לנדרש בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה מינתה העירייה ממונה בטיחות, שתפקידו לפקח על קיום חוקי ונהלי בטיחות בעירייה. מטרת הביקורת הייתה להגביר את החשיבות בנושא בטיחות בעבודה, פגיעות ותאונות העלולות לפגוע הן בעובד והן בסביבת העבודה שלו. כמו כן, לבדוק ולבחון את אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הבטיחות העירוני. להצביע על ליקויים במידה וקיימים ולהמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.

1. מבנה ארגוני

- 1.1. היחידה לבטיחות על העבודה הוקמה בשנת 2000. היחידה כפופה למנכ"ל העירייה, היחידה כוללת את הממונה על הבטיחות, אין עובדים נוספים. לצורך שירותי משרד נעזר הממונה על הבטיחות במזכירת מחסן העירייה.

2. הממונה על הבטיחות

- 2.1. מינוי – ב-15.8.00 מונה עובד לתפקיד הממונה על הבטיחות, ברשותו תעודת כשירות מאגף הפיקוח על העבודה.
- 2.2. כח-אדם – הפעילות בנושא הבטיחות מתבצעת ע"י הממונה על הבטיחות ללא עובדים נוספים.
- 2.3. תפקידים וסמכויות – הממונה על הבטיחות הפיץ הוראות ונהלי בטיחות בעבודה. במהלך התקופה המבוקרת הממונה על הבטיחות התריע על ליקויים ומפגעי בטיחות.

3. הדרכה והשתלמויות

- 3.1. בתקופה המבוקרת קיבלו 35 עובדים הדרכות מהממונה על הבטיחות.
- 3.2. נמצא כי אף מנהל לא עבר הדרכה בנושא בטיחות בעבודה.
- 3.3. הביקורת ממליצה לקבוע תכנית הדרכה שנתית שתכלול הדרכות בהיקף נרחב יותר של עובדים. לאור ריבוי הנפגעים בתאונות עבודה באגף החינוך ובמחלקת האחזקה, מומלץ לרענן ולבצע הדרכות במחלקות אשר שיעור הנפגעים היה גדול בנושא נהלי בטיחות בעבודה.
- 3.4. לדעת הביקורת, על הממונה על הבטיחות לוודא אחת לתקופה כי ההוראות אכן ידועות לעובדים ולמנהלים, וכי בוצע ריענון נהלים וכי ההוראות והנהלים מצויים בכל יחידה.

- 4.1. בקשותיו של הממונה על הבטיחות בעבודה לתקציב בשנים 2009 ו- 2010 לנושא בטיחות, הדרכות וציוד מגן, לא אושרה.
- 4.2. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את פעילות היחידה בתחום זה. כמו כן לדעת הביקורת, על הממונה על הבטיחות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה.
- 4.3. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי אין צורך לשריין תקציב ייעודי מאחר וכל ההשתלמויות וההדרכות בעירייה מעוגנות בסעיף קורסים והשתלמויות. עוד מציין המנכ"ל כי עד היום, כל קורס והשתלמות אותו ביקש הממונה על הבטיחות, הוא נשלח אליו.

5. תכנית בטיחות

- 5.1. לא קיימת תכנית בטיחות.
- 5.2. יצוין, כי במהלך הביקורת הממונה על הבטיחות ביקש להכין רשימת מפגעי בטיחות כדי להכין תכנית לסקר סיכונים כמו כן הממונה על הבטיחות למנכ"ל העירייה לאשר עריכת תכנית בטיחות – סקר סיכונים ע"י גורם חיצוני, בקשתו טרם נדונה. מנכ"ל העירייה מסר כי הוא מצפה ממונה על הבטיחות בעבודה לבצע סקר סיכונים ותכנית עבודה וזאת בהתאם לחוק.
- 5.3. הביקורת ממליצה להיערך בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות) התשע"ג – 2012, שתחולתן 18/8/2014 וכבר עתה להכין תכנית בטיחות בהתאם.

6.1. הרכב הועדה – הוועדה מורכבת מנציגי מחלקות העירייה ללא נציג מהנהלת העירייה וללא שהנציגים בוועדה קיבלו כתב מינוי לכך. עוד נמצא כי הממונה על הבטיחות שהוא חבר הוועדה, מכהן גם כמזכיר הוועדה, אחראי על כינוסה, על קביעת סדר היום, על עריכת הפרוטוקולים והפצתם.

6.2. התכנסות הועדה – נמצא כי בתקופה המבוקרת הוועדה לא התכנסה בתדירות הנדרשת בחוק.

6.3. הנושאים שבטיפול הועדה – הוועדה אינה דנה בנושאים שונים, שעפ"י החוק עליה לדון בהם, כגון: תאונות עבודה, דיווחי נאמני בטיחות, הפעלת אמצעי משמעת ועוד.

6.4. מעקב אחר תיקון הליקויים – על הוועדה לנהל מעקב על הטיפול בליקויים שהועלו בוועדות הבטיחות, ועל מפגעי בטיחות שנמצאו.

7. נאמני בטיחות

7.1. בעירייה מונו 2 נאמני בטיחות שאחד מהם יצא לחל"ת מהעירייה במהלך הביקורת.

7.2. במהלך הביקורת הממונה על הבטיחות ביקש למנות נאמן בטיחות נוסף.

7.3. לא נמצאו דיווחים בכתב של נאמני הבטיחות.

- 8.1. במהלך השנים 2009 ועד 2012 (התקופה המבוקרת) אירעו בעיריית קריית ביאליק 128 תאונות עבודה (כ- 30 בשנה), עפ"י הפירוט הבא:
- אגף החינוך (46 תאונות עבודה), אחזקה (22), תברואה (17), פיקוח (11), מתנסים (7), גביה (4), רווחה (4), מחלקות אחרות (17).
- 8.2. לא הועברו דיווחים לממונה על הבטיחות על תאונות העבודה ממחלקת משאבי אנוש ולפיכך לא מיושם נוהל "דווח בדבר תאונה בעבודה".
- 8.3. לדעת הביקורת מומלץ לבצע הדרכה בנושא בטיחות בעבודה בקרב המלוות בהסעות באגף החינוך ועובדי האחזקה, על מנת לצמצם ולהפחית את מספר תאונות העבודה באגף זה.

9. נוהל בטיחות קבלני חוץ

- 9.1. נוהל בטיחות קבלני חוץ נכתב במהלך הביקורת.

10. בדיקת ציוד

- 10.1. במהלך הביקורת (20/11/12) בוצעה ביקורת של מכונות הרמה ואביזריהן.
- 10.2. יש לוודא ביצוע ביקורת ומעקב על מצב תקין של התקני בטיחות וגהות, ציוד מגן אישי, של כלי עבודה ושל ציוד החייב בדיקות תקופתיות על פי הוראות היצרן.

דו"ח ביקורת בנושא מערך הבטיחות בעבודה העירוני

מבוא .1

הרקע כללי .1.1

מדי שנה מתרחשות אלפי תאונות עבודה שגורמות בעיקר לפציעה ונכות ואף למוות, הפגיעות מלוות לעיתים באבדן כושר עבודה ויכולת השתכרות וכן בסבל נפשי ובפגיעה כלכלית המשפיעה על סביבתו הקרובה של הנפגע.

נושא הבטיחות מעוגן במערכת נרחבת של חוקים, תקנות, פקודות, צווים, תקנים ונהלים, המקיפים את מגוון התחומים להם יש נגיעה לנושא, וכל ארגון או מפעל מחויב להקפיד על יישומם.

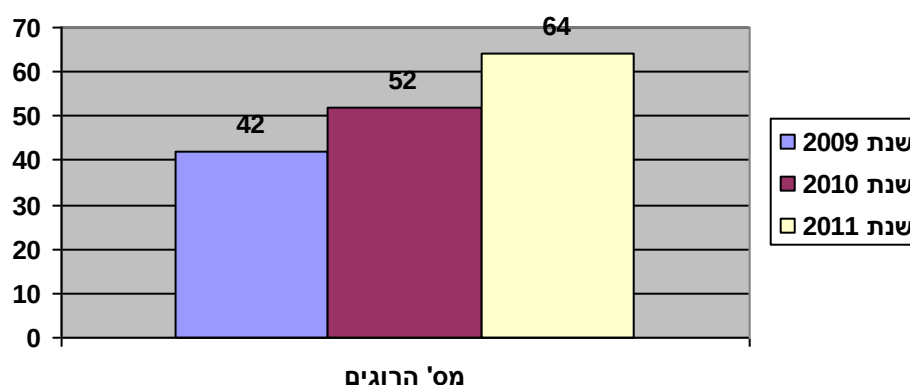
משרד התעשייה והמסחר הוא הממונה על נושא הבטיחות והגהות, מספר יחידות סמך ויחידות פנים משרדיות המתעסקות במגוון נושאים הנוגעים, רובם ככולם, להיבטים הכלכליים והחברתיים המרכזיים במדינת ישראל.

אחת מיחידות הסמך הינו המוסד לבטיחות ולגהות - תאגיד ציבורי ששירותיו ניתנים ללא כוונות רווח (מלכ"ר), הפועל מתוקף חוק "ארגון הפקוח על העבודה תשי"ד 1954". מטרתו של המוסד לבטיחות ולגהות כמוגדר בחוק: "לקדם את תנאי הבטיחות בעבודה והגהות המקצועית".

עפ"י נתונים שפורסמו באגף הפיקוח של העבודה במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה על מספר ההרוגים כתוצאה מתאונות עבודה בישראל:

- בשנת **2009** מספר ההרוגים מתאונות עבודה הסתכם ב- 42 עובדים.
- בשנת **2010** אירעו 49 תאונות עבודה קטלניות בהן נהרגו 52 עובדים, לעומת שנת 2009 שהתאפיינה בירידה של 24% במספר הרוגי תאונות העבודה, בשנת 2010 מתקרב מספר ההרוגים לממוצע החמש שנתי אשר עומד על 53 הרוגים לשנה.
- בשנת **2011** אירעו 63 תאונות עבודה קטלניות בהן נהרגו 64 עובדים. נתון זה הוא הגבוה ביותר בעשור האחרון.

מספר ההרוגים כתוצאה מתאונות עבודה לשנים 2009 עד 2011:

מספר הזכאים לקבל דמי פגיעה כתוצאה מתאונות עבודה בישראל:

65,814	2009
67,633	2010
67,556	2011

במהלך השנים 2009 ועד 2012 אירעו בעיריית קריית ביאליק 128 תאונות עבודה. פקודת העיריות מגדיר את התחומים, העניינים והתפקידים שהרשויות חייבות או רשאיות לעסוק בהם, כך שיש בידי הרשות המקומית תחומי אחריות רבים ושטח פעולה נרחב המשפיעים על חיי התושבים שבתחום שיפוטה של קריית ביאליק. עיריית קריית ביאליק ככל רשות מקומית פועלת על פי חוקים, תקנות ונהלים. בהתאם לנדרש בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על בטיחות), התשנ"ו – 1966, מינתה העירייה ממונה בטיחות, שתפקידו לפקח על קיום חוקי ונהלי בטיחות בעירייה, לאתר מפגעים בטיחותיים, להקנות ידע לעובדים בתחום הבטיחות וכד'. הממונה על הבטיחות אחראי על נושא בטיחות בעבודה בעירייה. על-מנת להבטיח ולקיים כנדרש את נושא בטיחות העובדים, הממונה על הבטיחות נוהג בכפוף לנהלים ולחוק בנושא בטיחות. מבחינת הרשות המקומית אבדן כושר עבודה משפיע הן בהיבט הכלכלי והן באבדן של עובד מסור בעל ותק וניסיון רב שלהכשירו עולה כסף רב. בעירייה נהוג להעסיק קבלנים חיצוניים בכל הנוגע לעבודות וזאת נעשה על-ידי הוצאת מכרזים שבהם מצוין שמנהל העבודה חייב להיות בעל רישיון מורשה. אחריות מילוי נהלי הבטיחות לפי החוק חלה על קבלן החוץ.

- 2.1 חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד – 1954.
- 2.2 פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל 1970.
- 2.3 פקודת העיריות (נוסח חדש) ובפרט סעיף 241 העוסק במלאכות מסוכנות.
- 2.4 תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ועדות בטיחות ונאמני בטיחות) התשכ"א – 1960.
- 2.5 תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ח – 1984.
- 2.6 תקנות ארגון הפיקוח על עבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו - 1996.
- 2.7 חוזרי מנכ"ל.
- 2.8 נהלים פנימיים של מערך הבטיחות העירוני.
- 2.9 נהלי בטיחות עם קבלני חוץ.

- 3.1. מטרת הביקורת שנערכה בחודשים ספטמבר 2012 עד מרץ 2013 הייתה להגביר את החשיבות בנושא בטיחות בעבודה, פגיעות ותאונות העלולות לפגוע הן בעובד והן בסביבת העבודה שלו.
- 3.2. כמו כן, מטרת הביקורת לבדוק ולבחון את אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הבטיחות העירוני.
- להצביע על ליקויים במידה וקיימים ולהמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.
- 3.3. איתור חריגות מחוקים, הוראות ונוהלי עבודה.
- 3.4. איתור חריגות מסמכויות.
- 3.5. איתור סיכונים עסקיים ותפעוליים.
- 3.6. איתור ליקויים מערכתיים (כגון: חסר או ליקוי בנהלים, ליקויי תוכנה).
- 3.7. איתור מקרים בהם קיים חשד לפגיעה בטוהר מידות מצד עובדי העירייה.
- 3.8. איתור מקרים בהם קיימת פגיעה בחיסכון, בשמירה על הרכוש וביעילות העבודה.
- 3.9. הביקורת בדקה את נושא מערך הבטיחות העירוני בעיריית קריית ביאליק, לרבות הנושאים הבאים: כתב מינוי לממונה, תפקידים וסמכויות, כח אדם, תכנית הדרכה והשתלמויות, תקצוב, תכנית בטיחות, קיום ועדת הבטיחות, פעילות נאמני בטיחות, תאונות עבודה, נוהל בטיחות קבלני חוץ, בדיקת תקינות ציוד.
- 3.10. לבחון האם פעילות העירייה בתחום מתבצעת תוך שמירה על חוקיות, סדירות, עקרון השוויון, חסכון, יעילות, שקיפות ומניעת פגיעה בטוהר המידות.

- 4.1. החל מחודש ספטמבר 2012 ועד חודש מרץ 2013 בוצעה ביקורת במשרד הממונה על הבטיחות בעבודה בנושא מערך הבטיחות העירוני.
- 4.2. בדיקת כל הפרוטוקולים של ועדת הבטיחות לשנים 2009-2012.
- 4.3. בדיקת קלסר הדרכות וקורסים לשנים 2009-2012.
- 4.4. בדיקת קלסר דיווח תאונות עבודה לשנים 2009-2012.
- 4.5. בקרה ובדיקה של ההסכמים עם קבלני חוץ.
- 4.6. הביקורת הסתמכה על הוראות החוק כפי שמופיעות בסעיף 2 לדו"ח זה.
- 4.7. הביקורת בוצעה ע"י מר אייל לוי, המבקר הפנימי ובהתאם לתכנית העבודה השנתית.
- 4.8. הביקורת מודה על שיתוף הפעולה החיובי במהלך עבודתה עם הממונה על הבטיחות בעבודה, מר מוטי ברוש. תגובות המבוקרים בעירייה מופיעה בגוף דו"ח הביקורת.
- 4.8.1. לצורך ביצוע המטלה, הביקורת קיבלה נתונים :
- 4.8.2. מנכ"ל העירייה.
- 4.8.3. משרד מהנדס העיר בקריית ביאליק.
- 4.8.4. משרד משאבי אנוש.
- 4.8.5. הממונה על הבטיחות בעבודה בעירייה.
- 4.8.6. הנהלת חשבונות.
- 4.8.7. בנוסף, הביקורת הוציאה וניתחה נתונים שונים מתוך המערכת הממוחשבת.

להלן ממצאי הביקורת:

1. נתונים כלליים

1.1. במהלך השנים 2009 ועד 2012 אירעו 128 תאונות עבודה עפ"י הפירוט

הבא:

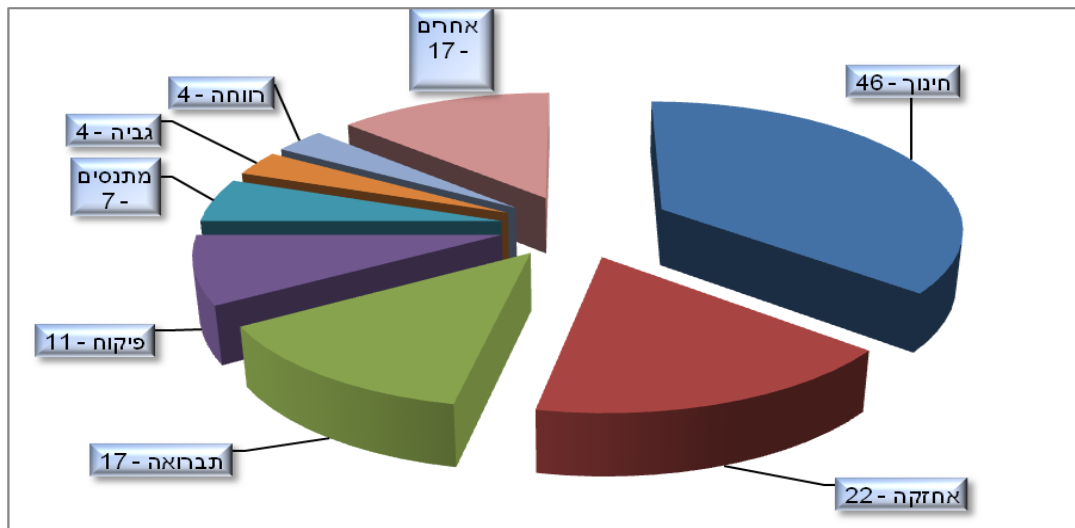
<u>שנה</u>	<u>מספר תאונות עבודה</u>
2009	29
2010	34
2011	32
2012	33
סה"כ	128

1.2. מספר תאונות העבודה ביחידות העירייה בשנים 2009 – 2012 לפי

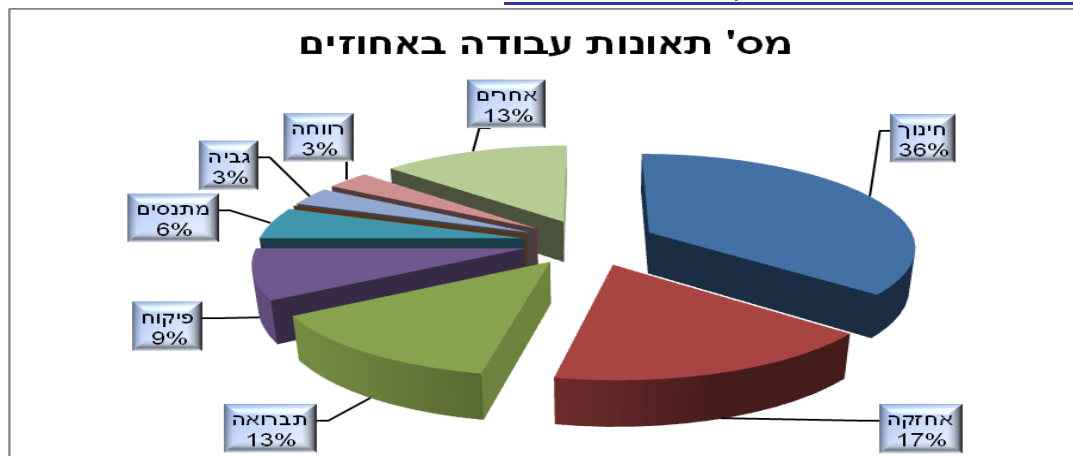
מחלקות:

<u>מחלקה</u>	<u>מס' תאונות עבודה</u>
חינוך	46
אחזקה	22
תברואה	17
פיקוח	11
מתנסים	7
גביה	4
רווחה	4
אחרים	17
סה"כ	128

התפלגות מספר תאונות העבודה לפי מחלקות

התפלגות מספר תאונות העבודה לפי אחוזים

1.3. יודגש, כי הביקורת בדקה את התפלגות התאונות עפ"י הנתונים הרשומים

במחלקת משאבי אנוש ומצאה כי בשנת 2009 אירעו 29 תאונות עבודה

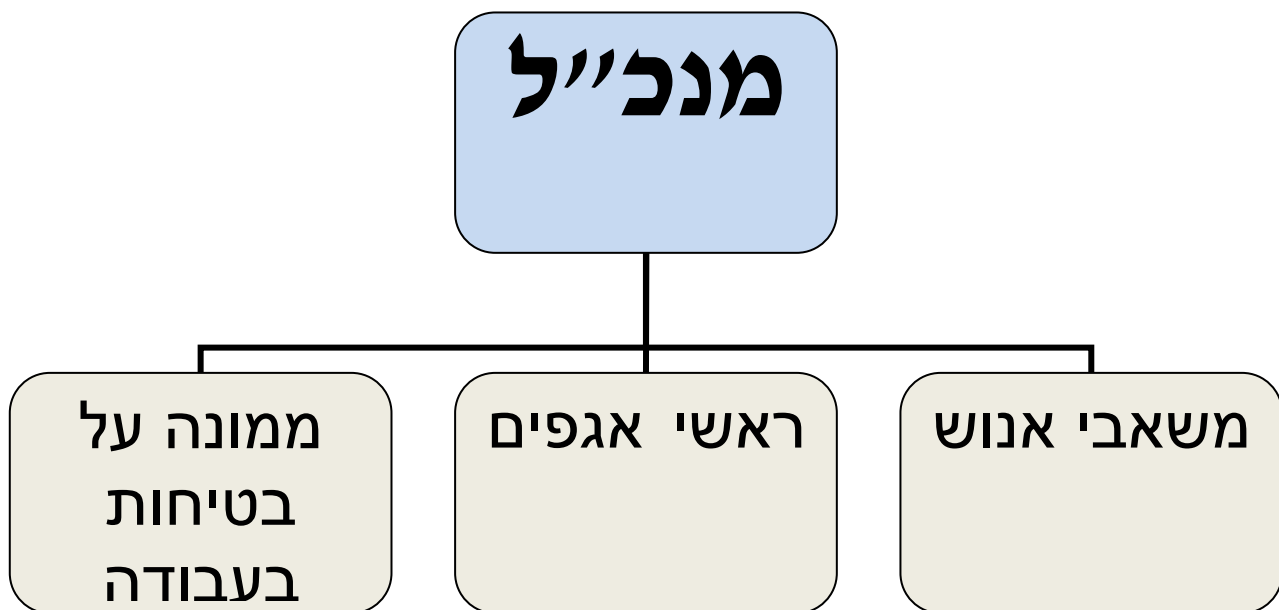
ובשנת 2010, 2011 ו- 2012 עלו ל- 34 תאונות, 32 ו- 33 בהתאמה.

1.4. כמו כן, בהתפלגות תאונות לפי מחלקות, נמצא כי בשנים הנ"ל נפגעו

בתאונות עבודה במח' החינוך 46 עובדים שהם 36% מכלל העובדים

שנפגעו בתאונות עבודה.

- 2.1. היחידה לבטיחות על העבודה הוקמה בשנת 2000. היחידה כפופה למנכ"ל העירייה תוך התייעצות עם המהנדסים במשרד מהנדס העיר.
- 2.2. היחידה כוללת את הממונה על הבטיחות, וביחידה אין עובדים נוספים פרט לממונה על הבטיחות.
- 2.3. לצורך שירותי משרד נעזר הממונה על הבטיחות במזכירת מחסן העירייה.

מינוי

- 3.1. חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954, ותקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), תשנ"ו-1996, קובעים כי במקום עבודה בו מועסקים מעל 50 עובדים חייב המעסיק למנות ממונה על הבטיחות, בעל כישורים המוגדרים בחוק. בעיריית קריית ביאליק מועסקים כ-700 עובדים, ולפיכך, חובה זו חלה עליה.
- 3.2. ביום 15.8.2000 אושר מינויו של מר ברוש מרדכי ע"י אגף הפיקוח על העבודה במחוז חיפה והצפון להיות ממונה על הבטיחות. אגף הפיקוח מחדש אחת לתקופה את האישור בדבר כשירות הממונה על הבטיחות לכהן בתפקידו. ב-16.11.09 חידש אגף הפיקוח על העבודה את אישור הכשירות, והוא תקף עד 31.12.12, כאמור, האישור מתחדש מידי שנה.
- 3.3. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו 1996, סעיף 1:
- "בעל אישור כשרות שנתמנה בידי מעביד לממונה על הבטיחות, הגהות והבריאות העובדים במפעל (כל מקום שחלה עליו חובת מינוי ממונה על בטיחות לפי תקנה 4).
- (תקנה 4 – חובת מינוי ממונה על הבטיחות – (1) מחזיק במקום עבודה שחלה עליו פקודת הבטיחות בעבודה, כולה או חלקה, ואשר מועסקים בו חמישים עובדים לפחות).
- לפי סעיף 3.א. לא יינתן לאדם אישור כשרות אלא אם כן הוא אחד מאלה:
- (1) בעל תואר מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה התשי"ח 1958.
- (2) טכנאי או הנדסאי שרכש ניסיון של 3 שנים לפחות בעבודה במקצועו.
- (3) לפי סעיף 5.א. לחוק- "מעביד ימנה לממונה על הבטיחות במפעל בעל אישור כשרות".
- 3.4. עפ"י אישור כשירות מאת משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה מר ברוש מרדכי כשיר לשמש כממונה על הבטיחות.

3.5. עפ"י תקנה 4 מתקנות ארגון הפיקוח על העבודה, משרד העבודה

והרווחה אישר את מינויו של מר ברוש להיות ממונה על הבטיחות.

4.1. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו 1996 – סעיף 10.א לחוק:

א. "מתפקידו של ממונה על הבטיחות ליעץ למעביד בכל הנוגע לחוקים, לתקנות ולתקנים בענייני בטיחות, לסייע לו ולאנשי צוות הניהול והתכנון בנוגע לבטיחות, גהות, הנדסת אנוש ובריאות תעסוקתית של העובדים במפעל ולקדם את התודעה בנושאים אלה".

1. לאתר במפעל מפגעי בטיחות וגהות, ולהודיע עליהם למעביד.

א.2. לוודא קיום התקני בטיחות וגהות נאותים במפעל.

א.3. לדרוש הנהגת סדרי בטיחות וגהות נאותים במפעל, בתהליכי

העבודה, במתקנים, במבנים, בציוד ובחומרים ובכל שינוי בהם.

4.2. נמצא כי במהלך התקופה המבוקרת, הממונה על הבטיחות חוזר ומדגיש

בכל ועדות הבטיחות שהתקיימו, על נושאים המצריכים טיפול בנושאי

בטיחות: החל מהנחיות בנושא הדרכות, עדכונים בנהלי עבודה, מפגעים

שנמצאו. דורש מהמנהלים לבדוק אישורים לגבי עבודה בגובה, מבקש

לשלוח עובדים לבדיקה רפואית תעסוקתית למי שעובד עם בעלי חיים,

ריסוס וביוב. מזכיר להקפיד על עבודה לפי נהלים.

כמו כן, הממונה על הבטיחות הפיץ הוראות ונהלי בטיחות בעבודה ופנה

למנהלי המחלקות שאין במחלקתם נוהלי בטיחות, לפנות לממונה על

הבטיחות ולקבלם ולפעול על-פיהם.

4.3. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי הוא הנחה את הממונה על

הבטיחות להעביר אליו העתק מכל הפרוטוקולים של ועדות הבטיחות.

- 4.4. עפ"י סעיף 10.ב. הממונה על הבטיחות מוסמך להיכנס לכל מקום במפעל שבו מועסקים עובדים, לבדוק את סידורי הבטיחות והגהות, ולנקוט בכל הפעולות הנדרשות לצורך מילוי תפקידו.
- 4.5. נמצא כי במהלך התקופה המבוקרת (2009-2012) התריע הממונה על הבטיחות 3 פעמים על ליקויים שנמצאו:
- פניה למנהלי מחלקות מיום 1.11.10 בנושא עבודה עם מפוחים – הממונה על הבטיחות מתריע שעובדים נמצאו ללא בגדי עבודה וציוד מגן.
 - פניה למח' הוטרינרית מיום 3.7.11 בנושא מפגע בטיחות.
 - פניה למנהלת מח' המים מיום 3.7.11 בנושא מפגעי בטיחות.
- 4.6. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי הוא הנחה את הממונה על הבטיחות להעביר אליו העתק מכל המכתבים למנהלי המחלקות בהם הוא התריע על ליקויים וזאת לצורך המשך טיפולו בנושא.

- 5.1. כאמור, הפעילות בנושא הבטיחות מתבצעת ע"י הממונה על הבטיחות לבדו, ללא עובדים נוספים, ללא סיוע יועצים חיצוניים וללא מחשב. את שירותי המזכירות הוא מקבל ממזכירת מחסן העירייה.
- 5.2. במסגרת הפעילות בנושא בטיחות מונו 2 נציגים ביחידות העירייה לתפקיד "נאמני בטיחות" וזה, לאחר שהוכשרו בקורס בנושא. האחד עובד במחלקת אחזקה והשני עובד ביחידת קב"ט העירייה.
- 5.3. בחודש אוקטובר 2010 פנה הממונה על הבטיחות למנכ"ל העירייה בבקשה לאישור פקידה למחלקת הבטיחות, בעקבות בקשה זו ניתנה לו עזרה מצד מזכירת מחסן העירייה שמשמשת בין היתר את קצין הבטיחות בתעבורה.

- 6.1. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו 1996 – סעיף 4.א.10 לחוק:
- "בין תפקידיו של ממונה על הבטיחות לפעול לקיום הוראות תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשמ"ד 1984 ולהכנת תכנית להדרכת עובדים".
- 6.2. עפ"י חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד-1954 – סעיף 8.ה. לחוק:
- "מידע והכשרה בטיחותית – שר העבודה והרווחה, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות בדבר חובת המחזיק במקום עבודה לספק לעובדים בו מידע והכשרה הדרושים למניעת תאונות עבודה, או מחלות מקצוע".
- 6.3. נמצא כי הממונה על הבטיחות מבצע הדרכות אישיות בעיקר לעובדי המחסן, במשרדו. בתקופה המבוקרת קיבלו 35 עובדים הדרכות מהממונה על הבטיחות.
- 6.4. בנוסף, מתקיימות הדרכות בטיחות אחת לשנה ע"י מחלקות אחרות תוך שיתוף פעולה עם הממונה על הבטיחות בעבודה. כך נערכות השתלמויות בנושאים כגון: עזרה ראשונה, נהיגה נכונה, עבודה בגובה, נוהלי בטיחות.
- 6.5. נמצא כי הממונה על הבטיחות, חוזר ומדגיש בכל וועדות הבטיחות שהתקיימו, בפני המשתתפים לשלוח אליו עובדים שעדיין לא עברו הדרכות בטיחות, כמו כן מבקש לשלוח אליו עובדים חדשים לקבלת הדרכות בטיחות.
- 6.6. בוועדת הבטיחות הממונה על הבטיחות מציין שיש לתעד את ביצוע ההדרכות ולשמרם למעקב וביקורת אחת לשנה.
- 6.7. הביקורת מציינת כי בתקופה המבוקרת הפיץ הממונה על הבטיחות הוראות בטיחות בהדברה של צמחים / שדות, בטיחות ברעלים ובחומרי

הדברה למזיקים, וכן נוהלי בטיחות בנושאים נוהלי בגדי עבודה, כלי רכב, כלי עבודה חשמליים וידניים וכן נוהל דיווח בדבר תאונה בעבודה.

6.8. נמצא כי אף מנהל לא עבר הדרכה בנושא בטיחות בעבודה.

6.9. הביקורת ממליצה לקבוע תכנית הדרכה שנתית שתכלול הדרכות בהיקף נרחב יותר של עובדים.

6.10. הביקורת ממליצה לערוך הדרכה ממוקדת באגף החינוך ובמחלקת האחזקה, וזאת לאור ריבוי הנפגעים בתאונות עבודה במחלקות הנ"ל.

6.11. בתגובתו לדו"ח מסר הממונה על הבטיחות כי הדרכות עובדים לא אושרו על ידי ההנהלה.

6.12. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי הוא ינחה את הממונה על הבטיחות לבצע הדרכה ממוקדת לאגף החינוך וזאת על מנת לגרום לצמצום התאונות בעבודה באגף זה.

- 7.1. גודל התקציב בהכרח משפיע על היקף הפעילות. תקציב הפעולות של מערך הבטיחות העירוני כולל מספר סעיפים : שכר והוצאות טלפון.
- 7.2. נושא הדרכה והשתלמויות מתוקצב בתקציב העירייה באופן כללי ואין תקציב ייעודי להדרכה בנושא זה. כמו כן, אין תקציב לייעוץ חיצוני.
- 7.3. הביקורת בדקה את היקף הבקשות, את התקצוב בפועל ואת שיעורי ניצול התקציב. להלן פירוט :

שנה	התקציב בפועל בש"ח
2009	221,884
2010	202,620
2011	184,605
2012	164,470

- 7.4. מהנתונים עולה, שבשנים 2009 עד 2012 כל תקציב היחידה מופנה לשכר בלבד ולא קיים תקציב ייעודי לפעולות.
- 7.5. הממונה על הבטיחות בעבודה מבקש באמצעות ועדת הבטיחות הגדלת תקציב, אולם אינו מפרט מדוע הוא נזקק לכך ומהם צרכיו באם יוגדל תקציבו. כך לדוגמא במהלך אוקטובר 2009 הוגשה בקשה להגדלת תקציב בסך 48 אלף ₪ ללא פירוט. כאמור בקשה זו לא אושרה.
- 7.6. בוועדת הבטיחות מחודש ספטמבר 2010 הממונה על הבטיחות ביקש לאשר תקציב שלא אושר לו בשנת 2009 ע"ס 47 אלף ₪ לנושא בטיחות, הדרכות וציוד מגן.
- 7.7. לא נתקבלה תשובה מאף גוף מוסמך בעירייה לבקשותיו.
- 7.8. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את פעילות היחידה בתחום זה. כמו כן לדעת הביקורת על הממונה על הבטיחות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה.

7.9. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי אין צורך לשריין תקציב ייעודי מאחר וכל ההשתלמויות וההדרכות בעירייה מעוגנות בסעיף קורסים והשתלמויות. עוד מציין המנכ"ל כי עד היום, כל קורס והשתלמות אותו ביקש הממונה על הבטיחות, הוא נשלח אליו.

8.1. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו

1996 – סעיף 5.א.10 לחוק:

"על הממונה לוודא הכנת תכנית בטיחות ועדכונה כנדרש בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשמ"ד 1984".

עפ"י סעיף 8.ד.א. לחוק:

"המחזיק במקום עבודה מסוג שקבע שר העבודה והרווחה בתקנות, יכין תכנית בטיחות של מקום העבודה, תוך תקופה שקבע השר בתקנות, ויעדכנה כל אימת שהדבר יידרש עקב שינויים במקום העבודה".

עפ"י סעיף 8.ד.ב. לחוק:

"תכנית בטיחות תכלול הוראות בנושאים אלה ובנושאי בטיחות נוספים שייקבעו בתקנות:

- נוהלי הבטיחות, הגהות והבריאות התעסוקתית במקום העבודה, ונושאי התפקידים בו בתחומים אלה.
- נוהלי חירום למצבי סיכון מיוחדים ולמקרי תאונות עבודה.

8.2. נמצא כי לא קיימת תכנית בטיחות.

8.3. לדעת הביקורת על תכנית הבטיחות לכלול נושאים כגון:

סקר סיכונים, נוהל איתור מפגעים, סילוק מפגעים ומניעתם, המבנה הארגוני של מערך הבטיחות, השתלמות והדרכת עובדים בנושא בטיחות וגיהות, רשימת הצויד והחומרים החייבים בבדיקות רפואיות, רשימת העובדים החייבים בבדיקות רפואיות, נוהלי הבטיחות, הגיהות והבריאות התעסוקתיים, נוהלי הבטיחות למצב חירום, לוח זמנים לביצוע.

8.4. במהלך הביקורת (בוועדת הבטיחות מיום 31.10.12) הממונה על

הבטיחות ביקש להכין רשימת מפגעי בטיחות להכנת תכנית לסקר סיכונים.

8.5. במהלך הביקורת (ביום 2/12/12) פנה הממונה על הבטיחות למנכ"ל

העירייה בבקשה לאישור עריכת סקר סיכונים - תכנית בטיחות על-ידי

גורם חיצוני. עד לסיום כתיבת הדו"ח טרם התקבל אישור המנכ"ל.

8.6. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי הוא מצפה מהממונה על

הבטיחות בעבודה לבצע סקר סיכונים ותכנית עבודה וזאת בהתאם

להוראות החוק.

8.7. בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות)

התשע"ג – 2012 שאושרו באוקטובר 2012, ע"י שר התעשיה, המסחר

והתעסוקה, מר שלום שמחון, שתחולתן של תקנות אלו שמונה עשר

חודשים מיום פרסומן, קרי 18/8/2014, תכנית בטיחות תוכן על ידי אחד

מאלה בלבד:

"בעל אישור כשירות תקף לפי תקנה 4 לתקנות הממונים, ובכלל זה ממונה על הבטיחות

במקום העבודה, שעבר במסגרת שמונת ימי ההשתלמות הנדרשים בתקנה 4(ב) לאותן

תקנות, השתלמות בניהול סיכונים, לפי תכנית שאישר מפקח העבודה הראשי, באמצעות

מוסד, לרבות המוסד לבטיחות ולגיהות, שמפקח העבודה הראשי אישר לו לקיים

השתלמות כאמור; במקום עבודה בו מועסק ממונה על

הבטיחות והוא אינו מכין התכנית, תוכן התכנית בתיאום עימו והוא יאשר בחתימתו על

גבי התכנית כי קרא אותה והוא מודע לתכניה."

8.8. הביקורת ממליצה להיערך בהתאם לתקנות האמורות לעיל וכבר עתה

להכין תכנית בטיחות.

- 9.1. עפ"י חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד-1954 – סעיף 10.א. לחוק:
- "מפעל שמעבידים בו 25 עובדים לפחות תהיה בו ועדת בטיחות המורכבת מנציגי העובדים ומנציגי המעביד שווה בשווה".*
- 9.2. **נמצא כי בעירייה הוקמה ועדת בטיחות ע"י הממונה על הבטיחות המורכבת מנציגי מחלקות העירייה מלבד ההנהלה, ללא שהנציגים בוועדה קיבלו כתב מינוי לכך. נציין כי הוועדה כוללת 7 חברים.**
- 9.3. **עוד נמצא כי הממונה על הבטיחות, שהוא חבר הוועדה, מכהן גם כמזכיר הוועדה, אחראי על כינוסה, על קביעת סדר היום, על עריכת הפרוטוקולים והפצתם.**
- 9.4. עפ"י חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשכ"א – 1960 – סעיף 5.א. לחוק:
- "על ועדת הבטיחות להתכנס לפחות 8 פעמים בשנה".*
- 9.4.1. בבדיקתנו נמצא כי בשנת 2009 הוועדה התכנסה 1 פעמים.
- 9.4.2. בבדיקתנו נמצא כי בשנת 2010 הוועדה התכנסה 4 פעמים.
- 9.4.3. בבדיקתנו נמצא כי בשנת 2011 הוועדה התכנסה 3 פעמים.
- 9.4.4. בבדיקתנו נמצא כי בשנת 2012 הוועדה התכנסה 3 פעמים.
- 9.5. **נמצא כי בתקופה המבוקרת הוועדה לא התכנסה בתדירות הנדרשת בחוק. הביקורת מציינת כי ביום 16.8.10 – הממונה על הבטיחות פנה למנכ"ל העירייה במכתב שעפ"י פקודת הבטיחות יש למנות ועדת בטיחות בעבודה, נציג מההנהלה ומנציגי העובדים, ושוועדה זו חייבת להיפגש 8 מפגשים בשנה.**
- 9.6. **מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי לא התקבלה במשרדו אף פנייה או מכתב בגין אי כינוס הוועדה ומשכך הנושא לא טופל על ידו.**
- 9.7. **בתגובה לדו"ח הביניים מסר הממונה על הבטיחות, כי הוא ביקש במסגרת ועדת הבטיחות שקוימה ביום 8.8.12 למנות נציג מההנהלה כחבר ועדת הבטיחות ומזכיר ועדה. כמו כן, בוועדה מיום 16.11.10 ומיום**

31.10.12 מבקש הממונה על הבטיחות למנות נציג מהנהלה שיפקח

וינהל את ועדת הבטיחות עפ"י פקודת הבטיחות בעבודה.

9.8. עוד נמצא, כי לא כל חברי ועדת הביקורת משתתפים בוועדות. הממונה

על הבטיחות ביקש ביום 31.10.12 (במהלך הביקורת) מהנהלת העירייה

לדרוש מחברי הועדה להיות נוכחים בישיבות ועדות הבטיחות.

9.9. הביקורת מצאה שהפרוטוקולים מוועדות הבטיחות שהתקיימו במהלך

התקופה המבוקרת הופצו למנכ"ל, מזכיר ראש העיר, מנהלת כח אדם,

ועד העובדים, משרד התמ"ת, וכן לחברי הועדה.

9.10. לדעת הביקורת יש להקפיד על ניהול הועדה וריכוזה כנדרש ולנהל מעקב

אחר ביצוע החלטות.

9.11. עפ"י חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד-1954 – סעיף 14 לחוק:

אלה חובותיה וסמכויותיה של ועדת הבטיחות:

9.11.1. לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות העבודה במפעל ולהמליץ

על אמצעים למניעתן.

9.11.2. בוועדות הבטיחות שהתקיימו בתקופה המבוקרת, הממונה על

הבטיחות מבקש לקבל דיווח על כל תאונת עבודה שהיא מעל 3

ימים.

9.11.3. לעמוד על תנאי הבטיחות והגהות, להמליץ על שיפורים ולייעץ

בקביעת כללי בטיחות.

9.11.4. נמצא כי בכל ועדות הבטיחות שהתקיימו בתקופה המבוקרת,

הממונה על הבטיחות חוזר ומדגיש על חשיבות והקפדה על

עבודה לפי נהלים, בדיקת תוקף אישורים ורישיונות, לדווח על

עובדים שלא עברו בדיקות רפואיות, בדיקת תוקף ציוד וכו'.

כמו כן מבקש ממנהלי המחלקות לבדוק אם יש סיכוני בטיחות,

לבוא ולהודיע.

9.11.5. לקבל דין וחשבון מנאמני הבטיחות, לבקר ולתאם את

פעולותיהם.

הביקורת לא מצאה כי קיימת פעילות כלשהי של נאמני בטיחות.

9.11.6. להילוות למפקח עבודה בביקוריו במפעל.

9.12. עפ"י סעיף 16.א. לחוק הנ"ל – ועדת בטיחות רשאית להמליץ לפני המעביד על אמצעים משמעותיים נגד עובד שאינו מקיים כללי בטיחות, מפורשים או מקובלים ומעביד רשאי לנקוט באמצעים שהומלץ עליהם ובכללם אמצעים אלה:

א. ניכוי משכרו – אך לא יותר משכר שבוע.

ב. הפסקת עבודתו עד שבועיים ימים.

ג. במקרים מיוחדים – העברה לתפקיד מתאים אחר שמידת הסיכון בו קטנה יותר, ובאין אפשרות של העברה – פיטורין.

9.13. נמצא כי בוועדות הבטיחות שהתנהלו בתקופה המבוקרת, צוין באופן כללי ביותר, כי יש עובדים (לא ציין שמות) שאינם עובדים עפ"י הנהלים, כגון: עובדים שנמצאו עובדים ללא בגדי עבודה, עובדים שעובדים בכלי עבודה שלא הוסמכו עליהם.

9.14. הממונה על הבטיחות מבקש להנחות את העובדים לעבוד לפי נהלים, מפנה את העובדים לנהלים הנמצאים על לוחות המודעות ובמשרד הממונה על הבטיחות, אך לא העביר את פרטי העובדים לגורמים הרלוונטים בעירייה על-מנת שיינקטו אמצעים משמעותיים כנגד עובדים אלו.

נאמני בטיחות 10.

10.1. אלה חובותיו וסמכויותיו של נאמן בטיחות:

א. לעמוד על תנאי הבטיחות והגהות ולפעול למען שיפורם.

ב. להדריך את העובדים ולייעץ להם בכל הנוגע לשיפור הבטיחות והגהות.

ג. להודיע בכתב למעביד או לבא כוחו על ליקויים בשטח הבטיחות והגהות.

ד. לעיין בכל פנקס, תעודה, דין וחשבון או כל מסמך אחר הנוגעים

לבטיחות ולגהות שחובה לנהל.

ה. להילוות למפקח עבודה בביקוריו במפעל.

10.2. העירייה הכשירה 2 נאמני בטיחות.

10.3. במהלך הביקורת, בוועדת הבטיחות (מיום 31.10.12) הממונה על

הבטיחות מבקש למנות נאמן בטיחות נוסף.

10.4. עפ"י המסמכים שנבדקו בביקורת, לא נמצא כי נאמני הבטיחות ביצעו

את עבודתם כמוגדר לנאמני בטיחות.

10.5. הביקורת ממליצה להכשיר נאמני בטיחות נוספים, כך שבכל מחלקה

יהיה נאמן בטיחות.

- 11.1. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו 1996 – סעיף 7.א.10 לחוק:
- "על הממונה לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות עבודה ומחלות מקצוע במגמה להפיק לקחים, לערוך בכתב ממצאים ומסקנות הבירורים ולהציע למעביד צעדים מתאימים למניעת הישנות התאונות, לוודא הדרכת העובדים באשר לנסיבות התאונות ומחלות מקצוע והלקחים שהופקו".*
- 11.2. לפי סעיף 8.א.10 לחוק:
- "על הממונה לרכז את כל המידע והתיעוד הקשור לתאונות עבודה מחלות מקצוע שאירעו במפעל".*
- 11.3. בחוברת נהלי בטיחות שהוצאה ע"י הממונה על הבטיחות, קיים פרק בנושא "נוהל דיוח בדבר תאונה בעבודה".
- 11.4. לשאלת הביקורת כיצד מתקבלים הנתונים על תאונות עבודה, מסר הממונה על הבטיחות כי לא מועבר אליו דיווח על תאונות עבודה.
- 11.5. בעת קיומן של ועדות הבטיחות, הממונה על הבטיחות מדווח על שליחת נוהל עבודה בנושא תאונות עבודה, ומבקש לקבל דיווח על תאונות עבודה שהיא מעל ל- 3 ימים, כמו כן מדגיש, כי תאונה שהיא מעל 3 ימים יש חובה במילוי דו"ח.
- 11.6. לאור הממצאים שהביקורת מצאה ומהנתונים שהתקבלו ממשרד משאבי אנוש, בתקופה המבוקרת אירעו 128 תאונות עבודה (ראה פירוט בסעיף 1, נתונים כלליים).
- 11.6.1. 46 תאונות עבודה (36%), אירעו לעובדים מאגף החינוך.
- 11.6.2. 10 מהתאונות הנ"ל אירעו בזמן העלאת והורדת נוסעים בליווי בהסעות.
- 11.6.3. הביקורת ממליצה לבצע הדרכות בנושא זה למלוות בהסעות על מנת לצמצם את תאונות העבודה בתחום זה.

מהתאונות הנ"ל נגרמו כתוצאה מנפילה של העובדים בזמן

עבודתם.

11.7. חשיבות הדיווחים ברורה ויש לדאוג, כי כל הדיווחים על תאונות עבודה

יועברו באופן שוטף ותוך זמן קצר אל הממונה על הבטיחות כנדרש בנוהל

דיווח בדבר תאונה בעבודה.

11.8. עפ"י פקודת העיריות (נוסח חדש) ובפרט סעיף 241 העוסק במלאכות

מסוכנות :

"תסוג ותסדיר העירייה כל מלאכה או עסק העלולים להזיק לבריאות הציבור או

להיות מקור סכנה לציבור, או שמבחינה אחרת של טובת הציבור ראוי הוא להסדירם.

11.9. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו

1996 – סעיף 9.א.10 לחוק :

"על הממונה להכין הוראות בטיחות וגהות ותמצית בכתב של מידע על הסיכונים

בעבודה, פרסומן ועדכון. להשגיח על ביצוע הוראות בטיחות וגהות ולדווח למעביד על

כל מקרה של הפרתן".

11.10. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו

1996 – סעיף 16.א.10 לחוק :

"על הממונה להורות על הפסקת העבודה כאשר נשקפת סכנה מיידית לחייו או

בריאותו של עובד, ולדווח על כך מיד למעביד או לנציגו במקום העבודה".

11.11. לאורך התקופה המבוקרת נמצאו 2 מכתבים בהם התריע הממונה על

הבטיחות על מפגעים מסוכנים בעת סיורים בשטח כגון: קו מתח נמוך

שחוצה כביש, סיכון לסרטן מגג אסבסט, הימצאות מיכל גז גדול במחסן.

(בפניות אלה למנהלי מח' שונים מכותבים בין היתר מנכ"ל העירייה

ומזכיר ראש העיר), לא ידוע אם מפגעים אלו טופלו.

11.12. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי גג האסבסט יפורק במסגרת

פינוי המחסנים.

12.1. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו

1996

סעיף 10.א.14 לחוק:

"על הממונה לקבוע הסדרים שיבטיחו תנאי בטיחות וגהות נאותים בהעסקתם של קבלני חוץ".

12.2. **נוהל בטיחות קבלני חוץ נכתב במהלך הביקורת.**

12.3. **עוד עולה כי לא קיים שיתוף פעולה בין משרד מהנדס העיר ובין הממונה**

על הבטיחות בתחום זה. ממשרד מהנדס העיר נמסר כי הוראות בטיחות

עם קבלני חוץ מופיעות בכל מכרז ומכרז עליו חותמים הן העירייה והן

קבלני החוץ.

12.4. **עפ"י מסמכים שנמסרו ביקורת, נמצא כי הממונה על הבטיחות פנה אל**

מנכ"ל העירייה באוקטובר 2009 בהודעה כי על-פי דרישת משרד

התמ"ת, קבלני החוץ חייבים לעבוד עפ"י פקודת בטיחות בעבודה

ועליהם לפנות לממונה על הבטיחות לפני תחילת עבודתם.

13.1. עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו

1996, סעיף 10.א.11 לחוק:

"על הממונה לוודא ביצוע ביקורת ומעקב על המצב התקין של התקני בטיחות וגהות, ציוד מגן אישי, של כלי עבודה ושל ציוד החייב בדיקות תקופתיות על פי דין, על פי הוראות היצרן ולפי כללי מקצוע מקובלים".

13.2. **לדברי הממונה על הבטיחות בעבודה ציוד החייב בבדיקות תקופתיות**

נבדק.

13.3. **במהלך הביקורת (20/11/12) בוצעה ביקורת של מכונות הרמה**

ואביזריהן.

13.4. **מפרוטוקולים של ועדת הבטיחות עולה כי הממונה על הבטיחות מבקש**

מחברי הוועדה לבצע בדיקת תוקף ציוד ושאין להשתמש בכלים ללא

בדיקות תקופתיות.

סיכום הממצאים וההמלצות

נושא הבטיחות מעוגן במערכת נרחבת של חוקים, תקנות ונהלים. העירייה, כמעסיקה של כ- 700 עובדים, מחויבת להקפיד על יישומם. בשנת 2000 מינתה העירייה "ממונה על הבטיחות", שתפקידו לפקח על קיום חוקי ונוהלי הבטיחות, לאתר מפגעים בטיחותיים, להקנות ידע לעובדים בתחום הבטיחות ועוד, וזה, במטרה לצמצם עד למינימום תופעות של תאונות עבודה. הביקורת נערכה במטרה לבחון את תפקוד מערך בטיחות העובדים העירוני על היבטיו השונים. הביקורת התרשמה ממקצועיותו של הממונה על הבטיחות, ממחויבותו הרבה לנושא ומפעולותיו לקידום המודעות לחשיבות הבטיחות בקרב מנהלי העירייה ועובדיה. הביקורת מציינת בחיוב את שיתוף הפעולה ואת הנכונות לתיקון ליקויים כבר במהלך הביקורת.

להלן עיקר הממצאים וההמלצות:

1. מבוא

1.1. מטרת הביקורת שנערכה בחודשים ספטמבר 2012 עד מרץ 2013 ושבדקה את השנים 2009-2012 (להלן: התקופה המבוקרת) הייתה להגביר את החשיבות בנושא בטיחות בעבודה, פגיעות ותאונות העלולות לפגוע הן בעובד והן בסביבת העבודה שלו. כמו כן, לבדוק ולבחון את אופן הטיפול והפעילות של גורמי העירייה בנושא הבטיחות העירוני. להצביע על ליקויים במידה וקיימים ולהמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.

1.2. הביקורת בדקה את נושא מערך הבטיחות העירוני בעיריית קריית ביאליק, לרבות הנושאים הבאים: כתב מינוי לממונה, תפקידים וסמכויות, כח אדם, תכנית הדרכה והשתלמויות, תקצוב, תכנית בטיחות, קיום ועדת הבטיחות, פעילות נאמני בטיחות, תאונות עבודה, נוהל בטיחות קבלני חוץ, בדיקת תקינות ציוד.

1.3. במהלך השנים 2009 ועד 2012 (התקופה המבוקרת) אירעו בעיריית קריית ביאליק 128 תאונות עבודה (כ- 30 בשנה), עפ"י הפירוט הבא:

אגף החינוך (46 תאונות עבודה), אחזקה (22), תברואה (17), פיקוח (11), מתנסים (7), גביה (4), רווחה (4), מחלקות אחרות (17).

2. מבנה ארגוני (פרק 2)

2.1. היחידה לבטיחות על העבודה הוקמה בשנת 2000. היחידה כפופה למנכ"ל העירייה תוך התייעצות עם המהנדסים במשרד מהנדס העיר. היחידה כוללת את הממונה על הבטיחות, וביחידה אין עובדים נוספים פרט לממונה על הבטיחות. לצורך שירותי משרד נעזר הממונה על הבטיחות במזכירת מחסן העירייה.

3. הממונה על הבטיחות (פרקים 3-5)

- 3.1. מינוי – ב-15.8.00 מונה עובד לתפקיד הממונה על הבטיחות, בנוסף ברשותו תעודת כשירות מאגף הפיקוח על העבודה ושתקפה עד 31.12.12 והמתחדשת מדי שנה.
- 3.2. כפיפות – הממונה על הבטיחות כפוף למנכ"ל העירייה.
- 3.3. כח-אדם – הפעילות בנושא הבטיחות מתבצעת ע"י הממונה על הבטיחות ללא עובדים נוספים.
- 3.4. תפקידים וסמכויות – הממונה על הבטיחות הפיץ הוראות ונהלי בטיחות בעבודה, חוזר ומדגיש בכל ועדות הבטיחות שהתקיימו על הנושאים המצריכים טיפול בנושאי הבטיחות. במהלך התקופה המבוקרת הממונה על הבטיחות התריע על ליקויים ומפגעי בטיחות.

- 4.1. הממונה על הבטיחות מבצע הדרכות אישיות בעיקר לעובדי המחסן, במשרדו. בתקופה המבוקרת קיבלו 35 עובדים הדרכות מהממונה על הבטיחות. בנוסף, מתקיימות הדרכות בטיחות אחת לשנה ע"י מחלקות אחרות תוך שיתוף פעולה עם הממונה על הבטיחות בעבודה. כך נערכות השתלמויות בנושאים כגון: עזרה ראשונה, נהיגה נכונה, עבודה בגובה, נוהלי בטיחות.
- 4.2. הממונה על הבטיחות, חוזר ומדגיש בכל וועדות הבטיחות שהתקיימו, בפני המשתתפים לשלוח אליו עובדים שעדיין לא עברו הדרכות בטיחות, כמו כן מבקש לשלוח אליו עובדים חדשים לקבלת הדרכות בטיחות.
- 4.3. בוועדת הבטיחות הממונה על הבטיחות מציין שיש לתעד את ביצוע ההדרכות ולשמרם למעקב וביקורת אחת לשנה.
- 4.4. הביקורת מציינת כי בתקופה המבוקרת הפיץ הממונה על הבטיחות הוראות בטיחות בהדברה של צמחים / שדות, בטיחות ברעלים ובחומרי הדברה למזיקים, וכן נוהלי בטיחות בנושאים נוהלי בגדי עבודה, כלי רכב, כלי עבודה חשמליים וידניים.
- 4.5. נמצא כי אף מנהל לא עבר הדרכה בנושא בטיחות בעבודה.
- 4.6. הביקורת ממליצה לקבוע תכנית הדרכה שנתית שתכלול הדרכות בהיקף נרחב יותר של עובדים.
- 4.7. הוראות ונהלים – לדעת הביקורת, על הממונה על הבטיחות לא להסתפק בהפצת ההוראות והנהלים ועליו לוודא אחת לתקופה כי ההוראות אכן ידועות לעובדים ולמנהלים, וכי בוצע ריענון נהלים וכי ההוראות והנהלים מצויים בכל יחידה, מסודר ומכיל את כל הנהלים שהופצו.
- 4.8. נוהל בטיחות בהעסקת קבלני חוץ – הביקורת מציינת בחיוב את הוצאתו של הנוהל במהלך הביקורת.
- 4.9. תכנית הדרכה והשתלמויות לעובדים – על אף שהממונה על הבטיחות דואג להעביר הדרכות בנושא בטיחות על ידו, וגם שמתבצעות הדרכות לכלל

העובדים ע"י גורמי חוץ, מומלץ להכין תכנית הדרכה מסודרת, כולל רישום של כלל העובדים ולפעול לביצועה.

13.5. הדרכה ממוקדת – לאור ריבוי הנפגעים בתאונות עבודה באגף החינוך ובמחלקת האחזקה, לפי הנתונים, מומלץ לרענן ולבצע הדרכות במחלקות אשר שיעור הנפגעים היה גדול בנושא נהלי בטיחות בעבודה. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי הוא ינחה את הממונה על הבטיחות לבצע הדרכה ממוקדת לאגף החינוך וזאת על מנת לגרום לצמצום התאונות בעבודה באגף זה.

5. תיקצוב נושאי בטיחות (פרק 7)

- 5.1. הממונה על הבטיחות בעבודה מבקש באמצעות ועדת הבטיחות הגדלת תקציב, אולם אינו מפרט מדוע הוא נזקק לכך ומהם צרכיו באם יוגדל תקציבו. כך לדוגמא במהלך אוקטובר 2009 הוגשה בקשה להגדלת תקציב בסך 48 אלף ₪ ללא פירוט. כאמור בקשה זו לא אושרה.
- 5.2. בוועדת הבטיחות מחודש ספטמבר 2010 הממונה על הבטיחות ביקש לאשר תקציב שלא אושר לו בשנת 2009 ע"ס 47 אלף ₪ לנושא בטיחות, הדרכות וציוד מגן. לא נתקבלה תשובה מאף גוף מוסמך בעירייה לבקשותיו.
- 5.3. הביקורת ממליצה לשריין תקצוב ייעודי לפעולות בהיקף שיאפשר את פעילות היחידה בתחום זה. כמו כן לדעת הביקורת, על הממונה על הבטיחות להגיש תכנית עבודה מקושרת תקציב למנכ"ל העירייה.
- 5.4. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי אין צורך לשריין תקציב ייעודי מאחר וכל ההשתלמויות וההדרכות בעירייה מעוגנות בסעיף קורסים והשתלמויות. עוד מציין המנכ"ל כי עד היום, כל קורס והשתלמות אותו ביקש הממונה על הבטיחות, הוא נשלח אליו.

6. תכנית בטיחות (פרק 8)

- 6.1. לא קיימת תכנית בטיחות. לדעת הביקורת התכנית תכלול את הנושאים הבאים: סקר סיכונים, נוהל איתור מפגעים, סילוק מפגעים ומניעתם,

המבנה הארגוני של מערך הבטיחות, השתלמות והדרכת עובדים בנושא בטיחות וגיהות, רשימת הציוד והחומרים החייבים בבדיקות רפואיות, רשימת העובדים החייבים בבדיקות רפואיות, נוהלי הבטיחות, הגיהות והבריאות התעסוקתיים, נוהלי הבטיחות למצב חירום, לוח זמנים לביצוע.

6.2. יצוין, כי במהלך הביקורת הממונה על הבטיחות ביקש להכין רשימת מפגעי בטיחות כדי להכין תכנית לסקר סיכונים.

13.6. במהלך הביקורת פנה הממונה על הבטיחות למנכ"ל העירייה לאשר עריכת תכנית בטיחות – סקר סיכונים ע"י גורם חיצוני, עד לסיום כתיבת הדו"ח טרם התקבל אישור המנכ"ל.

6.3. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי הוא מצפה מהממונה על הבטיחות בעבודה לבצע סקר סיכונים ותכנית עבודה וזאת בהתאם להוראות החוק.

6.4. הביקורת ממליצה להיערך בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות) התשע"ג – 2012, שתחולתן 18/8/2014 וכבר עתה להכין תכנית בטיחות בהתאם.

7. ועדת בטיחות (פרק 9)

7.1. הרכב הועדה – נמצא כי בעירייה הוקמה ועדת בטיחות ע"י הממונה על הבטיחות המורכבת מנציגי מחלקות העירייה מלבד ההנהלה, ללא שהנציגים בוועדה קיבלו כתב מינוי לכך. נציין כי הוועדה כוללת 7 חברים. עוד נמצא כי הממונה על הבטיחות שהוא חבר הוועדה, מכהן גם כמזכיר הוועדה, אחראי על כינוסה, על קביעת סדר היום, על עריכת הפרוטוקולים והפצתם.

7.2. התכנסות הועדה – נמצא כי בתקופה המבוקרת הוועדה לא התכנסה בתדירות הנדרשת בחוק. הביקורת מציינת כי ביום 16.8.10 – הממונה על הבטיחות פנה למנכ"ל העירייה במכתב שעפ"י פקודת הבטיחות יש למנות ועדת בטיחות בעבודה, נציג מההנהלה ומנציגי העובדים, ושוועדה זו חייבת להיפגש 8 מפגשים בשנה.

- 7.3. הנושאים שבטיפול הועדה – הועדה אינה דנה בנושאים שונים, שעפ"י החוק עליה לדון בהם, כגון: תאונות עבודה, דיווחי נאמני בטיחות, הפעלת אמצעי משמעת ועוד. מומלץ שהממונה על הבטיחות ישלב, בין הנושאים שהוא מעלה לדיון, גם נושאים שחובת הועדה לדון בהם עפ"י חוק.
- 7.4. מעקב אחר תיקון הליקויים – על הועדה לנהל מעקב על הטיפול בליקויים שהועלו בוועדות הבטיחות, ועל מפגעי בטיחות שנמצאו. מומלץ להגדיר נוהל עבודה שיטתי של מעקב אחר תיקון הליקויים, כולל הוצאת תזכורות באופן שוטף. מומלץ להיעזר בתוכנת מחשב לשם ביצוע המעקב.
- 7.5. מנכ"ל העירייה בתגובתו לדו"ח מסר כי לא התקבלה במשרדו אף פנייה או מכתב בגין אי כינוס הוועדה ומשכך הנושא לא טופל על ידו.

8. נאמני בטיחות (פרק 10)

- 8.1. בעירייה מונו 2 נאמני בטיחות.
- 8.2. במהלך הביקורת הממונה על הבטיחות ביקש למנות נאמן בטיחות נוסף.
- 8.3. לא נמצאו דיווחים בכתב של נאמני הבטיחות. וכן מומלץ להגדיר את תהליכי העבודה והדיווח של נאמני הבטיחות בנוהל, שיובא לידיעת כל נאמני הבטיחות והמנהלים הממונים עליהם.
- 8.4. הביקורת ממליצה להכשיר נאמני בטיחות נוספים, כך שבכל מחלקה יהיה נאמן בטיחות.

9. תאונות עבודה (פרק 11)

- 9.1. במהלך השנים 2009 ועד 2012 (התקופה המבוקרת) אירעו בעיריית קריית ביאליק 128 תאונות עבודה (כ- 30 בשנה), עפ"י הפירוט הבא:
- אגף החינוך (46 תאונות עבודה), אחזקה (22), תברואה (17), פיקוח (11), מתנסים (7), גביה (4), רווחה (4), מחלקות אחרות (17).
- 9.2. לא הועברו דיווחים לממונה על הבטיחות על תאונות העבודה ממחלקת משאבי אנוש ולפיכך לא מיושם נוהל "דווח בדבר תאונה בעבודה".

9.3. לדעת הביקורת מומלץ לבצע הדרכה בנושא בטיחות בעבודה בקרב המלוות בהסעות באגף החינוך ועובדי האחזקה, על מנת לצמצם ולהפחית את מספר תאונות העבודה באגף זה.

10. נוהל בטיחות קבלני חוץ (פרק 12)

10.1. נוהל בטיחות קבלני חוץ נכתב במהלך הביקורת.

11. בדיקת ציוד (פרק 13)

11.1. במהלך הביקורת (20/11/12) בוצעה ביקורת של מכוונות הרמה ואביזריהן.

11.2. יש לוודא ביצוע ביקורת ומעקב על מצב תקין של התקני בטיחות וגהות, ציוד מגן אישי, של כלי עבודה ושל ציוד החייב בדיקות תקופתיות על פי הוראות היצרן.

ביקורת בנושא

מחלקה וטרינרית עירונית של עיריות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים

דו"ח ביקורת משותף לעיריות קריית ביאליק וקריית מוצקין

לשנים 2010-2012

ביקורת בנושא מחלקה ווטרינרית עירונית

תקציר מנהלים

להלן עיקרי ממצאים, מסקנות והמלצות מדו"ח ביקורת שנערך בעיריית קריית ביאליק, בנושא: השירות הווטרינרי בעיריית קריית ביאליק עיריית קריית מוצקין.

***לשם קבלות החלטות רצוי לעיין בדו"ח המלא**

רקע כללי

השירות הווטרינרי העירוני הינו שירות חיוני האמון על שמירת בריאות הציבור מנקודת ראות של הרפואה הווטרינרית. המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית לשירותים הווטרינרים של משרד החקלאות, פיתוח הכפר ומשרד הבריאות. תפקידי השירות הווטרינרי ברשות מקומית נגזרים משורה של חוקים, פקודות, תקנות, צווים, נהלים וחוקי עזר עירוניים.

להלן עיקרי ממצאי הדו"ח

1. מבנה ארגוני (פרק 1)

- 1.1. המחלקה הווטרינרית של קריית ביאליק נותנת שירותים גם לעיריות קריית מוצקין וקריית ים. המחלקה מנוהלת בתקציב משותף. השתתפות כספית של עיריות קריית מוצקין וקריית ים מועברים לעיריית קריית ביאליק, שהמחלקה הווטרינרית כפופה לה.
- 1.2. במחלקה הווטרינרית מכהנים 2 רופאים ווטרינרים, 2 פקחים ומזכירה.
- 1.3. הביקורת מעירה כי הרשויות הנ"ל איגדו את פעילותן בתחום הווטרינריה הרשותית, זאת אל אף שאינן מוכרות בחוק כאיגוד רשויות. שר הפנים לא אישר את הקמת האיגוד וממילא לא פורסם ברשומות צו מקים, כנדרש בסעיף 2(א) לחוק איגודי ערים 1955.

2. סמכויות אכיפה ופיקוח על בעלי החיים (פרק 2)

- 2.1. הביקורת מעירה כי בעיריית קריית מוצקין ד"ר א.ש.ש. לא הוסמכו לאכוף את החוקים: חוק צער בעלי חיים 1994, חוק לרשויות המקומיות אכיפה סביבתית 2008, חוק העבירות המנהליות 1985, פקודת הכלבת 1934 וחוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002.
- 2.2. הביקורת מעירה כי בעיריית קריית מוצקין ד"ר א.ש.ש. לא הוסמך לאכוף את חוק העבירות המנהליות 1985 והמשמעות שבכך הינה שאין לו הסמכה למתן קנס מנהלי, למרות שבפועל ד"ר א.ש.ש. נותן דוחות ברירת משפט.
- 2.3. הביקורת מעירה כי בקריית ביאליק לא ניתנה הסמכה לד"ר א.ש.ש. ולמר ש.ש. לפעול בהתאם לפקודת הכלבת 1934, חוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002. לאחר סיום הביקורת, התקבל כתבי הסמכה מעיריית קריית ביאליק.

3. נהלי עבודה (פרק 3)

- 3.1. הביקורת מעירה כי במחלקה הווטרינרית אין תיעוד לנהלי עבודה, זאת ועוד, מנהל המחלקה לא היה מודע לקיום ספר הנהלים של קריית ביאליק והימצאות נהלי ווטרינריה בתוכו.
- 3.2. בספר נהלים של עיריית קריית ביאליק חסרו מספר נהלים כגון: קליטת עובדי מחלקה ווטרינרית והכשרתם, צער בעלי חיים, ביקורת בעסקים, שת"פ עם גורמי אכיפה, טיפול בתלונות ציבור, עיקור / סירוס חתולי רחוב, טיפול בפסדים ועוד, אשר מגדירים ומסדירים את דפוסי העבודה.
- 3.3. הביקורת ממליצה לעדכן נהלי עבודה של המחלקה הווטרינרית.
- 3.4. הביקורת ממליצה לבצע הטמעת הנהלים בקרב עובדי המחלקה.

4. תכנית עבודה ויעדים (פרק 4)

- 4.1. הביקורת מעירה כי למחלקה הווטרינרית לא נקבעו יעדים שנתיים והיא פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתיית מפורטת כך שאין מעקב אחר ביצוע הפעולות המתוכננות והשוואה עם תקופות מקבילות.

5. תקציב (פרק 5)

5.1. בדיקת פרק ההכנסות של שנת 2010 מעלה כי בעת תכנון התקציב בסעיפים מסוימים בהם היקף ההכנסות נמצא נמוך מהתחזית השנתית, כגון: הכנסות על בדיקות בתחום בשר ודגים, בדיקת עופות, חיסונים ומתן תעודות.

5.2. במהלך הבדיקה, הביקורת בשנת 2011 בדקה את דו"ח ההכנסות שלפיו מחויבות העיריות החברות בשירות הווטרינרי. עפ"י דו"ח זה ישנו שוני בין הדו"ח הנ"ל ובין דו"ח הכנסות (סעיף ביצוע) של השירות הווטרינרי, להלן הפירוט: בסעיף הכנסות מבדיקת בשר ודגים (ביצוע) נרשם הכנסות בסך 259,452 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיע ההכנסה בסך 230,812 ₪. בסעיף הכנסות מבדיקת עופות (ביצוע) נרשם הכנסות בסך 162,859 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיע ההכנסה בסך 127,539 ₪.

5.3. בבדיקת שנת 2012 עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הווטרינרי בסך 1,292,581 ₪. כאשר בפועל הביצוע היה בסך 1,424,235 ₪.

5.4. הביקורת מעירה כי תקציב המחלקה הווטרינרית לא מבוסס על תכנית עבודה מקושרת תקציב שמוגשת לגזבר עיריית קריית ביאליק, ומאושרת על ידי הנהלת העירייה.

6. מערכות מחשוב, תיעוד נתונים, תלונות ציבור (פרק 6)

6.1. הביקורת מעירה כי למחלקה הווטרינרית אין יכולת לקבל מידע מקוון מהמוקדים של הערים: קריית ים וקריית מוצקין.

6.2. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית אינה נוהגת לבצע רישום שוטף של דוחות פעולה. הדוחות נרשמים במקרים חריגים ועל פי שיקול דעת של מנהל המחלקה הווטרינרית ואף אלו אינם מחולקים על פי הרשויות.

7. פסדים (פרק 7)

"פסדים/ פגרים- גופה או נבלה ואפרוחים בני יום המיועדים להשמדה".

7.1. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרנרית לא קבעה תחנות לאיסוף פסדים.

7.2. הביקורת מעירה כי פסדים, שמטופלים על ידי מחלקת הניקיון, אינם מועברים לתחנות לאיסוף פסדים.

8. טיפול בבעלי חיים פרק (8)

8.1. חיסון ורישום כלבים

8.1.1. להלן מספר הכלבים הרשומים ברשויות וזאת בהתאם לנתונים שנתקבלו ממנהל המחלקה בעבור שלושת הרשויות ביחד. בשנת 2010 נרשמו 3,710 כלבים. בשנת 2011 נרשמו 3,887 כלבים ובשנת 2012 נרשמו 4,331 כלבים.

8.2. טיפול בבעלי חיים נושכים

8.2.1. הביקורת מעירה כי עובדי המחלקה הווטרנרית, על אף היותם בסיכון גבוה, חוסני כנגד כלבת לפני כ-3 שנים, ומאז לא ביצעו בדיקת נוגדנים בניגוד להמלצת חוזר ראש שירותי בריאות הציבור משרד הבריאות- אוקטובר 2011, מס' חוזר 11/11- הנחיות למניעת כלבת.

8.3. טיפול והסגרת כלבים משוטטים:

8.3.1. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרנרית אינה פועלת לאכוף את חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 2א (א) ו(ב) במקרים בהם נלכד כלב משוטט עם שבב אלקטרוני ומסתפקת בתשלום הוצאות פנסיון בלבד.

8.4. טיפול בכלבים מסוכנים:

8.4.1. בשנים 2010-2012 חוסנו 144 כלבים מסוכנים, אולם רק 64 מהם עוקרו/ סורסו כמו כן רק 34 כלבים מסוכנים עוקרו / סורסו מתוך 55 כלבים מסוכנים שהגיעו למחלקה וזאת בניגוד תקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא והחזקה של כלבים מסוכנים), תשס"ה- 2004.

8.4.2. הביקורת מעירה כי במחלקה הווטרנרית הרשותית לא קיים מאגר נתונים ודוחות פעולה של כלבים מסוכנים.

8.4.3. הביקורת מעירה כי לא קיימת חלוקה של דו"ח חיסונים/עיקורים/ סירוסים לרופא של כלבים מסוכנים על פי הרשויות.

8.4.4. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרנרית לא מבצעת פעולות יזומות לאכיפת חוקים ותקנות בטיפול בכלבים מסוכנים ולא פעלה לאיתור כלבים מסוכנים המוחזקים על ידי בעליהם ללא רישיון.

8.5. טיפול על סדרי החזקה נאותה של בעלי חיים בידי גורמים פרטיים וציבוריים (צער בעלי חיים)

8.5.1. במקרים בהם נלכד כלב משוטט עם שבב אלקטרוני, מסתפקת המחלקה בתשלום הוצאות פנסיון בלבד.

8.5.2. המחלקה אינה דורשת מחנויות בעלי חיים אישור על בדיקה רפואית של

בעלי החיים אחת לחודש בניגוד לסעיף 12(א)(6).

8.5.3. הביקורת מעירה כי לא קיים במחלקה מאגר נתונים אודות אירועי צער בעלי חיים ברשויות.

8.6. טיפול בהסגרת בעלי חיים :

8.6.1. הביקורת מעירה כי למחלקה ווטרינרית שנותנת מענה לשלוש עיריות -

לא הוגדרה מאורה רשותית. לפיכך, הסגרת הכלבים משוטטים ל"פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק-אינה חוקית, מכיוון ש"פנסיון כלבים אייזנברג" לא מוגדר כמאורת רשות, וכן אינו מוכר כ"מתקן מוגן" על ידי מנהל שירותים ווטרינרים, לפי חוק להסדרת הפיקוח על כלבים.

8.6.2. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק, שאליו מועברים כלבים משוטטים וכלבים שעברו התעללות, אינו עומד בעצמו בתקנות צער בעלי חיים, החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009.

ביקורת בנושא מחלקה ווטרינרית עירונית – להלן הדו"ח המלא

1. רקע כללי

- 1.1. השירות הווטרינרי העירוני הינו שירות חיוני האמון על שמירת בריאות הציבור, מנקודת ראות של הרפואה הווטרינרית.
- 1.2. המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית לשירותים הווטרינרים של משרד החקלאות, פיתוח הכפר ומשרד הבריאות.
- 1.3. תפקידי השירות הווטרינרי ברשות מקומית נגזרים משורה של חוקים, פקודות, תקנות, צווים, נהלים וחוקי עזר עירוניים שעיקרם:
 - 1.3.1. מניעת מפגעים והעברת מחלות מבעלי חיים לאדם ולבעלי חיים אחרים.
 - 1.3.2. סיוע באחזקתו התקינה של משק בעלי החיים.
 - 1.3.3. מניעת והקלת סבלם של בעלי החיים.
 - 1.3.4. רישוי ופיקוח על עסקים במזון מן החי.
 - 1.3.5. פיקוח על בעלי חיים – חיסון כלבים ומתן רישיונות, הפעלת מאורות תצפית לכלבים ולחתולים, לכידת כלבים משוטטים, פיקוח על עסקים העוסקים במכירת חיות מחמד ופיקוח על פינות החי.
 - 1.3.6. הגנה על הציבור מפני מוצרי מזון לא נאותים שמקורם בבעלי חיים על ידי פיקוח על – ייצור, עיבוד, אחסון, הובלה ושיווק.
 - 1.3.7. עיקור / סירוס חתולי רחוב.
- 1.4. רשות מקומית מחויבת על פי סעיף 167(א) לפקודת העיריות, למנות רופא וטרינרי אשר ימלא את התפקידים המפורטים לעיל.

"מועצה רשאית, ולפי דרישת הממונה חייבת, למנות לעיריה מזכיר אם לא מונה מנהל כללי, ורופא וטרינר ; כן חייבת המועצה למנות מהנדס ; מינוי לפי סעיף קטן זה יהיה של אנשים ראויים, בדרך של מכרז פומבי בכפוף להוראות סעיף קטן (א2), ואפשר למנות אדם ליותר ממשרה אחת מהמשרות האמורות."

2.1. המחלקה הווטרינרית של קריית ביאליק נותנת שירותים גם לעיריות קריית מוצקין וקריית ים. המחלקה מנוהלת בתקציב משותף, השתתפות כספית של עיריות קריית מוצקין וקריית ים מועברים לעיריית קריית ביאליק שהמחלקה הווטרינרית כפופה לה.

2.2. במחלקה הווטרינרית מכהנים 2 רופאים ווטרינרים, 2 פקחים ומזכירה, אשר נותנים מענה בכל הקשור לבעלי חיים בכפוף לחוק ובהתאם לסמכותם.

2.3. השירות הווטרינרי בעיר פועל בשלושה מישורים :

2.3.1. פיקוח על החזקת בעלי החיים בתחום העיר, לרבות מניעת מחלת

הכלבת, כלבייה עירונית וטיפול בתלונות הציבור, באמצעות :

- ❖ חיסונים למניעת כלבת פעם בשנה וסימון בשבב אלקטרוני כל כלב בעיר.
- ❖ הסגרה לתצפית כלבת של כלבים וחתולים שנשכו אדם.
- ❖ איסוף בעלי חיים משוטטים.
- ❖ הסדרת החזקתם של בעלי החיים, כגון : חיות מחמד, חיות משק, גני חיות ופינות חי, חנויות למכירת חיות מחמד וצידודם.
- ❖ פיקוח על חוק צער בעלי חיים.
- ❖ עיקור / סירוס חתולי רחוב.
- ❖ הפעלת/ עבודה שוטפת עם מאורות הסגר לכלבים / חתולים וכלבייה עירונית.
- ❖ טיפול בפסדים (פינוי, השמדה).
- ❖ עבודה שוטפת מול משרד החקלאות – העברת נתונים / מידע.

2.3.2. פיקוח על מזון ובמיוחד מזון שמקורו מן החי, לרבות פיקוח וטרינרי

בעסקים ובדיקות משנה, באמצעות :

- ❖ פיקוח על ייצור, שיווק ומכירה של מוצרי המזון (תעשיית הבשר בעיר) :
- ביקורות תקופתיות ו/או יזומות, מתן חוות דעת מקצועית לעניין רישוי העסק, הדרכה ופיקוח על הרופאים הווטרינריים והעובדים במפעלים.
- ❖ בדיקות משנה : בדיקות הנערכות לרכבים המובילים מזון ומוצרי מזון מן החי, אשר מקורם בעיר אחרת.
- ❖ מניעת מכירתם של מוצרי מזון, אשר איכותם נפגמה והשמדתם.

2.3.3. חינוך והסברה בנושא טיפול נאות בבעלי חיים.

3. מטרת הביקורת

- 3.1. איתור חריגות מחוקים, הוראות ונוהלי עבודה, ובפעילות המחלקה הווטרינרית בנושא סמכויות.
- 3.2. הביקורת בדקה את התאמת המבנה הארגוני לפעילות המחלקה הווטרינרית הרשותית.
- 3.3. איתור ליקויים מערכתיים (כגון: ליקויי תוכנה, חסר או ליקוי בתוכנית עבודה שנתית).
- 3.4. הביקורת בדקה את התקציב השנתי של המחלקה הווטרינרית.
- 3.5. הביקורת בדקה את התקציב השנתי של מבצע עיקור סירוס חתולי רחוב.
- 3.6. הביקורת בדקה את טיפול המחלקה הווטרינרית בנושאים: תקציב המחלקה, טיפול המחלקה הווטרינרית בנושאים הבאים: התעללות בעלי חיים, נשיכות בעלי חיים, כלבים מסוכנים, חיסון ורישום כלבים, הסגרת בעלי חיים, כלבים משוטטים.
- 3.7. הביקורת בדקה את פעולות המחלקה הווטרינרית בטיפול בפסדים.
- 3.8. הביקורת בדקה את הטיפול בתלונות ציבור.
- 3.9. הביקורת ביצעה מעקב אחר תיקון ליקויים - דוח מבקר המדינה 2010.

4. חוקים, הוראות ונהלים

- 4.1. פקודת העיריות – (נוסח חדש) 1964.
- 4.2. חוק איגודי ערים, תשט"ו-1955.
- 4.3. חוק להסדרת הפיקוח על כלבים, תשס"ג 2002.
- 4.4. חוק עזר לקריית מוצקין (איסור החזקת בעלי חיים), תשמ"ד 1984.
- 4.5. חוק עזר לקריית מוצקין (פיקוח על כלבים ובעלי חיים אחרים), תשס"ב 2001.
- 4.6. חוק עזר לקריית ביאליק (איסור החזקת בעלי חיים), תשמ"ד 1983.
- 4.7. חוק עזר לקריית ביאליק (פיקוח על כלבים וחתולים), תשנ"ז 1997.
- 4.8. ספר נהלים – עיריית קריית ביאליק – גרסה – 02, תאריך עדכון ספטמבר 2012.
- 4.9. פקודת הכלבת 1934.
- 4.10. תקנות הכלבת (החזקת כלבים, חתולים וקופים במאורות בידוד), תשי"ט 1959.
- 4.11. תקנות הכלבת (רישוי וחיסון), תשל"ד 1974.
- 4.12. תקנות הכלבת (חיסון), תשס"ה 2005.
- 4.13. חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד 1994.
- 4.14. חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), תשס"ח-2008.
- 4.15. תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תערוכות, הצגות ותחרויות של בעלי חיים), תשס"א 2001.
- 4.16. תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקה שלא לצרכים חקלאיים), תשס"ט-2009.
- 4.17. חוזר משרד החקלאות- נוהל הכרה במתקן מוגן 2010.
- 4.18. נוהל השתתפות המדינה במימון ניתוחי עיקור וסירוס לחתולי רחוב לשנת 2012.
- 4.19. פקודת מחלות בעלי חיים (נוסח חדש) תשנ"ח 1985.
- 4.20. תקנות מחלות בעלי חיים (פסדים), תשמ"א 1981.
- 4.21. חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו 1985.
- 4.22. חוזר ראש שירותי בריאות הציבור משרד הבריאות-אוקטובר 2011, מס' חוזר 11/11- הנחיות למניעת כלבת.

5. היקף הביקורת ואופן הבדיקה

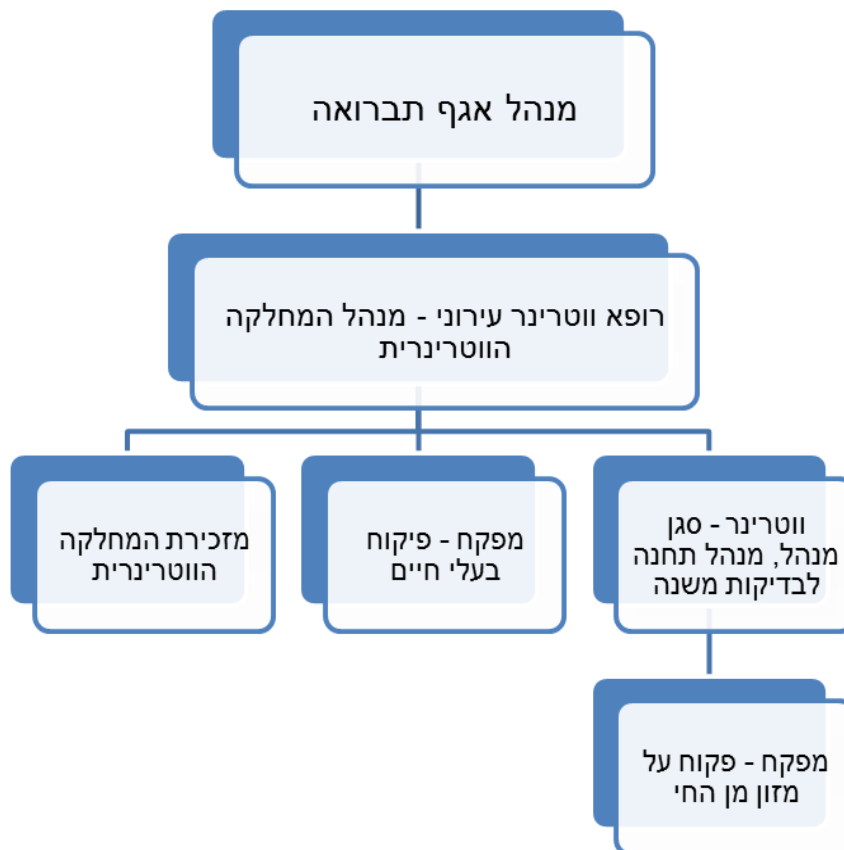
- 5.1. במהלך חודשים יוני ועד דצמבר 2013 התבצעה ביקורת במחלקה הווטרינרית המשותפת לשלוש עיריות: קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים.
- 5.2. הביקורת בדקה האם היחידה עובדת על פי החוקים, ההוראות והנהלים.
- 5.3. הביקורת בחנה את המבנה הארגוני הקיים, והתאמתו לפעילות היחידה.
- 5.4. הביקורת בדקה כיצד מתועדים והיכן נשמרים נתונים על פעולות היחידה.
- 5.5. הביקורת בדקה את מערכות המחשוב והתוכנות המשמשות את היחידה.
- 5.6. הביקורת בדקה את תהליך עבודת הפקחים, נהלי עבודה, דיווח.
- 5.7. הביקורת בדקה עמידה ביעדים, לוח זמנים של היחידה על פי מערך העבודה השנתי.
- 5.8. הביקורת בדקה את התקציב השנתי של היחידה 2010-2012.
- 5.9. הביקורת בדקה את הכנסות והוצאות היחידה בשנים 2010-2012 .
- 5.10. הביקורת בדקה התקציב השנתי של היחידה 2010-2012 – מבצעי עיקור / סירוס חתולי רחוב.
- 5.11. הביקורת בדקה את טיפול המחלקה הווטרינרית בנושאים: טיפול המחלקה הווטרינרית בהתעללות בעלי חיים, נשיכות בעלי חיים, כלבים מסוכנים, חיסון ורישום כלבים, הסגרת בעלי חיים.
- 5.12. הביקורת בדקה את פעולות היחידה בטיפול בפסדים.
- 5.13. הביקורת ביצעה מעקב אחר תיקון ליקויים - דוח מבקר המדינה 2010.
- 5.14. הביקורת בוצעה ע"י מר אייל פבזנר ומר יוסף צמרת סטודנטים לתואר שני בביקורת פנימית וציבורית באוניברסיטת חיפה וע"י מר אייל לוי, המבקר הפנימי.
- 5.15. הביקורת מודה למנהל המחלקה הווטרינרית ד"ר דדיה דוד על שיתוף הפעולה החיובי במהלך עבודתה.

6. עזרים לביצוע הביקורת

- 6.1. דוחות כספיים של המחלקה הווטרינרית העירונית.
- 6.2. דוחות פעולה של המחלקה הווטרינרית הרשותית (מערכת ממוחשבת ו/או קלסרים).
- 6.3. כתבי הסמכה מהמחלקה המשפטית.
- 6.4. דוחות דיווח למשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
- 6.5. דוחות הסגרה של בעלי החיים.
- 6.6. דוחות עיקור/ סירוס חתולי רחוב.
- 6.7. דוחות ביקורת מרשויות אחרות.
- 6.8. דוחות ביקורת מבקר המדינה.
- 6.9. סימוכין לחוזים / התקשרויות של המחלקה הווטרינרית עם ספקי שרות.

1. מבנה ארגוני

- 1.1. המחלקה הווטרינרית פועלת כמחלקה ווטרינרית בשלוש רשויות שונות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים.
 - 1.2. חוק איגודי ערים 1955 סעיף 2(א) קובע: "שר הפנים, לאחר התייעצות עם שר האוצר, רשאי להקים, בצו שיפורסם ברשומות (בחוק זה – הצו המקים), איגוד ערים."
 - 1.3. המחלקה הווטרינרית מנוהלת על ידי וטרינר עירוני.
 - 1.4. המחלקה הווטרינרית כפופה ארגונית למנהל אגף התברואה בעיריית קריית ביאליק.
 - 1.5. המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית למשרד החקלאות (שירותים וטרינריים), משרד הבריאות (שרות המזון), ולמשרד לאיכות הסביבה.
 - 1.6. מצבת כח-אדם במחלקה הווטרינרית עומד על 5 עובדים, סה"כ 5 משרות.
- להלן המבנה הארגוני של המחלקה הווטרינרית:**

1.7. תחומי פעילות ואחריות

- 1.7.1. פיקוח על מזון מן החי – ייצור, עיבוד, אחסון, הובלה ושיווק.
- 1.7.2. רישוי עסקים העוסקים במזון מן החי.
- 1.7.3. פיקוח על עסקים העוסקים במזון מן החי.
- 1.7.4. פיקוח על מפעלים לעיבוד מוצרים מן החי (עורות ונוצות).
- 1.7.5. פיקוח על עסקים העוסקים במכירת חיות מחמד.
- 1.7.6. פיקוח על פינות חי.
- 1.7.7. ביצוע ביקורת שווקים בשטחה המוניציפאלי של הרשות
- 1.7.8. חיסון, סימון ורישוי כלבים וחתולים.
- 1.7.9. תפיסה, לכידה של בעלי חיים.
- 1.7.10. ביצוע פעולות למניעת צער בעלי חיים.
- 1.7.11. הפעלת / עבודה שוטפת עם מאורות הסגר לכלבים / חתולים וכלביה עירונית.
- 1.7.12. ביצוע מבצעי עיקור / סירוס חתולי רחוב.
- 1.7.13. טיפול בפסדים (פינוי, השמדה).
- 1.7.14. עבודה שוטפת מול משרד החקלאות – העברת נתונים / מידע.
- 1.7.15. **הביקורת מעירה כי הרשויות הנ"ל איגדו את פעילותן בתחום הווטרינריה הרשותית, זאת אל אף שאינן מוכרות בחוק כאיגוד רשויות. שר הפנים לא אישר את הקמת האיגוד וממילא לא פורסם ברשומות צו מקים, כנדרש בסעיף 2(א) לחוק איגודי ערים 1955. עד למועד סיום הביקורת, דצמבר 2013, לא אושרה פעילותו של איגוד הערים.**
- 1.7.16. **הביקורת מעירה כי על אף פי שהמחלקה הווטרינרית נותנת מענה לשלוש הרשויות היא כפופה למנהל אגף תברואה של עיריית קריית ביאליק בלבד.**
- 1.7.17. **הביקורת ממליצה לפעול להסדרת איגוד ערים ווטרינרי של שלוש הרשויות מול משרדי הממשלה.**

2. סמכויות אכיפה ופיקוח על בעלי החיים

- 2.1. הביקורת בדקה את הסמכויות של עובדי המחלקה בפיקוח ואכיפה בבעלי חיים על פי חוקים ותקנות שונים, כפי שפורטו בסעיף 4 לדו"ח הנ"ל.
- 2.2. תפקידי השירות הווטרינרי ברשות מקומית נגזרים משורה של חוקים, פקודות, תקנות, צווים, נהלים וחוקי עזר עירוניים. המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית לשירותים הווטרינרים של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
- 2.3. המחלקה הווטרינרית של קריית ביאליק נותנת שירותים גם לעיריות קריית מוצקין וקריית ים.
- 2.4. עפ"י חוק צער בעלי חיים וחוק הרשויות המקומיות אכיפה סביבתית :
- 2.4.1. סעיף 5 לחוק צער בעלי חיים 1994 קובע כי :
"המנהל ימנה, מבין עובדי המדינה, מפקחים לענין חוק זה."
- 2.4.2. סעיף 8(א) לחוק צער בעלי חיים 1994 קובע כי :
"הממונה, שוטר או מפקח, וכן פקח כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח-2008, רשאים לתפוס בעל חיים שיש להם יסוד סביר לחשוד שנעברה בו עבירה לפי סעיפים 2 או 3, אולם אין לתפוס בעל חיים בחצרים של אדם אלא לפי צו של שופט בית משפט שלום."
- 2.4.3. סעיף 3(א) לחוק הרשויות המקומיות אכיפה סביבתית 2008 קובע כי :
"ראש רשות מקומית רשאי להסמיך, מבין עובדי הרשות המקומית, פקחים בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלא יוסמך פקח, אלא אם כן התקיימו בו כל אלה :
(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפנייתו של ראש הרשות המקומית אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי ;
(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים, ולפי החיקוק שעל ביצועו הוא יפקח, כפי שהורה השר בהסכמת השר הממונה על אותו חיקוק ;
(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים ככל שהורה השר, בהסכמת השר הממונה על אותו חיקוק והשר לביטחון הפנים."
- 2.4.4. הביקורת מעירה כי בעיריית קריית מוצקין ד"ר א.ש.ש. ומר ש.פ. לא הוסמכו לאכוף את החוקים האמורים לעיל.
- 2.4.5. הביקורת מציינת כי לאחר כתיבת הדוח התקבלו ההסמכות הנדרשות חתומות ע"י ראש עיריית קריית ביאליק.

2.5. מינוי מפקחים על פי חוק העבירות המנהליות 1985 סעיף 5 (א) קובע כי:
" שר הממונה על ביצועו של חוק שבתוספת הראשונה (בחוק זה – שר ממונה), או מי שהוא הסמיך לכך, ימנה מפקח לגבי עבירות על הוראות שנקבעו באותו חוק או בתקנות שהותקנו לפיו, שהן עבירות מינהליות; מפקח יהיה עובד המדינה או עובד של תאגיד שהוקם לפי חוק ויקבל הכשרה למילוי תפקידו לענין העבירות המינהליות שבתחום סמכותו."
(ב) "שר ממונה רשאי, בהסכמת שר הפנים, להסמיך בצו ראש רשות מקומית למנות עובד של אותה רשות מקומית שיקבל הכשרה למילוי תפקידו לענין העבירות המינהליות שבתחום סמכותו להיות מפקח לגבי עבירות על הוראות שנקבעו באותו חוק או בתקנות שהותקנו לפיו, שהן עבירות מינהליות, שנעברו בתחומה של אותה רשות מקומית."

2.5.1. הביקורת מעירה כי בעיריית קריית מוצקין ד"ר א.ש. לא הוסמך לאכוף את החוק האמור לעיל והמשמעות שבכך הינה שאין לו הסמכה למתן קנס מנהלי, למרות שבפועל ד"ר א.ש. נותן דוחות ברירת משפט.

2.6. סעיף 2 מינוי מפקחים על פי פקודת הכלבת 1934 קובע כי:
"המפקח העירוני" - פירושו מי שנתמנה ע"י העיריה לשמש מפקח למטרות פקודה זו;
"הרופא הווטרינר העירוני" - רופא וטרינר שמינתה רשות מקומית בהסכמת מנהל השירותים הווטרינריים, להיות רופא וטרינר של רשות מקומית;".

2.6.1. הביקורת מעירה כי בערים: קריית ביאליק ובקריית מוצקין לא ניתנה הסמכה לד"ר א.ש. ולמר ש.פ. לפעול בהתאם לפקודה האמורה לעיל.

2.6.2. לאחר סיום הביקורת, התקבלו כתבי הסמכה מעיריית קרית ביאליק.

2.7. סעיף 1 לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002:
" "מפקח" – עובד הרשות המקומית שמינה, לענין חוק זה, ראש הרשות המקומית בהסכמת הרופא הווטרינר העירוני;

"רופא וטרינר עירוני" – כהגדרתו בפקודת הכלבת, ובלבד שהסמכויות לפי חוק זה יהיו מסורות לרופא הווטרינר העירוני לגבי כלב שבעליו מתגורר דרך קבע בתחומי הרשות המקומית שמינתה אותו, או לגבי כלב המצוי בתחומי אותה רשות מקומית;".

2.7.1. הביקורת מעירה כי בערים: קריית ביאליק וקריית מוצקין לא ניתנה הסמכה לד"ר א.ש. ולמר ש.פ. לפעול בהתאם לחוק האמור לעיל.

2.7.1.1. לאחר סיום הביקורת, התקבלו כתבי הסמכה מעיריית קרית ביאליק.

2.8. הביקורת מעירה כי בערים קריית ביאליק וקריית מוצקין, המפקח מר ש.פ. שמטפל בין היתר בתחום בעלי החיים, לא הוסמך לפקח ולאכוף את החוקים בתחום הטיפול בבעלי החיים.

2.8.1. לאחר סיום הביקורת, התקבל כתבי הסמכה מעיריית קרית ביאליק.

- 2.9. בתגובה לדוח מסרה היועצת המשפטית כי בכוונתה לבטל את חוק העזר.
- 2.10. הביקורת ממליצה לפעול לקבלת סמכויות פיקוח בכל הרשויות.
- 2.11. הביקורת ממליצה לפעול במסגרת הסמכויות הקיימות עד לקבלת הסמכויות של כל העובדים.
- 2.12. הביקורת ממליצה לבצע התאמה של חוקי עזר עירוניים לחקיקה ראשית.

3. נהלי עבודה

- 3.1. באחריות רופא ווטרינר עירוני לכתוב נהלי עבודה מקצועיים עבור עובדי המחלקה הווטרינרית.
- 3.2. בספר הנהלים של עיריית קריית ביאליק מפורסמים מספר נהלי עבודה של המחלקה הווטרינרית (נוהל לכידת כלבים משוטטים, נהל חיסון כלבת ושיבוב אלקטרוני, נהל טיפול בכלבים משוטטים שנלכדו ללא שבב אלקטרוני, נהל שחרור כלבים שנלכדו בעלי שבב אלקטרוני, נהל בדיקת משנה, נהל לכידת נחשים, נהל טיפול בנשיכת בעל חיים).
- 3.3. מנהל המחלקה הווטרינרית מסר כי בעבר, המחלקה הווטרינרית השתמשה בשירותים של חברה חיצונית לכתובת הנהלים. לאחר כתיבת הנהלים, לא התקיים כל מעקב מצד המחלקה בדבר פרסומם של הנהלים.
- 3.4. הביקורת מעירה כי במחלקה הווטרינרית אין תיעוד לנהלי עבודה, זאת ועוד, מנהל המחלקה לא היה מודע לקיום ספר הנהלים של קריית ביאליק והימצאות נהלי ווטרינריה בתוכו.
- 3.5. כמו כן, בספר הנהלים של עיריית קריית ביאליק חסרו מספר נהלים כגון: קליטת עובדי מחלקה ווטרינרית והכשרתם, צער בעלי חיים, ביקורת בעסקים, שת"פ עם גורמי אכיפה, טיפול בתלונות ציבור, עיקור / סירוס חתולי רחוב, טיפול בפסדים ועוד, אשר מגדירים ומסדירים את דפוסי העבודה.
- 3.6. הביקורת ממליצה לעדכן נהלי עבודה של המחלקה הווטרינרית.
- 3.7. הביקורת ממליצה לבצע הטמעת הנהלים בקרב עובדי המחלקה.

4. תכנית עבודה ויעדים

- 4.1. המחלקה הווטרינרית חולשת על מגוון תחומי אחריות, ועליה לפעול על פי תכנית עבודה שנתית מוסדרת על מנת לעמוד ביעדים שנקבעו.
- 4.2. הביקורת מעירה כי למחלקה הווטרינרית לא נקבעו יעדים שנתיים והיא אינה פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתית מפורטת כך שאין מעקב אחר ביצוע הפעולות המתוכננות והשוואה עם תקופות מקבילות.

5. תקציב

רקע:

תקציב המחלקה הווטרינרית הינו תקציב משותף לשלוש עיריות: קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים.

התקציב נבנה באופן יחסי לגודל הרשות ועומד על סך כ- 33% השתתפות של כל עירייה. קריית מוצקין וקריית ים מעבירות את הכספים לקופת עיריית קריית ביאליק אשר השירות הווטרינרי מנוהל על התקציב מבוסס על תקציב שנה קודמת וזה בתוספת נחיצות המחלקה לפעילותה התקינה.

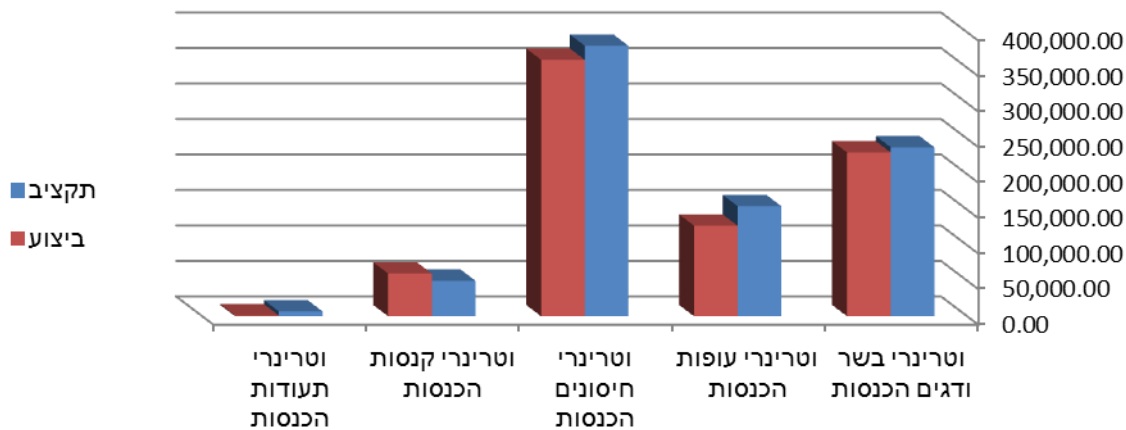
הכנסות לשנת 2010

שם כרטיס	תקציב	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
בשר ודגים	238,000.00	230,812.00	-7,188.00	96.98
עופות	155,000.00	127,539.00	-27,461.00	82.28
חיסונים	381,000.00	361,336.21	-19,663.79	94.84
קנסות	50,000.00	60,174.00	10,174.00	120.35
תעודות	6,800.00	1,198.00	-5,602.00	17.62
סה"כ הכנסות מאגרות ורשיונות	830,800.00	781,059.21	-49,740.79	
השתתפות העיריות בגרעון				
קרית ביאליק 32%	266,714.24	360,066.56		
קרית ים 33%	275,049.06	371,318.64		
קרית מוצקין 35%	291,718.70	393,822.80		
סה"כ השתתפות העיריות	833,482.00	1,125,208.00		
סה"כ תקבולים	1,664,282.00	1,906,267.21		

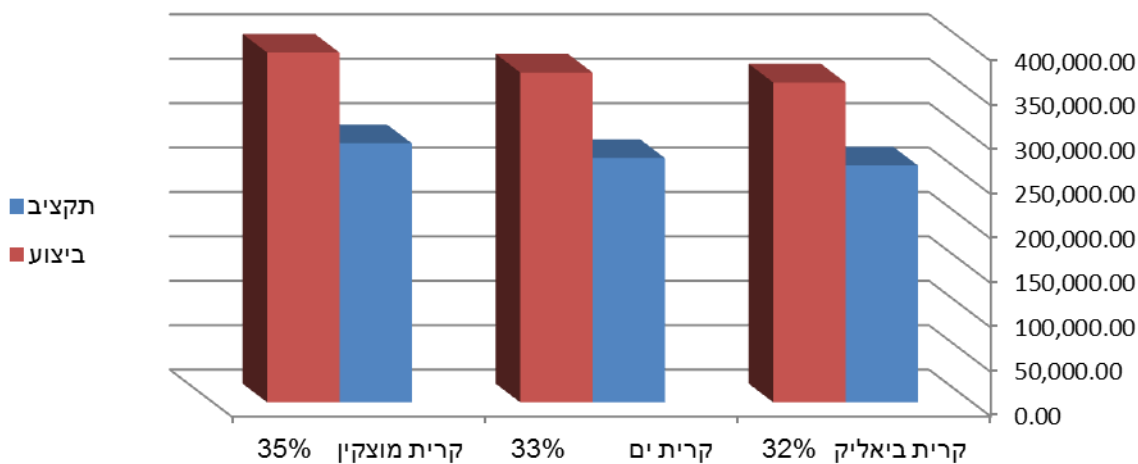
הוצאות לשנת 2010

שם כרטיס	תקציב	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
שירות וטרינרי – שכר	806,528	823,230.42	-16702.42	102.07
שכר שעות נוספות	56,004	478,99.75	8104.25	85.53
משכ. פנסיה	530,000	608,73.15	469126.85	11.49
ש. וטרינרי-חשמל	18,000	16,573.78	1426.22	92.08
וטרינרי רכב דלק	25,000	22,572.07	2427.93	90.29
וטרינרי רכב תיקונים	11,000	13,678.81	-2678.81	124.35
וטרינרי רכב ביטוח	5,000	10,494.04	-5494.04	209.88
ש. וטרינרי-טלפון בזק	7,000	6,723.67	276.33	96.05
ש. וטרינרי-טלפון סלול	5,750	8,636.31	-2886.31	150.2
וטרינרי הוצאות שונות	200,000	205,436.61	-5436.61	102.72
השתתפות באגוד ערים ו	277,827	360,066	-82239	129.6
הוצ' מותנות - עיקור וסירוס חתולים	40,000	38,800	1,200	97
שרות וטרינרי - פנסיה		574,161.06	-574,161.06	
סה"כ	1,982,109	2,189,145.67		

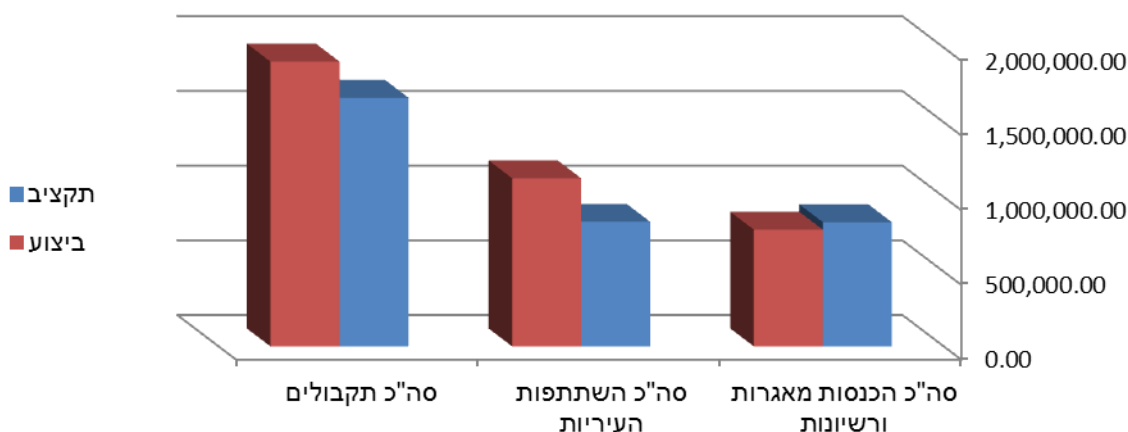
הכנסות לשנת 2010 - אגרות ורשיונות

הכנסות לשנת 2010 - השתתפות העיריות

סה"כ תקבולים לשנת 2010

5.1. בדיקת פרק ההכנסות, מעלה כי בעת תכנון התקציב בסעיפים מסוימים

בהם היקף ההכנסות נמצא נמוך מהתחזית השנתית, כגון: הכנסות על

בדיקות בתחום בשר ודגים, בדיקת עופות, חיסונים ומתן תעודות.

5.1.1. **הסברי הגזבר:** אכן ההכנסות היו נמוכות מהצפי אם כי לא בשיעור גבוה.

נציין כי רמת ההכנסות, כפי שמופיעות בתקציב, נלקחות בהתאם לצפי הכנסות עתידי ורמת הכנסות משנה קודמת.

5.2. במהלך הבדיקה, הביקורת בדקה את דו"ח ההכנסות שממנו מחויבות העיריות החברות בשירות הוטרנירי. עפ"י דו"ח זה, ישנו שוני בין הדו"ח הנ"ל ובין דו"ח הכנסות (סעיף ביצוע) של השירות הוטרנירי כך שבדו"ח אחד:

5.2.1. **בסעיף הכנסות מבדיקת בשר ודגים (ביצוע) נרשם הכנסות בסך ₪ 259,452 ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיע ההכנסה בסך ₪ 230,812.**

5.2.2. **בסעיף הכנסות מבדיקת עופות (ביצוע) נרשם הכנסות בסך ₪ 162,859 ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיע ההכנסה בסך ₪ 127,539.**

5.2.3. **הסברי הגזבר:** כתוצאה מהכנסות נוספות שהתקבלו לאחר הוצאת הדו"ח ונקלטו בדו"ח ביצוע בפועל, אולם לא נרשמו בכרטסת הביצוע של דו"ח תקציב וביצוע הכנסות. הכנסה זו הינה כתוצאה מהכנסה רעיונית שהתקבלה מאוצר השלטון המקומי, כאשר הכסף התקבל בפועל בשנת 2011, אך נרשם בגין הכנסה בשנת 2010.

5.3. **עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הוטרנירי בסך ₪ 833,482. בפועל הביצוע היה בסך ₪ 1,125,208.**

5.3.1. **הסברי הגזבר:** בשנת 2010 התקבל וטרינר נוסף למחלקה.

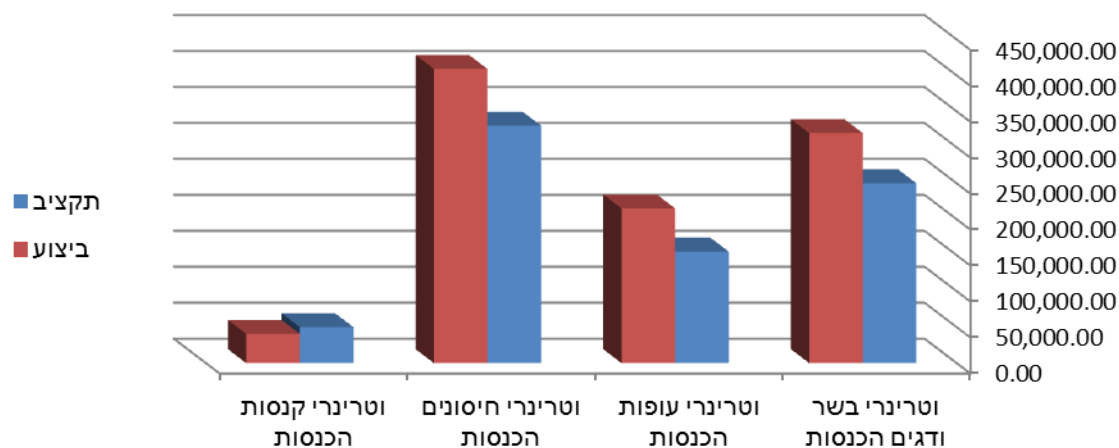
הכנסות לשנת 2011

שם כרטיס	תקציב	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
וטרינרי בשר ודגים הכנסות	250,000.00	319,740.70	69,740.70	127.9
וטרינרי עופות הכנסות	155,000.00	215,127.30	60,127.30	138.79
וטרינרי חיסונים הכנסות	330,000.00	409,002.75	79,002.75	123.94
וטרינרי קנסות הכנסות	50,000.00	40,719.50	-9,280.50	81.44
וטרינרי תעודות הכנסות		261.00	261.00	
סה"כ הכנסות מאגרות ורישיונות	785,000.00	984,851.25	199,851.25	
השתתפות העיריות בגרעון				
קרית ביאליק 33%	295,320.96	407,999.79		
קרית ים 33%	295,320.96	407,999.79		
קרית מוצקין 34%	304,270.08	420,363.42		
סה"כ השתתפות העיריות	894,912.00	1,236,363.00		
סה"כ תקבולים	1,679,912.00	2,221,214.25		

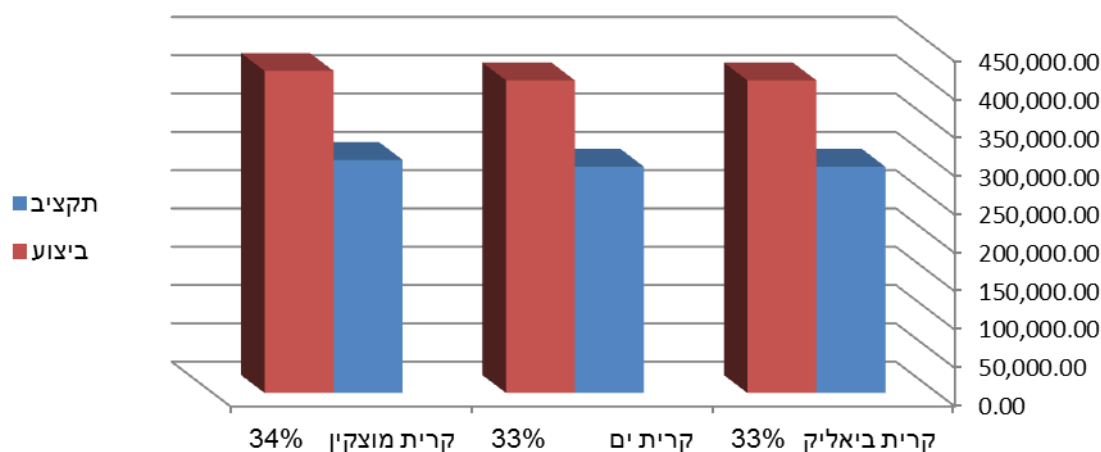
הוצאות לשנת 2011

שם כרטיס	תקציב	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
שירות וטרינרי – שכר	815,043	1,010,031.52	-194,988.52	123.92
שכר שעות נוספות	45,164	67,246.45	-22,082.45	148.89
ש.וטרינרי-חשמל	20,537	32,763.91	-12,226.91	159.54
וטרינרי רכב דלק	22,000	28,774.16	-6,774.16	130.79
וטרינרי רכב תיקונים	12,000	11,700.1	299.9	97.5
וטרינרי רכב ביטוח	10,500	10,419.04	80.96	99.23
ש.וטרינרי-טלפון בזק	6,390	7,339.18	-949.18	114.85
ש.וטרינרי-טלפון סלול	8,600	9,449.51	-849.51	109.88
וטרינרי הוצאות שונות	200,000	231,587.81	-31,768.77	115.88
השתתפות באגוד ערים ו	301,917	408,000	-106,083	135.14
שרות וטרינרי – פנסיה	539,678	609,792.5	-70,114.5	112.99
עיקור וסירוס חתולים	40,000	49,040	-9,040	122.6
הפנינג בעלי חיים	29,000		29,000	
סה"כ	2,050,829	2,476,144.18		

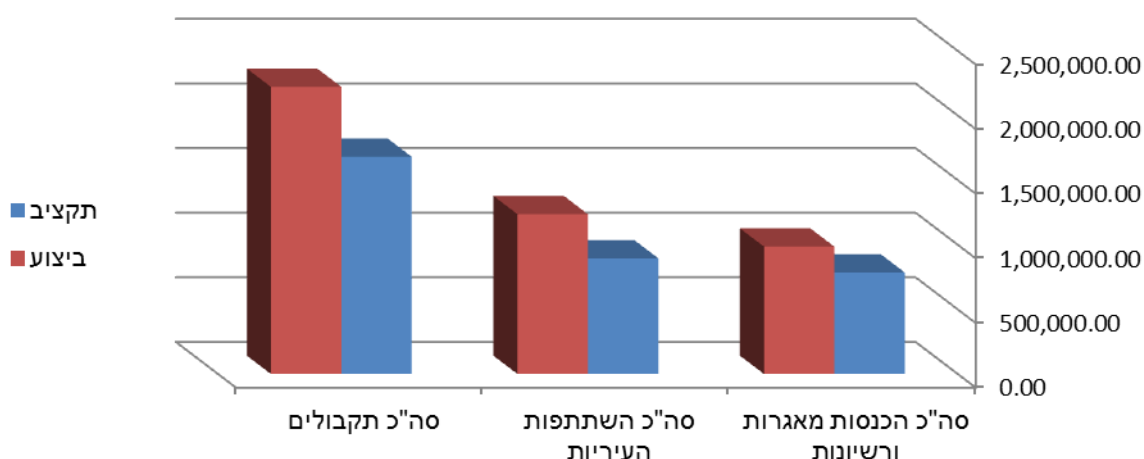
הכנסות לשנת 2011 - אגרות ורשיונות

הכנסות לשנת 2011 - השתתפות העיריות

סה"כ תקבולים לשנת 2011

5.4. במהלך הבדיקה הביקורת בדקה את דו"ח ההכנסות שממנו מחויבות העיריות החברות בשירות הווטרינרי. עפ"י דו"ח זה ישנו שוני בין

הדו"ח הנ"ל ובין דו"ח הכנסות (סעיף ביצוע) של השירות הווטרינרי כך שבדו"ח אחד:

5.4.1. בסעיף ההכנסות מבדיקת בשר ודגים (ביצוע) נרשמו הכנסות בסך ₪ 259,452 ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיעה הכנסה בסך ₪ 230,812.

5.4.2. בסעיף ההכנסות מבדיקת עופות (ביצוע) נרשמו הכנסות בסך 162,859 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיעה הכנסה בסך 127,539 ₪.

5.4.3. הסברי הגזבר: כתוצאה מהכנסות נוספות שהתקבלו לאחר הוצאת הדו"ח ונקלטו בדו"ח ביצוע בפועל, אולם לא נרשמו בכרטסת הביצוע של דו"ח תקציב וביצוע הכנסות. הכנסה זו הינה כתוצאה מהכנסה רעיונית שהתקבלה מאוצר השלטון המקומי, כאשר הכסף התקבל בפועל בשנת 2011, אך נרשם בגין הכנסה בשנת 2010.

5.5. עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הווטרינרי בסך 894,912 ₪. בפועל הביצוע היה בסך 1,236,363 ₪.

5.5.1. הסברי הגזבר: הפער נובע מהסכם קיבוצי חדש של הווטרינרים.

5.6. הביקורת מעירה כי קיים הפרש גבוה בשכר בין דו"ח השתתפות הרשויות בגירעונות בסך 1,855,777 ₪ לבין דו"ח ההוצאות בסך 1,619,824 ₪ (פלוס 10% תקורה דמי ניהול של העירייה).

5.6.1. הסברי הגזבר: ההפרש נובע מחיוב תקורה דמי ניהול של העירייה בגובה של 10%.

5.7. במהלך בדיקת הביקורת נמצא כי בדו"ח הוצאות לשנת 2011 - שכלול של הוצאות תקציב השונות העומד על 235,500 ₪ ותקציב רכב על 44,500 ₪ מסתכם ב - 280,000 ש"ח, ואילו בדוח השתתפות הרשויות בגירעונות 2011 - קיים תקציב לרכב בסך 44,500 ₪ ותקציב נוסף של שונות בסך 280,000 ₪ - כלומר שכלול של התקציבים הנ"ל מסתכם ב - 324,500 ₪. ההפרש בין הדוחות בתקציבים אלו עומד על 44,500 ₪ סכום זהה לתקציב הרכב בשני הדוחות.

5.7.1. הסברי הגזבר: ככל הנראה ההפרש נובע מטעות סופר, כמו כן אין משמעות להפרש זה היות והוא נמצא בתקציב וזה לא רלוונטי כי מתייחסים לביצוע ולא לתקציב.

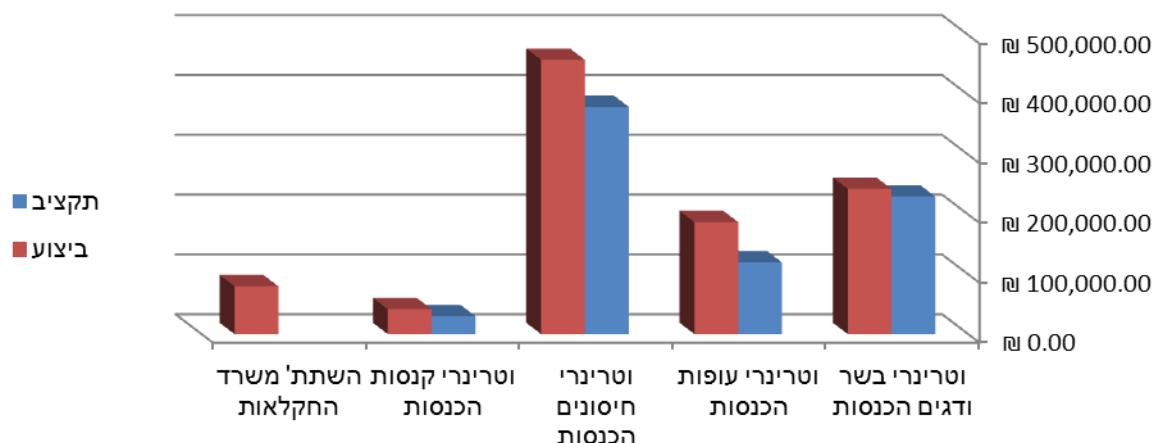
הכנסות לשנת 2012

שם כרטיס	תקציב	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
וטרינרי בשר ודגים	230,000.00	242,763.67	12,763.67	127.9
וטרינרי עופות הכנסות	120,000.00	187,325.33	67,325.33	138.79
וטרינרי חיסונים הכנסות	380,000.00	458,535.66	78,535.66	123.94
וטרינרי קנסות הכנסות	30,000.00	41,744.00	11,744.00	81.44
השתת' משרד החקלאות		80,000.00	80,000.00	
סה"כ הכנסות מאגרות ורישיונות	760,000.00	1,010,368.66	250,368.66	
השתתפות העיריות בגרעון				
קרית ביאליק 33%	426,551.73	469,997.00		
קרית ים 33%	426,551.73	469,997.00		
קרית מוצקין 34%	439,477.54	484,240.00		
סה"כ השתתפות העיריות	1,292,581.00	1,424,234.00		
סה"כ תקבולים	2,052,581.00	2,434,602.66		

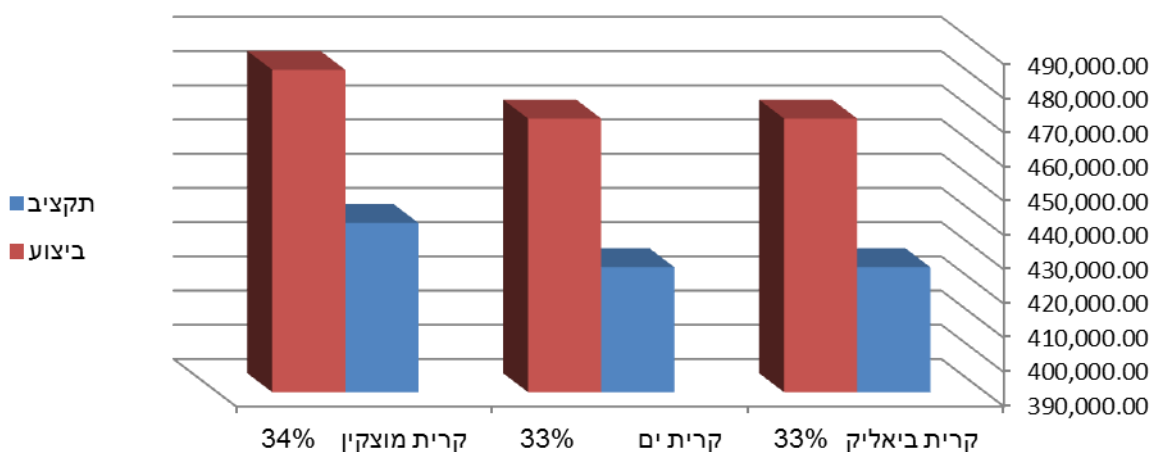
הוצאות לשנת 2012

שם כרטיס	תקציב	ביצוע	הפרש	אחוז ביצוע
שירות וטרינרי – שכר	1,082,629	1,043,157.37	39,471.63	96.35
שכר שעות נוספות	62,376	97,729	-35,353	156.68
ש.וטרינרי-חשמל	30,000	29,475.28	524.72	98.25
וטרינרי רכב דלק	29,000	46,513.66	-17,513.66	160.39
וטרינרי רכב תיקונים	10,000	21,060.06	-11,060.06	210.6
וטרינרי רכב ביטוח	10,500	12,202	-1,702	116.21
שרות וטרינרי רכב בליסינג		27,025.78	-27,025.78	
ש.וטרינרי-טלפון בזק	6,000	6,909.91	-909.91	115.17
ש.וטרינרי-טלפון סלול	10,000	9,524.7	475.3	95.25
וטרינרי הוצאות שונות	200,000	236,134.35	-36,134.35	118.07
השתתפות באגוד ערים ו	430,860	469,997	-39,137	109.08
שרות וטרינרי – פנסיה	612,076	61,0814.7	1,261.3	99.79
עיקור וסירוס חתולים	40,000	86,320	-46,320	215.8
סה"כ	2,523,441	2,696,863.81		

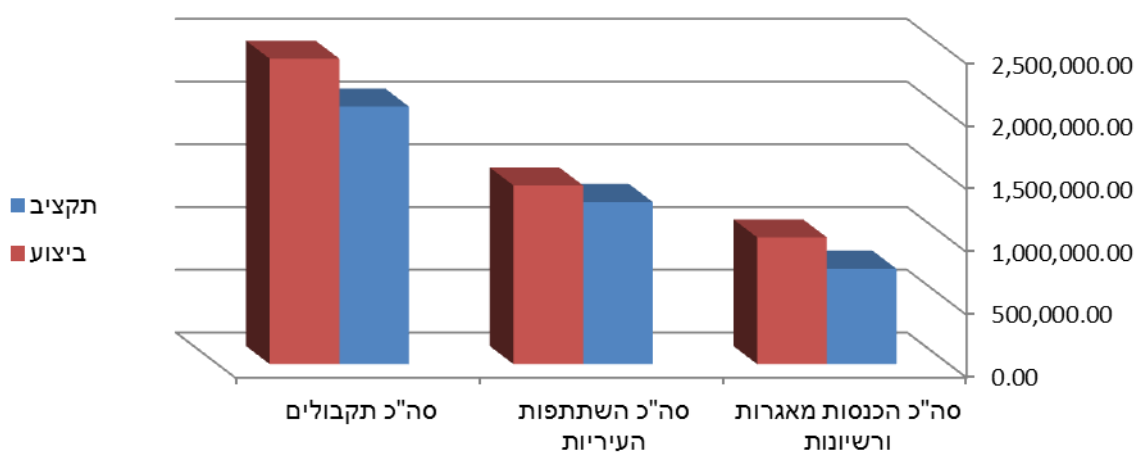
הכנסות לשנת 2012 - אגרות ורשיונות

הכנסות לשנת 2012 - השתתפות עיריות

סה"כ תקבולים 2012

5.8. עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הווטרינרי בסך

1,292,581 ₪. בפועל הביצוע היה בסך 1,424,235 ₪.

5.8.1. הסברי הגזבר : הפער נובע מהסכם קיבוצי חדש של הווטרינרים.

5.9. הביקורת מעירה כי תקציב המחלקה הווטרינרית לא מבוסס על תכנית עבודה מקושרת תקציב שמוגשת לגזבר עיריית קריית ביאליק והמאושרת על ידי הנהלת העירייה.

רקע:

משרד החקלאות פועל מידי שנה לתמיכה כספית ברשויות המקומיות הפועלות לעיקור / סירוס חתולי רחוב. במסגרת התכנית מקצה המשרד סכום של- 200 ₪ כולל מע"מ, לכל חתול שיילכד וינותח. כאמור, המשרד יממן מחצית ממספר הניתוחים אותם התחייבה הרשות המקומית לבצע במסגרת בקשתה. (סעיף 11- נוהל השתתפות המדינה במימון ניתוחי עיקור וסירוס לחתולי רחוב לשנת 2012).

5.10.1. בשנת 2012 נתקבל סכום של 80,000 ₪ ממשרד החקלאות לשם ביצוע

עיקור / סירוס חתולי רחוב. הסכום הנ"ל נתקבל בעבור ניתוחי עיקור / סירוס חתולי רחוב שבוצעו בפועל בשנת 2011. בין השנים 2010-2011 משרד החקלאות לא תמך במימון ניתוחי עיקור / סירוס חתולי רחוב בעיריית קריית ביאליק.

5.10.2. הביקורת מעירה כי בשנת 2012 תקציב העירייה לניתוחי עיקור / סירוס חתולי רחוב עמד על 40,000 ₪.

5.10.3. **על פי סעיף עיקור / סירוס חתולי רחוב בדו"ח הוצאות לשנת 2012 העירייה ביצעה עיקור / סירוס בסך 86,000 ₪ ובעוד שה"כ התקציב המשולב של העירייה ומשרד החקלאות לשם ביצוע סירוס / עיקור חתולי רחוב עמד על 120,000 ₪.**

5.10.4. **הסברי הגזבר:** מדובר בהכנסה דו שנתית שנתקבלה בגין שנים 2012 - 2013, התקציב ממשרד החקלאות התקבל בסוף חודש ספטמבר 2012. כמו כן, הפרש התקציב ישמש את המחלקה הווטרינרית לפרויקט העיקור / סירוס חתולי רחוב בשנת 2013.

5.10.5. **הסברי מנהל מחלקה ווטרינרית:** משרד החקלאות משתתף ב-50% ניתוחי עיקור / סירוס חתולי רחוב על פי נוהל השתתפות המדינה במימון ניתוחי עיקור וסירוס לחתולי רחוב. התקציב של משרד החקלאות הינו חד שנתי בלבד, וניתן להגיש בקשה למשרד החקלאות לתמיכה כספית אחת לשנה עבור שנת תקציב. משרד החקלאות מממן עלות עיקור / סירוס על סך 200 ₪ עבור כל חתול, ואילו העלות בפועל של ניתוח סירוס / עיקור חתול עבור המחלקה הווטרינרית עמודת על סך של 120 ₪ לחתול.

6. מערכות מחשוב, תיעוד נתונים, תלונות ציבור

בתחום אחריותה של המחלקה קיים מגוון רחב של נושאים המצריכים תיעוד, מעקב שוטף והעברת דיווחים לגורמים רשותיים וממשלתיים (משרד הבריאות ומשרד החקלאות).

- 6.1.1. הביקורת בחנה את מערכת המידע והתאמתה לפעילות היחידה, לרבות אופן התנהלות המחלקה הווטרינרית אל מול מוקדי העיריות ואת אופן תיעוד אירועי המחלקה הווטרינרית (דוחות אירוע, דו"ח חיסונים לרופא, דו"ח פעילות השירותים הווטרינרים, הודעה להטלת קנס מנהלי).
- 6.1.2. הביקורת מעירה כי למחלקה הווטרינרית אין יכולת לקבל מידע מקוון מהמוקדים של הערים: קריית ים וקריית מוצקין.
- 6.1.3. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית מנהלת תיעוד של פסדים (פגרים של בעלי חיים) שהורדמו במחלקה הווטרינרית בלבד, אך אינה מנהלת תיעוד של פסדים שנמצאו ע"י עובדי הניקיון ברחבי הערים.
- 6.1.4. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית אינה נוהגת לבצע רישום שוטף של דוחות פעולה. הדוחות נרשמים במקרים חריגים ועל פי שיקול דעת מנהל המחלקה הווטרינרית ואף אלו אינם מחולקים על פי הרשויות.
- 6.1.4.1. בתגובתו לדוח מסר הווטרינר הרשותי כי הם החלו ברישום שוטף של דוחות פעולה.
- 6.1.5. מנהל המחלקה מסר לביקורת כי למחלקה הווטרינרית יש גישה אך ורק אל תוכנת המוקד העירוני של קריית ביאליק. המוקד פועל מול המחלקה ולאחר שעות העבודה, ישירות מול הפקח. כל האירועים נסגרים מול המוקד. לא קיים תיעוד אופן טיפול בתלונות במחלקה, היות והתיעוד בטיפול בתלונות מתועד במוקד. "הדבר יוצר כפל". אין ניהול דוחות פעולה על כל אירוע אלא במקרים חריגים.

7. פסדים

- 7.1. הגדרת הפסדים על פי תקנות מחלות בעלי חיים פסדים 1981 :
"פסדים/ פגרים- גופה או נבלה ואפרוחים בני יום המיועדים להשמדה".
- 7.2. תקנות מחלות בעלי חיים פסדים 1981 סעיף 14(ב)
"רשות מקומית תקבע באישור המנהל אתר לקבורת בעלי חיים או למשרפה או למפעל פסדים וכן תחנות לאיסוף פסדים".
- 7.3. ספר נהלים של עיריית קריית ביאליק גרסה 02 מספטמבר 2012 נוהל תברואה וניקיון סעיף 5.6.4 :
" כלל הפגרים יושלכו לנק' איסוף פגרים מוגדרת ומאושרת ע"י הוטרינר העירוני".
- 7.4. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית לא קבעה תחנות לאיסוף פסדים.
- 7.5. מבדיקת הביקורת עולה כי תלונות על פגרים בכבישים מטופלות על ידי מחלקת ניקיון באגף התברואה.
- 7.5.1. הביקורת מעירה כי פסדים שמטופלים על ידי מחלקת ניקיון אינם מועברים לתחנות לאיסוף פסדים.
- 7.6. הביקורת מעירה כי לא קיים מאגר נתונים אודות טיפול המחלקה הווטרינרית בפסדים.
- 7.7. במחלקה הווטרינרית הרשותית השמדת הפסדים מבוצעת בקומפוסט באזור התעשייה של קריית ביאליק או בשריפה במתקן כלוי בעין המפרץ רק לפגרי בעלי החיים, שהורדמו על ידי המחלקה הווטרינרית.
- 7.8. בעלים של בעל חיים שמעוניין בטיפול בגופת בעל החיים מופנה באופן עצמאי למתקן כלוי בעין המפרץ.
- 7.9. מנהל המחלקה מסר בתגובה לדו"ח, כי פגרים שמפונים על ידי מחלקת ניקיון מפונים להערכתו לפחי אשפה, המחלקה לא מטפלת בבעלי חיים שלא הורדמו על ידי המחלקה, הנתונים על טיפול בפסדים קיימים אך ורק על כאלו שטופלו במחלקה ללא הפרדה בין הרשויות.
- 7.10. הביקורת ממליצה לקבוע מספר תחנות לאיסוף פסדים.

8. טיפול בבעלי חיים

המחלקה הווטרינרית העירונית אחראית לפיקוח על הכלבים ושאר בעלי חיים, לצורך מניעת מחלות ומטרדים אחרים בעיקר מבעלי חיים לבני אדם ולהעברת מחלות מבעלי חיים לבעלי חיים אחרים. במסגרת זו, המחלקה הווטרינרית פועלת למניעת מטרד וסכנה לבריאות הציבור, בנושאים הבאים:

- ❖ רשום, חיסון ושיבוב כלבים
- ❖ טיפול והסגרת בעלי חיים נושכים
- ❖ טיפול והסגרת כלבים משוטטים
- ❖ הסדרה ופיקוח על הכלבים
- ❖ פיקוח על כלבים מסוכנים
- ❖ עיקור/ סירוס של חתולי רחוב
- ❖ פיקוח על סדרי החזקה נאותה של בעלי חיים בידי גורמים פרטיים וציבוריים
- ❖ הסגרת בעלי חיים

8.1 חיסון ורישום כלבים

8.1.1 חיסוני כלבת מתבצעים על ידי המחלקה הווטרינרית. בנוסף למחלקה הווטרינרית העירונית מתבצעים חיסונים על ידי מרפאות ווטרינריות פרטיות הפעילות ברשויות.

8.1.2 להלן מספר הכלבים הרשומים ברשויות וזאת בהתאם לנתונים שנתקבלו ממנהל המחלקה בעבור שלושת הרשויות ביחד

2012	2011	2010
4,331	3,887	3,710

8.2. טיפול בבעלי חיים נושכים

טיפול בפניות ותלונות בגין נשיכה על ידי בעלי חיים מתבצע על ידי המחלקה הווטרינרית.

להלן תיאור תהליך הטיפול :

- ❖ קבלת התלונה מהאדם שנישך והפנייתו בשלב ראשון לקבלת טיפול רפואי.
- ❖ הנחיית האדם שנשך להעביר דיווח/תלונה, למשרד הבריאות.
- ❖ משרד הבריאות מעביר דווח לווטרינר העירוני, להמשך טיפול בכלב הנושך.
- ❖ הווטרינר העירוני מעביר לבעלי הכלב הנושך, צו הסגרה ובו דרישה להסגרת הכלב תוך 24 שעות לתחנת ההסגרה העירונית ל-10 ימי הסגר, על פי החוק.
- ❖ הכלב נמצא בהסגר במשך 10 ימים בהם מבוצע מעקב יומי על מצבו הבריאותי; בסיום ההסגר בעלי הכלב פונה לתחנת ההסגר לשחרורו.
- ❖ במידת הצורך, השחרור מותנה ברשימת הגבלות לצורך שמירה על בריאות הציבור.

8.2.1. הגדרת "בעל חיי" בפקודת הכלבת – 1934 :

"פירושו בקר, כבשים, עזים, גמלים, סוסים, חמורים, חזירים, כלבים, חתולים וקופים וכל בעל חי או עוף אחר ששר החקלאות יכריזם במודעה שתתפרסם ברשומות ככלולים במונח "בעל חיי" לצורך פקודה זו;"

8.2.2. חוזר ראש שירותי בריאות הציבור משרד הבריאות-אוקטובר 2011, מס'

חוזר 11/11- הנחיות למניעת כלבת :

" מניעת כלבת לפני חשיפה : מטרת מתן החיסון שלפני חשיפה היא לפשט את החיסון שלאחר חשיפה בכך שהוא מצמצם את מספר המנות הנדרש ומיתר את הצורך במתן החיסון הסביל. כן הוא עשוי להגן מפני חשיפה לכלבת שלא זוהתה. ידוע על מקרי כלבת אצל אנשים שקבלו חיסון שלפני חשיפה ולא קבלו חיסון אחרי החשיפה.

קבוצות יעד לחיסון : קבוצה ב' - קבוצות המצויות בסיכון גבוה תכופ : וטרינרים ועובדים אחרים הבאים במגע עם בע"ח שעלולים להימצא נגועים בכלבת.

לקבוצה ב' מומלץ לבדוק כייל נוגדנים כל שנתיים. יש לתת מנת דחף אם הכייל נמוך מ- IU/ml 0.5 . (הסמן שנקבע על ידי WHO לתגובה חיסונית מתאימה) או ניטרול הנגיף".

- 8.2.3. הביקורת בחנה אופן טיפול המחלקה הווטרינרית בבעלי חיים נושכים.
- 8.2.4. הביקורת בחנה נתונים אודות מקרי הנשיכה על פי רשויות בין השנים 2010-2012.

להלן נתונים מקרי הנשיכה שנתקבלו עבור הרשויות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים

2012	2011	2010	
33	50	48	כלבים שהוסגרו
5	7	5	חתולים שהוסגרו
85	104	114	לא הוסגרו
123	161	167	סה"כ מקרי נשיכה

8.2.5. הביקורת בחנה את חיסוני מניעת כלבת בקרב עובדי המחלקה הווטרינרית.

8.2.6. בעלי חיים נושכים מוסגרים על ידי המחלקה הווטרינרית מועברים אל מאורות בידוד בנצרת וביסעור.

8.2.7. הסברי מנהל המחלקה הווטרינרית לנתוני הטבלה:

8.2.7.1. הסגרת בעלי חיים נושכים

בשנת 2010 לא הוסגרו 114 בעלי חיים נושכים מהסיבות הבאות:

❖ חלקם של בעלי החיים הנושכים הינם בעלי חיים של גן החיות המצוי בקריית מוצקין. בפועל אותם בעלי חיים נושכים הוסגרו במתקן של גן החיות היות ואין מקום חלופי להסגירם.

סוגי בעלי החיים שנשכו: קופים, ארנבות וסנאי.

❖ חלקם של בעלי החיים הנושכים הינם משוטטים שלא נתפסו.

בשנת 2011 לא הוסגרו 104 בעלי חיים נושכים מהסיבות הבאות:

❖ חלקם של בעלי החיים הנושכים הינם בעלי חיים של גן החיות המצוי בקריית מוצקין. בפועל אותם בעלי חיים נושכים הוסגרו במתקן של גן החיות היות ואין מקום חלופי להסגירם.

סוגי של בעלי החיים שנשכו: קופים, לוטרה, אוגר וסופית.

❖ חלקם מבעלי החיים הנושכים הינם משוטטים שלא נתפסו.

❖ חלקם של בעלי החיים הנושכים הינם בעלי חיים של גן החיות המצוי בקריית מוצקין. בפועל אותם בעלי חיים נושכים הוסגרו במתקן של גן החיות היות ואין מקום חלופי להסגירם.
סוגי בעלי החיים שנשכו: קופים, ארנבות, לוטרה ולמור.

❖ חלקם של בעלי החיים הנושכים הינם משוטטים שלא נתפסו.
8.2.8. הביקורת מעירה כי בעלי חיים נושכים המוסגרים על ידי המחלקה הווטרינרית מועברים אל מאורות בידוד בנצרת וביסעור.
8.2.9. הביקורת מעירה כי עובדי המחלקה הווטרינרית על אף היותם בסיכון גבוה חוסני כנגד כלבת לפני כ-3 שנים ומאז לא ביצעו בדיקת נוגדנים בניגוד להמלצת חוזר ראש שירותי בריאות הציבור משרד הבריאות-אוקטובר 2011, מס' חוזר 11/11- הנחיות למניעת כלבת.

8.3. טיפול והסגרת כלבים משוטטים

הרופא הווטרינר רשאי להעביר להסגר כלב שנתפס בשטח הרשות במידה ולא הוחזק הכלב בהתאם להוראות שנקבעו בחוק להסדרת הפיקוח על כלב שנעצר יבודד למשך 10 ימים בסיומם יורדם אלא אם יזוהה על ידי אדם הטוען לבעלות ואשר שילם אגרה כנדרש חוק.

כלבים המשוטטים בשטחי הרשות נלכדים במהלך סיורים יזומים המבוצעים על ידי עובדי המחלקה הווטרינרית או בעקבות תלונת תושב המועברת למחלקה באמצעות המוקד העירוני.

8.3.1. חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 2א.

(א) לא ייטוש בעלים של בעל חיים, או אדם שבעל חיים נמצא ברשותו או באחריותו (בחוק זה – מחזיק) את בעל החיים.

(ב) נמצא בעל חיים עזוב, על בעליו ועל מי שהחזיק בו באחרונה, נטל ההוכחה כי לא נטשו.

8.3.2. חוק צער בעלי חיים סעיף 17(ב)

העובר על הוראות סעיפים 2א, 2ב(א), 3 או 4, דינו – מאסר שנה או הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

8.3.3. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית אינה פועלת לאכוף את חוק

צער בעלי חיים 1994 סעיף 2א (א) ו(ב) במקרים בהם נלכד כלב משוטט

עקב חשד של נטישת הכלב על ידי בעליו עם שבב אלקטרוני ומסתפקת

בתשלום הוצאות פנסיון בלבד בניגוד לסעיף 17 (ב).

8.3.3.1. מנהל המחלקה מסר כי מדובר במקרים בודדים בשנה ובעתיד יועבר

החומר בנדון לממונה על פי חוק צער בעלי חיים במשרד החקלאות.

8.3.4. הביקורת ממליצה כי במקרים בהם ננטשו כלבים ובעליהם מסרבים

לקחת אותם, על הווטרינר להעביר את כל החומר לממונה על פי חוק צער

בעלי חיים במשרד החקלאות.

8.3.5. להלן נתוני מקרי כלבים משוטטים, כפי שנתקבלו עבור הרשויות קריית

ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים

	2012	2011	2010	
כלבים שנלכדו	240	252	221	
כלבים שנמסרו	175	193	163	
כלבים שהומתו	65	59	48	

8.3.6. הכלבים המשוטטים ללא שבב אלקטרוני מוסגרים ל"פנסיון כלבים

אייזנברג" בכפר ביאליק ולאחר 10 ימים נמסרים לעמותת "צער בעלי

חיים" בחיפה ובמקרים שבהם הכלבים אינם ברי אימוץ, מתבצעת הרדמת

הכלב. הכלבים המשוטטים, בעלי שבב אלקטרוני, מוסגרים ל"פנסיון

כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק, נעשית פנייה לבעל הכלב על מנת להשיבו

לבעליו, במידה ובעליו אינו מעוניין בכלב, הבעלים חותם על כתב ויתור על בעלות על הכלב ועליו לעמוד בהוצאת הפנסיון. לאחר כתב ויתור, הכלב נמסר לעמותת "צער בעלי חיים" בחיפה ובמקרים שבהם הכלבים אינם ברי אימוץ, מתבצעת הרדמת הכלב.

8.3.7. הביקורת מעירה כי לא קיימת חלוקה לפי רשויות בנתונים של טיפול בכלבים משוטטים.

8.3.8. הביקורת מעירה כי הכלבים המשוטטים מוסגרים בפנסיון כלבים בכפר ביאליק (ראה פירוט נרחב בנושא טיפול בהסגרת בעלי חיים בדוח זה).

8.4. טיפול בכלבים מסוכנים:

8.4.1. תקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא והחזקה של כלבים מסוכנים), תשס"ה- 2004 סעיף 6:

"בעליו של כלב מסוכן-

(1) ידאג לביצוע ניתוח עיקור או סירוס של הכלב לא יאוחר מיום י"ט בטבת התשס"ה (31 בדצמבר 2004), ואולם אם היה הכלב בגיל פחות משישה חודשים במועד האמור, ניתן לדחות את ביצוע הניתוח עד הגיעו לגיל זה;

(2) יחזיק ברשותו את אישור הרופא הווטרינר שביצע את הניתוח."

8.4.2. תקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא והחזקה של כלבים מסוכנים), תשס"ה- 2004 סעיף 6א:

"(א) לא יחזיק אדם כלב מסוכן שגילו עולה על שישה חודשים, אם לא עוקר או סורס זולת אם ניתן לו היתר בכתב לפי תקנת משנה"

8.4.3. בדו"ח מבקר המדינה לשנת 2011 שבחן סל שירותים מוניציפליים הארציים נכתב:

" נמצא כי חלק מווטרינרי הרשויות לא פעלו לאיתור כלבים מסוכנים המוחזקים על ידי בעליהם ללא רישיון, ולא הפעילו את הסמכות הנתונה להם בחוק לתפיסתם - חרף המידע שהיה ברשותם."

להלן טבלת חיסונים כלבים מסוכנים לשנים 2010-2012

מבצע הפעולה	סך חיסונים של כלבים מסוכנים שעוקרו/ סורסו	סך חיסונים של כלבים מסוכנים
השירות הווטרינרי	34	55
ווטרינרים פרטיים	30	89
סה"כ	64	144

לא קיים תיק נתונים של דוחות אירוע על פי הנושא כלבים מסוכנים. מאז החקיקה בנושא כלבים מסוכנים המכירה של כלבים מגזעים אלו עברה לזירת האינטרנט.

8.4.4. מהטבלה האמורה עולה כי בפועל חוסנו 144 כלבים מסוכנים, אולם רק 64 מהם עוקרו/ סורסו. עוד עולה מהטבלה כי רק 34 כלבים מסוכנים עוקרו / סורסו מתוך 55 כלבים מסוכנים שהגיעו למחלקה וזאת בניגוד תקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא והחזקה של כלבים מסוכנים), תשס"ה-2004.

8.4.5. הביקורת מעירה כי במחלקה הווטרינרית הרשותית לא קיים מאגר נתונים ודוחות פעולה של כלבים מסוכנים.

8.4.6. הביקורת מעירה כי לא קיימת חלוקה של דו"ח חיסונים/עיקורים/ סירוסים לרופא של כלבים מסוכנים על פי הרשויות.

8.4.7. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית לא מבצעת פעולות יזומות לאכיפת חוקים ותקנות בטיפול בכלבים מסוכנים ולא פעלה לאיתור כלבים מסוכנים המוחזקים על ידי בעליהם ללא רישיון.

8.4.8. הסברי מנהל המחלקה: לא קיים מאגר נתונים על כלבים מסוכנים ברשויות. על פי החוק, בעת חיסון כלב מסוכן, חלה חובה על עיקור/ סירוס של הכלב. הטיפול בכלבים מסוכנים מתבצע בעקבות תלונות הציבור דרך מוקדי העיריות, במקרים רבים, באירועים של טיפול בכלבים מסוכנים, נלווים למחלקה עובדי פיקוח / שיטור.

8.5. טיפול בעיקור/ סירוס חתולי רחוב

הטיפול באוכלוסיית חתולי הרחוב ברשות מבוצע בהתאם לחוזר משרד החקלאות- נוהל טיפול בחתולי רחוב 2008.

הפעילות מתבצעת באחריות ופיקוח מקצועי של המחלקה הווטרינרית, שמפעילה בשטח קבלני משנה שמעבירים דוחות למחלקה.

הפעילות כוללת איתור ולכידה של חתולי רחוב, באזור מוגדר מראש, רישומם באופן מסודר והעברתם למרפאה ווטרינרית של עמותת צער בעלי חיים לביצוע סירוס/עיקור. בסיום התהליך, לאחר התאוששות, החתול מוחזר למקום ממנו נאסף. הלכידה והחזרת החתול באחריות קבלן המשנה. ביצוע הניתוחים נעשה על ידי עמותת "צער בעלי חיים חיפה".

פעילות בטיפול בחתולי רחוב מתבצעת על פי חלוקה לרשויות, כל עירייה מתקצבת בתקציב נפרד ביצוע ניתוחי עיקור/ סירוס. המחלקה הווטרינרית מגישה למשרד החקלאות בקשות נפרדות עבור כל רשות לתמיכה בניתוחים.

8.5.1. הביקורת בחנה אופן טיפול המחלקה בחתולי רחוב.

8.5.2. הביקורת בחנה נתונים אודות טיפול בחתולי רחוב על פי רשויות בין השנים 2010-2012.

מספר ניתוחי עיקור/ סירוס חתולי רחוב בעיריית קריית ביאליק:

2012	2011	2010
570	450	320

מספר ניתוחי עיקור/ סירוס חתולי רחוב בעיריית קריית מוצקין:

2012	2011	2010
760	410	445

8.5.3. הביקורת מציינת כי לא נמצאו ליקויים בתחום זה.

8.6. טיפול על סדרי החזקה נאותה של בעלי חיים בידי גורמים פרטיים וציבוריים)

צער בעלי חיים)

בשנת 1994 חוק חוק צער בעלי חיים וכתוספת לחוק בשנת 2009 הותקנו תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקה שלא לצרכים חקלאיים).

ממונה על חוק צער בעלי חיים נמצא בתחום אחריותו של משרד החקלאות, יחד עם זאת במספר רשויות הוסמכו רופאים ווטרינרים לטפל בצער בעלי חיים.

8.6.1. חוק צער בעלי חיים סעיף 2א (א) ו(ב) וסעיף 17 (ב) קובעים כי:

" 2א. (א) לא ייטוש בעלים של בעל חיים, או אדם שבעל חיים נמצא ברשותו או

באחריותו (בחוק זה – מחזיק) את בעל החיים.

(ב) נמצא בעל חיים עזוב, על בעליו ועל מי שהחזיק בו באחרונה, נטל ההוכחה כי לא

נטשו.

17. (ב) העובר על הוראות סעיפים 2א, 2ב(א), 3 או 4, דינו – מאסר שנה או הקנס האמור

בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין."

8.6.2. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית אינה פועלת לאכוף את חוק צער

בעלי חיים 1994 סעיף 2א (א) ו(ב) במקרים בהם נלכד כלב משוטט עם שבב

אלקטרוני, ומסתפקת בתשלום הוצאות פנסיון בלבד, בניגוד לסעיף 17(ב).

8.6.2.1. מנהל המחלקה מסר כי מדובר במקרים בודדים בשנה ובעתיד יועבר

החומר בנדון לממונה על פי חוק צער בעלי חיים במשרד החקלאות.

8.6.3. תקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009 סעיף 12 (א) (6)

: "אחראי על מתקן יעביר לרופא הווטרינר העירוני, לא יאוחר מהיום העשירי בכל

חודש, דוח לפי טופס 2 שבתוספת הראשונה, על בדיקות בעלי חיים במיתקן."

8.6.4. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית לא פועלת בהתאם לתקנות צער

בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009. המחלקה אינה דורשת

מחנאות בעלי חיים אישור על בדיקה רפואית של בעלי החיים אחת לחודש

בניגוד לסעיף 12(א)(6).

8.6.5. הביקורת בחנה את שיתוף הפעולה של המחלקה מול גורמי האכיפה בטיפול

בצער בעלי חיים.

8.6.6. הביקורת בחנה דוח אירוע מדגמי בטיפול צער בעלי חיים.

8.6.7. הביקורת בחנה נתונים אודות טיפול בצער בעלי חיים על פי רשויות בין

השנים 2010-2012.

8.6.8. הביקורת בחנה מיקום הסגרת בעלי חיים במקרים של התעללות בבעלי

חיים.

8.6.9. הביקורת בחנה את פיקוח החזקת בעלי חיים בחנויות.

8.6.10. הביקורת מעירה כי לא קיים במחלקה מאגר נתונים אודות אירועי צער

בעלי חיים ברשויות.

8.6.10.1. מנהל המחלקה מסר כי מדובר במקרים בודדים בשנה ואלה מתועדים

בדוחות פעולה.

8.6.11. הביקורת מעירה כי המחלקה פועלת בתחום עבירות על חוק צער בעלי חיים מול משטרת ישראל בלבד, ועל אף שאכיפת חוק צער בעלי חיים הוא באחריות של משרד החקלאות יחידה המרכזית לחקירות ומודיעין יחידת "הפיצו"ח". היחידה פועלת ב-3 מרחבים ברחבי הארץ בכל מרחב יש רפרנט שהוכשר לנושא אכיפת חוק צער בעלי חיים.

8.6.12. הסברי מנהל המחלקה: בטיפול בצער בעלי חיים, המחלקה פועלת בשיתוף פעולה עם המשטרה וגם עם יחידת האכיפה של משרד החקלאות יחידת "הפיצו"ח". לא קיים מאגר נותנים אודות אירועי צער בעלי חיים ברשויות. לכל פעילות של צער בעלי חיים יוצא מטעם המחלקה רופא ווטרינר עם פקח ווטרינרי. במקרים של הסגרת הכלבים על צער בעלי חיים- הכלבים מועברים ל"פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק.

מנהל המחלקה מציג בפניי הביקורת דוגמא לאירוע של צער בעלי חיים שהתרחש בתאריך 17/11/13 בקריית מוצקין ברחוב וויצמן:

באירוע זה התקבלה קריאה דרך המוקד של קריית מוצקין בדבר חשד להזנחת כלבים בדירה. לאירוע הגיעו מנהל המחלקה הווטרינרית יחד עם פקח ווטרינרי של המחלקה כאשר במקום הייתה ניידת של שיטור משולב. על פי טענת השכנים בקומה שנייה ישנם 4 כלבים שימים ולילות נובחים ומייללים ובסבירות גבוהה מאד מוזנחים וריח רע של צואה ושתן יוצא מהדירה. לאחר שלא הצליחו להשיג את בעל הדירה ומחשש לשלום הכלבים ובאישור המשטרה, נעזר מנהל המחלקה ועלה לחלון מרפסת שהיה פתוח. במקום נמצאו 4 כלבים מגזע יורקשר, הרצפה מלאה בצואה ושתן, לא נמצאו במקום כלים למים ואוכל. בנוסף נמצאו במקום 3 נחשים בכלובים שלא נוקו מזמן. הכלבים והנחשים חולצו מהדירה. הנחשים הועברו לחי פארק בקריית מוצקין והכלבים הועברו ל"פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק. 4 הכלבים לא היו מחוסנים.

8.6.13. סמכות כניסה וחיפוש לפי חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 6 (א):

"היה לממונה, למפקח או לשוט, יסוד סביר להניח כי נעברה עבירה על חוק זה רשאים הם להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש; אולם אין להיכנס לחצרים של אדם אלא לפי צו חיפוש מאת בית משפט שלום."

8.6.14. סמכות תפיסת בעל חיים לפי חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 8 (א):

"הממונה, שוט, או מפקח, וכן פקח כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח-2008, רשאים לתפוס בעל חיים שיש להם יסוד סביר לחשוד שנעברה בו עבירה לפי סעיפים 2 או 3, אולם אין לתפוס בעל חיים בחצרים של אדם אלא לפי צו של שופט בית משפט שלום."

8.6.15. חוק צער בעלי חיים סעיף 8(ג) קובע כי:

"בעל חיים שנתפס לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) יועבר למתקן מוגן שהמנהל הכיר בו והפועל לפי תנאים שקבע". הגדרת מנהל בחוק זה: "המנהל" - מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות."

8.6.16. הביקורת מעירה כי בעלי החיים שמוסגרים בעקבות אירוע צער בעלי חיים, אינם מועברים למתקן מוגן שמוגדר על ידי מנהל שירותים ווטרינרים במשרד החקלאות בניגוד לחוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 8 (ג).

8.6.17. הביקורת מעירה כי באירוע שהתרחש בתאריך 17/11/13 שהוצג לביקורת על ידי המחלקה, תפיסת בעלי חיים על עבירות חוק צער בעלי חיים על ידי מנהל המחלקה מביתו של החשוד והעברתם לחי פארק בקריית מוצקין ול"פנסיון כלבים אייזנברג" כבר ביאליק אשר לא מוגדרים כמתקן מוגן על ידי מנהל שירותים ווטרינרים במשרד החקלאות, הייתה ללא סמכות ובניגוד לחוק צער בעלי חיים סעיף 8 (ג).

8.6.18. מנהל המחלקה מסר בתגובתו לדוח כי המקרה שהוצג בפני המבקר שהינו החרמת 4 כלבים בקריית מוצקין בחשד להזנחה, הכניסה לדירה הייתה ללא צו, אלא באישור המשטרה שהייתה נוכחת במקום והיה חשש ממשי לבריאות 4 הכלבים והכניסה הייתה לפי חוק העזר העירוני.

8.7. הסגרת בעלי חיים

במסגרת פעולות המחלקה הווטרינרית נתפסים ומוסגרים בעלי חיים למתקנים שונים. המקרים בהם מוסגרים בעלי החיים הם :

- ❖ מקרים של נשיכות
- ❖ כלבים משוטטים
- ❖ בעלי חיים שעברו התעללות
- ❖ כלבים ללא רישיון
- ❖ עיקור/ סירוס חתולי רחוב

8.7.1. חוק להסדרת הפיקוח על כלבים סעיף 13(א):

13. (א) "נוכח רופא וטרינר עירוני או מפקח כי אין לבעליו של כלב רישיון בר תוקף לפי הוראות חוק זה, או כי כלב מוחזק שלא לפי הוראות חוק זה או שלא לפי תנאי הרישיון, רשאי הוא לתפסו ולהעבירו למאורת הרשות."

8.7.2. הגדרת מאורת הרשות בחוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002 קובעת כי:

"מאורת הרשות" – מיתקן שקבעה רשות מקומית, באישור המנהל, לאחזקת כלבים, לרבות מאורת בידוד כמשמעותה בסעיף 3 לפקודת הכלבת;

8.7.3. הגדרת המנהל בחוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002 קובעת כי:

"המנהל" – מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, או מי שהוא הסמיך לענין חוק זה כולו או מקצתו;

8.7.4. חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 8(ג) קובע כי:

"בעל חיים שנתפס לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) יועבר למתקן מוגן שהמנהל הכיר בו והפועל לפי תנאים שקבע".

8.7.5. הגדרת המנהל בחוק צער בעלי חיים 1994:

"המנהל" - מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות;

8.7.6. הביקורת מעירה כי למחלקה הווטרינרית שנותנת מענה לשלוש עיריות:

קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים - לא הוגדרה מאורה רשותית. לפיכך, הסגרת הכלבים משוטטים ל"פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק-אינה חוקית מכיוון ש"פנסיון כלבים אייזנברג" לא מוגדר כמאורת רשות וכן אינו מוכר כמתקן מוגן על ידי מנהל שירותים ווטרינריים לפי החוק להסדרת הפיקוח על כלבים.

8.7.6.1. מנהל המחלקה מסר כי הוא מתכוון להגדיר את "פנסיון כלבים

אייזנברג" כמאורה רשותית.

8.7.7. תקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 1994 סעיף 16(11):

" במיתקן שהוא מאורת רשות או במיתקן אחר שמוחזקים בו יותר מ-20 כלבים או חתולים יהיה מקום המיועד לטיפול רפואי בבעלי חיים שבו יהיו אמצעים לטיפול רפואי בהם ובכלל אלה שולחן טיפולים ואמצעים למתן עזרה ראשונה."

8.7.8. תקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 1994 סעיף 16(7):

" מקומות מרבץ במיתקן יהיו מוגבהים מהקרקע ועשויים מחומר הניתן לחיטוי ; היה הדרגש עשוי בטון או מתכת, יונח עליו בידוד תרמי ;"

8.7.9. תקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 1994 סעיף 3(4) :
"במבנה המתחם, ברצפתו, במצע שבתוכו ובחומרים שמהם עשויים כל אלה, לא יהיה כדי לגרום נזק ממשי לבעל החיים הנמצא בתוכו, לגופו או לבריאותו ;"
8.7.10. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק שאליו מועברים כלבים משוטטים וכלבים שעברו התעללות אינו עומד בעצמו בתקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009. בביקורת בכלבייה נמצא כי מספר ליקויים:

8.7.10.1. הביקורת מעירה כי על אף ש"פנסיון כלבים אייזנברג" מוחזקים כ-28 כלבים, לא קיים במקום שולחן טיפולים כפי שמחייבות התקנות.
8.7.10.2. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" לא קיימים מקומות מרבץ בכלובים בניגוד לתקנות סעיף 16 (7).
8.7.10.3. הביקורת מעירה כי ב"פנסיון כלבים אייזנברג" קיימים ברזלים חשופים שעלולים לפצוע את הכלבים בניגוד לתקנות סעיף 3 (4).
8.7.11. הסברי מנהל המחלקה הווטרנרית: המחלקה הווטרנרית פועלת מול מספר כלביות במקרים שונים:

- ❖ במקרה של טיפול בנשיכות- הכלבים מוסגרים לכלבייה בקיבוץ יסעור או לתחנת הסגר בנצרת.
- ❖ במקרה של ניתוחי עיקור/ סירוס של חתולי רחוב- החתולים שנלכדו מועברים לניתוח לעמותת צער בעלי חיים בחיפה ולאחר התאוששות מוחזרים למקום ממנו נלכדו.
- ❖ כלבים משוטטים מועברים לפנסיון כלבים בכפר ביאליק.
- ❖ בעלי חיים שעברו התעללות מועברים לפנסיון כלבים כפר ביאליק.
- ❖ הכלבים נלכדים על ידי פקח וווטרנרי של המחלקה והחתולים לביצוע ניתוחי עיקור/ סירוס נלכדים על ידי קבלן משנה.

9. מעקב אחר תיקון ליקויים

9.1.1. במהלך שנת 2010 ביצע מבקר המדינה ביקורת בנושא "הטיפול בכלבים וחתולים על ידי המחלקות הווטרנריות ברשויות המקומיות".
9.1.2. הביקורת ביצעה מעקב אחר תיקון הליקויים שעלו בדוח מבקר המדינה בדבר התאגדות שלא באישור לשירותים וווטרנריים משותפים לשלוש רשויות: קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים.

ממצאי דוח הביקורת העלו את הליקויים הנ"ל:

א. עיריות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים פועלות כאיגוד ערים לשירותים ווטרינריים, אל אף ששר הפנים לא אישר את הקמת האיגוד, ולא פורסם צו מקים, כנדרש בסעיף 2(א) חוק איגוד ערים.

ב. מנהל המחלקה הווטרינרית של עריית קריית ביאליק מונה לתפקידו לאחר שנבחר על ידי ועדת בחינה משותפת לשלוש העיריות, וכי מנהל השירותים הווטרינריים נתן את הסכמתו למינוי הנ"ל. עיריית קריית ביאליק אישרה את מינויו במרס 2004, והעסיקה אותו מאז במשרה מלאה. נמצא כי עד למועד סיום הביקורת, בנובמבר 2010, היה וטרינר הרשות של עיריית קריית ביאליק אחראי לטיפול בכלבים ובחתולים בתחומן של עיריות קריית ים וקריית מוצקין, בלי שהן קיבלו החלטה על מינויו לוטרינר הרשות שלהן.

ג. המחלקה הווטרינרית של הרשויות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים רכשה את שירותיה של כלביה פרטית הממוקמת בכפר ביאליק (שירותי הסגר כלבים משוטטים) על אף שזו פעלה ללא רישיון עסק כנדרש בחוק.

9.2. המחלקה הווטרינרית כאיגוד ערים

9.2.1. הביקורת מעירה כי עד למועד סיום הביקורת, בדצמבר 2013, הרשויות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים עדיין פעלו כאיגוד ערים לשירותים ווטרינריים, זאת אל אף שפעולותיהם כאיגוד ערים לא אושרה על ידי שר הפנים ולא פורסם צו מקים כנדרש בסעיף 2(א) לחוק איגוד ערים ולפיכך הערת המבקר טרם תוקנה.

9.3. כתב מינוי למנהל המחלקה הווטרינרית

הביקורת בדקה את דבר המינוי של מנהל מחלקה ווטרינרית ברשויות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים.

9.3.1. הסברי מנהל המחלקה הווטרינרית: לאחר דו"ח מבקר המדינה, ראשי הרשויות הסמיכו אותי כווטרינר רשותי.

9.3.2. הביקורת מעירה כי הרשויות תיקנו את הליקוי שעלה בדו"ח מבקר המדינה. עם זאת, לא הוסמכו ד"ר א.ש.ש. ומר ש.פ. כאמור בסעיף 2 לדוח זה.

9.4. מאורת רשות – פנסיון כלבים אייזנברג

9.4.1. הביקורת ביצעה מעקב אחר תיקון הליקויים שעלו בדוח מבקר המדינה בדבר רכישת שירותיה של כלביה פרטית הממוקמת בכפר ביאליק הפועלת ללא רישיון עסק כנדרש בחוק.

9.4.2. הסברי מנהל המחלקה הווטרינרית: לאחר דוח מבקר המדינה ביקשנו מבעלי פנסיון לכלבים אייזנברג להמציא אישור רישיון עסק. בעל פנסיון לכלבים אייזנברג קיבל אישור עסק זמני.

9.4.3. הסברי בעל פנסיון לכלבים אייזנברג: אני פועל להשיג רישיון עסק תקף. אני לא מקבל רישיון עסק, כי הקרקע מושכרת, ולאחרונה תם הסכם השכירות והוא עדיין לא חודש משום שבעל הקרקע נפטר ולא בוצע ההעברה של זכויות על הקרקע לביתו. ברגע שהזכויות יעברו לביתו, אני אוכל לחתום על הסכם שכירות ולהגיש בקשה חדשה לרישיון עסק תקף.

9.4.4. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית, שרוכשת את שירותיו של "פנסיון לכלבים אייזנברג" כמאורת רשות, פעלה בעקבות הממצאים שעלו בדו"ח מבקר המדינה משנת 2010 לקבל אישור עסק תקף מבעל הפנסיון.

9.4.5. הביקורת מעירה כי רישיון העסק הזמני מטעם מועצה אזורית זבולון של "פנסיון לכלבים אייזנברג" בכפר ביאליק פג תוקף.

9.4.6. הביקורת מעירה כי "פנסיון לכלבים אייזנברג" אינו מוגדר כמאורה רשותית לפי חוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002 ואינו מוגדר כמתקן מוגן לפי חוק צער בעלי חיים 1994 ואינו עומד בדרישות של תקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009.

רקע כללי

השירות הווטרינרי העירוני הינו שירות חיוני האמון על שמירת בריאות הציבור מנקודת ראות של הרפואה הווטרינרית. המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית לשירותים הווטרינרים של משרד החקלאות, פיתוח הכפר ומשרד הבריאות. תפקידי השירות הווטרינרי ברשות מקומית נגזרים משורה של חוקים, פקודות, תקנות, צווים, נהלים וחוקי עזר עירוניים.

1. מבנה ארגוני (פרק 1)

- 1.1. המחלקה הווטרינרית של קריית ביאליק נותנת שירותים גם לעיריות קריית מוצקין וקריית ים. המחלקה מנוהלת בתקציב משותף. השתתפות כספית של עיריות קריית מוצקין וקריית ים מועברים לעיריית קריית ביאליק, שהמחלקה הווטרינרית כפופה לה.
- 1.2. במחלקה הווטרינרית מכהנים 2 רופאים ווטרינרים, 2 פקחים ומזכירה.
- 1.3. המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית למשרד החקלאות (שירותים וטרינריים), משרד הבריאות (שרות המזון), ולמשרד לאיכות הסביבה.
- 1.4. הביקורת מעירה כי הרשויות הנ"ל איגדו את פעילותן בתחום הווטרינריה הרשותית, זאת אל אף שאינן מוכרות בחוק כאיגוד רשויות. שר הפנים לא אישר את הקמת האיגוד וממילא לא פורסם ברשומות צו מקים, כנדרש בסעיף 2(א) לחוק איגודי ערים 1955. עד למועד סיום הביקורת, דצמבר 2013, לא אושרה פעילותו של איגוד הערים.
- 1.5. הביקורת מעירה כי על אף שהמחלקה הווטרינרית נותנת מענה לשלוש הרשויות, המחלקה כפופה למנהל אגף תברואה של עיריית קריית ביאליק בלבד.
- 1.6. הביקורת ממליצה לפעול להסדרת איגוד ערים ווטרינרי של שלוש הרשויות מול משרדי הממשלה.

2. סמכויות אכיפה ופיקוח על בעלי החיים (פרק 2)

- 2.1. הביקורת מעירה כי בעיריית קריית מוצקין ד"ר א.ש.ש. ומר ש.פ. לא הוסמכו לאכוף את החוקים: חוק צער בעלי חיים 1994, חוק לרשויות המקומיות אכיפה סביבתית 2008.
- 2.2. הביקורת מעירה כי בעיריית קריית מוצקין ד"ר א.ש.ש. לא הוסמך לאכוף את חוק העבירות המנהליות 1985 והמשמעות שבכך הינה שאין לו הסמכה למתן קנס מנהלי, למרות שבפועל ד"ר א.ש.ש. נותן דוחות ברירת משפט.

- 2.3. הביקורת מעירה כי בערים: קריית ביאליק ובקריית מוצקין לא ניתנה הסמכה לד"ר א.ש. ולמר ש.פ. לפעול בהתאם לפקודת הכלבת 1934. לאחר סיום הביקורת, התקבלו כתבי הסמכה מעיריית קרית ביאליק.
 - 2.4. הביקורת מעירה כי בערים: קריית ביאליק ובקריית מוצקין לא ניתנה הסמכה לד"ר א.ש. ולמר ש.פ. לפעול בהתאם לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002. לאחר סיום הביקורת, התקבלו כתבי הסמכה מעיריית קרית ביאליק.
 - 2.5. הביקורת מעירה כי בערים קריית ביאליק וקריית מוצקין, המפקח מר ש.פ. שמטפל בין היתר בתחום בעלי החיים, לא הוסמך לפקח ולאכוף את החוקים בתחום הטיפול בבעלי החיים. לאחר סיום הביקורת, התקבלו כתבי הסמכה מעיריית קרית ביאליק.
 - 2.6. הביקורת ממליצה לפעול לקבלת סמכויות פיקוח בכל הרשויות.
 - 2.7. הביקורת ממליצה לפעול במסגרת הסמכויות הקיימות עד לקבלת הסמכויות של כל העובדים.
 - 2.8. הביקורת ממליצה לבצע התאמה של חוקי עזר עירוניים לחקיקה ראשית.
- 3. נהלי עבודה (פרק 3)**
- 3.1. הביקורת מעירה כי במחלקה הווטרינרית אין תיעוד לנהלי עבודה, זאת ועוד, מנהל המחלקה לא היה מודע לקיום ספר הנהלים של קריית ביאליק והימצאות נהלי ווטרינריה בתוכו.
 - 3.2. כמו כן, בספר הנהלים של עיריית קריית ביאליק חסרו מספר נהלים כגון: קליטת עובדי מחלקה ווטרינרית והכשרתם, צער בעלי חיים, ביקורת בעסקים, שת"פ עם גורמי אכיפה, טיפול בתלונות ציבור, עיקור / סירוס חתולי רחוב, טיפול בפסדים ועוד, אשר מגדירים ומסדירים את דפוסי העבודה.
 - 3.3. הביקורת ממליצה לעדכן נהלי עבודה של המחלקה הווטרינרית.
 - 3.4. הביקורת ממליצה לבצע הטמעת הנהלים בקרב עובדי המחלקה.

4. תכנית עבודה ויעדים (פרק 4)

4.1. הביקורת מעירה כי למחלקה הווטרינרית לא נקבעו יעדים שנתיים והיא אינה פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתית מפורטת כך שאין מעקב אחר ביצוע הפעולות המתוכננות והשוואה עם תקופות מקבילות.

5. תקציב (פרק 5)

5.1. בדיקת שנת 2010

5.1.1. בדיקת פרק ההכנסות, מעלה כי בעת תכנון התקציב בסעיפים מסוימים בהם היקף ההכנסות נמצא נמוך מהתחזית השנתית, כגון: הכנסות על בדיקות בתחום בשר ודגים, בדיקת עופות, חיסונים ומתן תעודות.

5.1.2. בסעיף הכנסות מבדיקת בשר ודגים (ביצוע) נרשם הכנסות בסך 259,452 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיעה הכנסה בסך 230,812 ₪.

5.1.3. בסעיף הכנסות מבדיקת עופות (ביצוע) נרשם הכנסות בסך 162,859 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיעה הכנסה בסך 127,539 ₪.

5.1.4. עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הווטרינרי בסך 833,482 ₪. בפועל הביצוע היה בסך 1,125,208 ₪.

5.2. בדיקת שנת 2011

5.2.1. במהלך הבדיקה הביקורת בדקה את דו"ח ההכנסות שלפיו מחויבות העיריות החברות בשירות הווטרינרי. עפ"י דו"ח זה ישנו שוני בין הדו"ח הנ"ל ובין דו"ח הכנסות (סעיף ביצוע) של השירות הווטרינרי כך שבדו"ח אחד

5.2.2. בסעיף הכנסות מבדיקת בשר ודגים (ביצוע) נרשם הכנסות בסך 259,452 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיע הכנסה בסך 230,812 ₪.

5.2.3. בסעיף הכנסות מבדיקת עופות (ביצוע) נרשם הכנסות בסך 162,859 ₪ ובדו"ח אחר (תקציב וביצוע הכנסות) מופיע הכנסה בסך 127,539 ₪.

5.2.4. עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הווטרינרי בסך 894,912 ₪. בפועל הביצוע היה בסך 1,236,363 ₪.

5.2.5. הביקורת מעירה כי קיים הפרש גבוה בשכר בין דו"ח השתתפות הרשויות בגירעונות בסך 1,855,777 ₪ לבין דו"ח ההוצאות בסך 1,619,824 ₪ (פלוס 10% תקורה דמי ניהול של העירייה).

5.2.6. במהלך בדיקת הביקורת נמצא כי בדו"ח הוצאות לשנת 2011 - שכלול של הוצאות תקציב השונות העומד על 235,500 ₪ ותקציב רכב על 44,500 ₪ מסתכם ב - 280,000 ש"ח, ואילו בדוח השתתפות הרשויות בגירעונות 2011 - קיים תקציב לרכב בסך 44,500 ₪ ותקציב נוסף של שונות בסך 280,000 ₪ - כלומר שכלול של התקציבים הנ"ל מסתכם ב - 324,500 ₪.

ההפרש בין הדוחות בתקציבים אלו עומד על 44,500 ₪ סכום זהה לתקציב הרכב בשני הדוחות.

5.3. בדיקת שנת 2012

5.3.1. עפ"י התקציב עומדת השתתפות הרשויות בשירות הוטרנירי בסך

1,292,581 ₪. בפועל הביצוע היה בסך 1,424,235 ₪.

5.3.2. הביקורת מעירה כי תקציב המחלקה הוטרנירית לא מבוסס על תכנית

עבודה מקושרת תקציב שמוגשת לגזבר עיריית קריית ביאליק והמאושרת על ידי הנהלת העירייה.

5.4. תקציב עיקור/ סירוס חתולי רחוב

5.4.1. על פי סעיף עיקור / סירוס חתולי רחוב בדו"ח הוצאות לשנת 2012

העירייה ביצעה עיקור / סירוס בסך 86,000 ₪ ובעוד שה"כ התקציב

המשולב של העירייה ומשרד החקלאות לשם ביצוע סירוס / עיקור

חתולי רחוב עמד על 120,000 ₪.

6. מערכות מחשוב, תיעוד נתונים, תלונות ציבור (פרק 6)

6.1. הביקורת מעירה כי למחלקה הוטרנירית אין יכולת לקבל מידע מקוון מהמוקדים של הערים : קריית ים וקריית מוצקין.

6.2. הביקורת מעירה כי המחלקה הוטרנירית מנהלת תיעוד של פסדים

(פגרים של בעלי חיים) שהורדמו במחלקה הוטרנירית בלבד, אך אינה

מנהלת תיעוד של פסדים אשר לא הורדמו במחלקה הוטרנירית וכן תיעוד פסדים לפי הרשויות.

6.3. הביקורת מעירה כי המחלקה הוטרנירית אינה נוהגת לבצע רישום שוטף

של דוחות פעולה. הדוחות נרשמים במקרים חריגים ועל פי שיקול דעת

מנהל המחלקה הוטרנירית ואף אלו אינם מחולקים על פי הרשויות.

7. פסדים (פרק 7)

"פסדים/ פגרים- גופה או נבלה ואפרוחים בני יום המיועדים להשמדה".

7.1. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית לא קבעה תחנות לאיסוף פסדים.

7.2. הביקורת מעירה כי פסדים שמטופלים על ידי מחלקת ניקיון אינם מועברים לתחנות לאיסוף פסדים.

7.3. הביקורת מעירה כי לא קיים מאגר נתונים אודות טיפול המחלקה הווטרינרית בפסדים.

8. טיפול בבעלי חיים פרק (8)

8.1. חיסון ורישום כלבים

8.1.1. להלן מספר הכלבים הרשומים ברשויות וזאת בהתאם לנתונים שנתקבלו ממנהל המחלקה בעבור שלושת הרשויות ביחד. בשנת 2010 נרשמו 3,710 כלבים. בשנת 2011 נרשמו 3,887 כלבים ובשנת 2012 נרשמו 4,331 כלבים.

8.2. טיפול בבעלי חיים נושכים

8.2.1. הביקורת מעירה כי עובדי המחלקה הווטרינרית על אף היותם בסיכון גבוה חוסני כנגד כלבת לפני כ-3 שנים ומאז לא ביצעו בדיקת נוגדנים בניגוד להמלצת חוזר ראש שירותי בריאות הציבור משרד הבריאות-אוקטובר 2011, מס' חוזר 11/11- הנחיות למניעת כלבת.

8.3. טיפול והסגרת כלבים משוטטים

8.3.1. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית אינה פועלת לאכוף את חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 2א (א) ו(ב) במקרים בהם נלכד כלב משוטט עם שבב אלקטרוני ומסתפקת בתשלום הוצאות פנסיון בלבד בניגוד לסעיף 17 (ב).

8.3.2. הביקורת מעירה כי לא קיימת חלוקה לפי רשויות בנתונים של טיפול בכלבים משוטטים.

8.3.3. הביקורת מעירה כי הכלבים המשוטטים מוסגרים בפנסיון כלבים בכפר ביאליק (ראה פירוט נרחב בנושא טיפול בהסגרת בעלי חיים בדוח זה).

8.4. טיפול בכלבים מסוכנים

8.4.1. מהטבלה האמורה עולה כי בפועל חוסנו 144 כלבים מסוכנים, אולם רק 64 מהם עוקרו/ סורסו. עוד עולה מהטבלה כי רק 34 כלבים מסוכנים עוקרו / סורסו מתוך 55 כלבים מסוכנים שהגיעו למחלקה וזאת בניגוד תקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא והחזקה של כלבים מסוכנים), תשס"ה- 2004.

8.4.2. הביקורת מעירה כי במחלקה הווטרינרית הרשותית לא קיים מאגר נתונים ודוחות פעולה של כלבים מסוכנים.

- 8.4.3. הביקורת מעירה כי לא קיימת חלוקה של דו"ח חיסונים/עיקורים/ סירוסים לרופא של כלבים מסוכנים על פי הרשויות.
- 8.4.4. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית לא מבצעת פעולות יזומות לאכיפת חוקים ותקנות בטיפול בכלבים מסוכנים ולא פעלה לאיתור כלבים מסוכנים המוחזקים על ידי בעליהם ללא רישיון.
- 8.5. טיפול על סדרי החזקה נאותה של בעלי חיים בידי גורמים פרטיים וציבוריים (צער בעלי חיים)
- 8.5.1. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית אינה פועלת לאכוף את חוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 2א (א) ו(ב) במקרים בהם נלכד כלב משוטט עם שבב אלקטרוני ומסתפקת בתשלום הוצאות פנסיון בלבד בניגוד לסעיף 17(ב).
- 8.5.2. הביקורת מעירה כי המחלקה הווטרינרית לא פועלת בהתאם לתקנות צער בעלי חיים ההחזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009. המחלקה אינה דורשת מחנויות בעלי חיים אישור על בדיקה רפואית של בעלי החיים אחת לחודש בניגוד לסעיף 12(א)(6).
- 8.5.3. הביקורת מעירה כי לא קיים במחלקה מאגר נתונים אודות אירועי צער בעלי חיים ברשויות.
- 8.5.4. הביקורת מעירה כי המחלקה פועלת בתחום עבירות על חוק צער בעלי חיים מול משטרת ישראל בלבד על אף שאכיפת חוק צער בעלי חיים הוא באחריות של משרד החקלאות יחידה המרכזית לחקירות ומודיעין יחידת "הפיצו"ח". היחידה פועלת ב-3 מרחבים ברחבי הארץ בכל מרחב יש רפרנט שהוכשר לנושא אכיפת חוק צער בעלי חיים.
- 8.5.5. הביקורת מעירה כי בעלי החיים שמוסגרים בעקבות אירוע צער בעלי חיים, אינם מועברים למתקן מוגן שמוגדר על ידי מנהל שירותים ווטרינרים במשרד החקלאות בניגוד לחוק צער בעלי חיים 1994 סעיף 8 (ג).
- 8.5.6. הביקורת מעירה כי באירוע שהתרחש בתאריך 17/11/13 שהוצג לביקורת על ידי המחלקה, תפיסת בעלי חיים על עבירות חוק צער בעלי חיים על ידי מנהל המחלקה מביתו של החשוד והעברתם לחי פארק בקריית מוצקין ולפנסיון כלבים אייזנברג כבר ביאליק אשר לא מוגדרים כמתקן מוגן על ידי מנהל שירותים ווטרינרים במשרד החקלאות, הייתה ללא סמכות ובניגוד לחוק צער בעלי חיים סעיף 8 (ג).
- 8.6. טיפול בהסגרת בעלי חיים
- 8.6.1. הביקורת מעירה כי למחלקה ווטרינרית שנותנת מענה לשלוש עיריות: קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים - לא הוגדרה "מאורה רשותית". לפיכך, הסגרת כלבים משוטטים ל"פנסיון כלבים אייזנברג"

בכפר ביאליק-אינה חוקית מכיוון ש"פנסיון כלבים אייזנברג" לא מוגדר כ"מאורת רשות" וכן אינו מוכר כמתקן מוגן על ידי מנהל שירותים ווטרינרים לפי חוק להסדרת הפיקוח על כלבים.

8.6.2. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" בכפר ביאליק שאליו מועברים כלבים משוטטים וכלבים שעברו התעללות אינו עומד בעצמו בתקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009. בביקורת בכלבייה נמצא כי מספר ליקויים:

8.6.2.1. הביקורת מעירה כי על אף ש"פנסיון כלבים אייזנברג" מוחזקים כ-28 כלבים, לא קיים במקום שולחן טיפולים כפי שמחייבות התקנות.

8.6.2.2. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" לא קיימים מקומות מרבץ בכלובים בניגוד לתקנות סעיף 16 (7).

8.6.2.3. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" קיימים ברזלים חשופים שעלולים לפצוע את הכלבים בניגוד לתקנות סעיף 3 (4).

9. מעקב אחר תיקון ליקויים (פרק 9)

9.1. הביקורת מעירה כי עד למועד סיום הביקורת, בדצמבר 2013, הרשויות קריית ביאליק, קריית מוצקין וקריית ים עדיין פעלו כאיגוד ערים לשירותים ווטרינריים, זאת אל אף שפעולותיהם כאיגוד ערים לא אושרה על ידי שר הפנים ולא פורסם צו מקים כנדרש בסעיף 2(א) לחוק איגוד ערים ולפיכך הערת המבקר טרם תוקנה.

9.2. הביקורת מעירה כי הרשויות תיקנו את הליקוי שעלה בדו"ח מבקר המדינה. עם זאת, לא הוסמכו ד"ר א.ש.ש. ומר ש.פ. כאמור בסעיף 2 לדוח זה.

9.3. הביקורת מעירה כי המחלקה הוטרינרית, שרוכשת את שרותיו של "פנסיון כלבים אייזנברג" כמאורת רשות, פעלה בעקבות הממצאים שעלו בדו"ח מבקר המדינה משנת 2010 לקבל אישור עסק תקף מבעל הפנסיון.

9.4. הביקורת מעירה כי הרישיון העסק הזמני מטעם מועצה אזורית זבולון של פנסיון לכלבים אייזנברג בכפר ביאליק פג תוקף.

9.5. הביקורת מעירה כי "פנסיון כלבים אייזנברג" אינו מוגדר כמאורה רשותית לפי חוק להסדרת הפיקוח על כלבים 2002 ואינו מוגדר כמתקן מוגן לפי חוק צער בעלי חיים 1994 ואינו עומד בדרישות של תקנות צער בעלי חיים החזקה שלא לצרכים חקלאיים 2009.

ביקורת בנושא :

אכיפת פינוי מוסדר של

פסולת בניין

1. כללי

בפברואר 2003, התקבלה החלטת ממשלה מס' 2927 לטיפול בפסולת בניין, וזאת בעקבות מפגעים סביבתיים חמורים, שנגרמו כתוצאה מטיפול לקוי בפסולת זו.

פסולת בניין נוצרת בפעילות בנייה והריסה ומכילה תוצרי הריסות וחומרי בנייה שונים – מרצפות, בלוקים, שברי שיש, לוחות גבס, עץ מעובד וכן שאריות דבקים, צבע, ממיסים, מדללים, חומרי אטימה ועוד.

1.1 כמויות פסולת

במדינת ישראל, מיוצרים קרוב ל-7 מיליון טון פסולת יבשה בשנה, מתוכם 4 מיליון טון פסולת בנייה והשאר עודפי עפר. כמות פסולת הבנייה תלויה בהתפתחות הבנייה, בגודל וסוג היישובים, ברמת החיים של האוכלוסייה ובמבנה הטופוגרפי של האזורים.

עפ"י המשרד להגנת הסביבה, 2.5 מיליון טון מפסולת הבנייה מסולק באופן מבוקר ומסודר, בעוד 1.5 מיליון טון, מסולקים מדי שנה באופן לא מוסדר תוך פגיעה סביבתית קשה, כמו זיהום מי תהום, זיהום אוויר, התרבות מזיקים ואובדן שטחי קרקע ושטחים פתוחים. חלק מהפסולת מכיל לעתים מרכיבים רעילים לסביבה, ולכן, היא חייבת להגיע למתקני טיפול מוסדרים.

א. סקטור פרטי וקבלני שיפוצים

מורכב ממשקי בית ובעלי מקצוע, המבצעים עבודות שיפוץ ובנייה בהיקפים קטנים, כמו שיפוץ דירות מגורים ועסקים, עבודות שלא כרוכות בהיתר בנייה. היקף כמות הפסולת מעבודות אלו הוא מצומצם, אולם בו טמון הקושי העיקרי לפיקוח.

ב. קבלני בנייה תשתיות

קבלנים הבונים או הורסים מבנים בהיקפים גדולים וקבלני עבודות עפר כבישים, ביוב, מים, חשמל ותקשורת, המחויבים בהיתר בנייה מהרשויות המוסמכות.

כחלק מהמאמץ לצמצום המפגעים הנוצרים על-ידי השלכה בלתי חוקית של פסולת בניין בשטחים פתוחים לצידי דרכים ובשטחים עירוניים, גיבשו משרד הפנים, המשרד להגנת הסביבה, המרכז לשלטון המקומי ואיגוד המהנדסים, נוהל לטיפול בפסולת בניין.

בהתאם לנוהל, נדרש כל מבקש היתר (פרטי, עסקי או ציבורי), להציג חוזי התקשרות עם אתר מורשה לטיפול בפסולת הבניין, כתנאי לקבלת היתר הבנייה.

בחווה ההתקשרות נדרש מבקש ההיתר להוכיח, כי רכש זכות להטמין את הפסולת שתיווצר מתהליך הבנייה על פי כמות פסולת צפויה עליה הצהיר מהנדס או אדריכל רשום.

בסוף תהליך הבנייה ועל מנת לוודא שהפסולת אכן טופלה באתר מורשה נדרש הפונה להציג אישורי כמות הפסולת שנקלטה באתר טיפול מורשה וזאת כחלק מתנאי הסף לזכאות לטופס 4.

עפ"י בדיקות שערך המשרד להגנת הסביבה בפרויקטים פרטיים ואף בפרויקטים עירוניים/ציבוריים המוגשים להיתר בנייה, **אכיפת הנוהל אינה מתבצעת באופן מלא וחלק מן הוועדות אינן מקפידות על יישום הוראות החוק וחוזר מנכ"ל משרד הפנים הקובעים כי בעת בניית מבנה על הוועדה המקומית לפקח, כי פסולת הבניין פונתה כדין. כמו כן, נמצא כי חלק מן הוועדות הסתפקו באישורים שלא היה בהן להוכיח כי הפסולת פונתה לאתר מורשה.**

2. מטרת הביקורת

מטרת הביקורת :

- א. להגביר את התודעה למניעת מפגעים בנושא פסולת בניין.
- ב. לבדוק ולבחון את אופן הטיפול והפעילות של הוועדה המקומית לתכנון ובנייה – קריות ושל הרשויות בנושא פסולת בניין.
- ג. להצביע על ליקויים במידה וקיימים.
- ד. להמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים.

במהלך החודשים יולי-ספטמבר 2013, נבדק נושא אכיפת פינוי מוסדר של פסולת בניין, בוועדה המקומית לתכנון ובנייה – (בשטחי הרשויות קריית ביאליק וקריית מוצקין), בנושאים כדלקמן:

- א. מערך התניות בטיפול והסדרה של פסולת בנייה.
- ב. פעולות אכיפה של הוועדה המקומית.
- ג. אכיפת הנוהל וההנחיות האמורים למנוע פגיעה סביבתית חמורה.

הבדיקה נעשתה באמצעות מבקרי הרשויות קריית ביאליק וקריית מוצקין.

הביקורת מודה על שיתוף הפעולה וההיענות מצד מהנדס הוועדה המקומית מר משה יבין.

להלן ממצאי הבדיקה:

3. הבסיס החוקי

- 3.1 חוק שמירת הניקיון התשמ"ד-1984 (להלן חוק שמירת הניקיון), החוק מחייב, בין השאר, את הרשויות המקומיות לקבוע אתרים לסילוק פסולת בניין, גזם, צמיגים או גרוטאות רכב.
- 3.2 חוזרי מנכ"ל משרד הפנים בנושא הסדרת הטיפול בפסולת בניין.
- 3.3 תקנות התכנון והבניה בקשה להיתר תנאיו ואגרות סעיף 16ג' וסעיף 21א'.
- 3.4 נוהל לאכיפת פינוי מוסדר של פסולת בניין – המשרד להגנת הסביבה.
- 3.5 חוק עזר לקריית מוצקין (פינוי אשפה, פסולת וזבל) התשמ"ט-1980.
- 3.6 חוק עזר לקרית ביאליק (מניעת מפגעים ושמירת הסדר והנקיון), התשמ"ט – 1989.

4. מעריך התניות בטיפול והסדרה של פסולת בנייה

להלן מעריך ההתניות (המבוסס על חוק שמירת הניקיון ועל תקנות חוק התכנון והבנייה) המאפשר לרשות המקומית לנתב בצורה יעילה את כל הפסולת הנוצרת כתוצאה מבנייה חדשה בתחום הרשות.

במעריך 3 שלבים, כמפורט להלן:

4.1 התניה מס' 1 - הכרזה על פתרון לפסולת בניין

בחוק שמירת הניקיון נקבע, כי הרשות המקומית תכריז על אתר מאושר ומסודר לסילוק פסולת, כמפורט להלן:

א. רשות מקומית תקבע בכפוף לכל דין אתרים לסילוק או לריכוז וטיפול בפסולת בניין, גזם, צמיגים או גרוטאות רכב, בין בתחומה ובין מחוצה לה בתיאום עם הרשות המקומית הנוגעת בדבר. הדבר יכול שייעשה במשותף בידי מספר רשויות מקומיות ויכול שייעשה עפ"י הוראת השר לאיכות הסביבה.

ב. הרשות המקומית תפרסם ברבים הודעה על מקומם של אתרים שנקבעו, כאמור.

ג. לא ייפנה אדם פסולת מאחד הסוגים המפורטים, אלא לאתר שנקבע לכך: למפעל טיפול באשפה, למפעל מחזור או למשרפה או בהתאם להוראות שנקבעו בחוק עזר של הרשות המקומית.

דרכים לביצוע

1. פרסום על לוחות מודעות.
2. מכתב לתושבים ולקבלנים.
3. פרסום בעיתונות המקומית.
4. הכנסת סעיף בתנאים להיתר בנייה.

נמצא כי:

1. הרשויות המקומיות ביאליק ומוצקין והוועדה המקומית קריות, אינן מפרסמות ברבים הודעה על אתרים שנקבעו, כאמור בחוק.
2. בתגובתה להערה נמסר ע"י הוועדה המקומית קריות, כי די בפרסומי המשרד להגנת הסביבה המפרט ברשימותיו אתרים המורשים להנפיק אישורי התקשרות בפסולת בנייה וכי פרסום אתרי הפסולת האחרים חל על הרשויות המקומיות.
3. לדעת הביקורת חובת הפרסום על ריכוז וטיפול בפסולת בניין, גזם, צמיגים או גרוטאות רכב חלה על הוועדה המקומית והרשויות וזאת מכח חוק שמירת הניקיון התשמ"ד-1984 המחייב רשויות מקומיות לקבוע אתרים לסילוק פסולת ולפרסמם.

תקנות חוק התכנון והבנייה (מתן היתר ותנאיו) סעיף 2 (ג) קובע:

"בהיתר הבנייה, ייקבעו תנאים בדבר פינוייה המתוכנן של פסולת הבניין אל אתר לסילוק פסולת בניין או לטיפול בה, במהלך העבודה ומייד לאחר השלמתה זולת אם הכמות של פסולת הבניין מזערית להערכת מהנדס או שקיימות לדעת הוועדה המקומית נסיבות מיוחדות המצדיקות פטור מחובת פינוי, כאמור."

הדרישה בסעיף זה היא לתוכנית הכוללת גם את כמות הפסולת האמורה להיווצר במהלך הבנייה וגם את יעדי סילוק הפסולת.

להלן טופס הצהרה על כמות פסולת בניין הכוללת טבלה לחישוב כמות הפסולת:

טופס הצהרה על כמות פסולת בניין

פרטי היזם/מגיש הבקשה להיתר:

שם פרטי ושם משפחה	פרטי החברה	כתובת	מס' טלפון	חתימה (לחברה יש לצרף חותמת)

פרטי עורך הבקשה:

פרטי הבקשה להיתר בנייה:

גוש	
חלקה	
מגרש	
מספר בקשה להיתר	
שכונה/מתחם	
רחוב + מספר הבית	
שימוש הקרקע	

כמות הפסולת בניין (לא כולל עפר):

קבוצת ייחוס	יחידות שטח במ"ר	כמות פסולת בניין בטון
מ"ר בנייה רגילה למגורים		
מ"ר בנייה טרומית למגורים		
מ"ר בנייה ציבורית ומשרדים		
מ"ר מסחר ותעשייה		
מ"ר מרתפים		
מ"ר הריסה		
סה"כ		

אני החתום מטה, בעל רישיון מהנדס/אדריכל מס' _____ מאשר בזאת כי חישוב נפח פסולת הבניין המפורט לעיל, נעשה על-ידי בהתייחס לנוהל לאכיפת פינוי מוסדר של פסולת בניין באמצעות חוק התכנון והבנייה, סעיף 4.5 ואני מאשר את נכונות החישוב.

שם פרטי ושם משפחה מס' תעודת זהות חתימה וחותמת תאריך

לתשומת ליבך

פסולת הבניין תפונה באחריות בעל היתר הבנייה לאתר פסולת מוסדר ומאושר ע"י המשרד לאיכות הסביבה.
בכל פנייה לאתר, יש לציין את מספר היתר הבנייה. מתן טופס 4 מותנה בהצגת אישור מהאתר על שפיכת הפסולת בהתאם לכמויות המוצהרות בטופס זה.

כמויות משוערות של פסולת בניין הצפויות להיווצר

קבוצת ייחוס	הערכת כמות פסולת המיוצרת ביחידת של 100 מ"ר בנוי
בנייה רגילה למגורים	לפחות 20 טון
בנייה טרומית למגורים	לפחות 6 טון
בנייה ציבורית ומשרדים	לפחות 20 טון
מסחר ותעשייה	לפחות 6 טון
מרתפים	לפחות 3 טון
הריסה	לפחות 50 טון ל-100 מ"ר מבנה הרוס

בדיקה מדגמית של _____ תיקי בנייה מצאה

עפ"י תקנות חוק התכנון והבנייה, תעודת גמר 21(ד) לאחר שבעל ההיתר ידאג להעברת אישור סופי בתום הבנייה בדבר כמויות פסולת הבנייה שפוננו לאתר הפסולת המוסדר ולאחר שלדעת מהנדס הוועדה נעשתה והושלמה העבודה בהתאם לקבלת תנאי ההיתר בדבר פינוי פסולת בנייה, יינתן טופס אכלוס (טופס 4).

בנוסף, קובעות תקנות חוק התכנון והבנייה (בקשה להיתר תנאי ואגרות תיקון מס' 4) התשס"ב - 2002 כי ניתן לגבות ערבות על מנת להבטיח את פינוי הפסולת לאתר מורשה ומוסדר כחלק מהמערך למתן היתר.

הערבות יכולה להיות בשיעור של פי 10 מגובה אגרת בנייה, מינימום 5,000 ₪ ומקסימום 100,000 ₪.

בדיקה מדגמית של 11 תיקי בנייה מעלה את הממצאים, כמפורט בטבלה

שלהלן:

מס' סד'	מס' תיק בוועדה	עיר	מספר יח' דיור	חתימה על טופס הצהרה על כמות פסולת בניין בטון	הצהרה על כמות פסולת בהיתר הבנייה בטון	טופס אישור התקשרות לקליטה ולטיפול בפסולת בניין ע"י אתר מורשה	תעודת פינוי פסולת התומן ע"י או מורשו מורשה	טופס ריכוז תעודות לפינוי פסולת לאתר מורשה	כמות פסולת בפועל בטון	הערות
1.	42/2010	מוצקין	34	יש טופס לא חתום ע"י אתר מורשה וללא כמות	330	יש	יש	יש	207.6	בהיתר ניתן 33 יח"ד. לאחר מכן אושרה יחידה נוספת קיים טופס אישור התקשרות לקליטה וטיפול בפסולת בניין אולם אינו חתום ע"י אתר מורשה
2.	41/2010	מוצקין	22	יש	560	אין	יש	יש	538.4	מעיון בתעודות המשלוח/שקילה עולה כי בחלק מהתעודות נרשם הלקוח הינו המוביל וללא שיוך לקבלן המבצע ובעל היתר הבנייה
3.	53/2010	ביאליק	8	יש	אין	אין	אין	אין	אין	
4.	52/2010	מוצקין	22	יש	220	אין	יש	אין	202	נמצא טופס התחייבות של קבלן לאתר פסולת שאינו אתר מורשה מעיון בתעודות המשלוח/שקילה עולה כי בחלק מהתעודות נרשם שם הלקוח הינו המוביל וללא שיוך לקבלן המבצע ובעל היתר הבנייה
5.	3/2011	ביאליק	9	יש טופס לא חתום ע"י אתר מורשה	90	יש	יש	אין	93	האישור ניתן לחברת ההובלה ולא לקבלן (בעל ההיתר).
6.	14/2011	ביאליק	7	יש	100	אין	אין	אין	אין	ניתן אישור של קבלן משנה שיעביר את הפסולת לאתר מורשה.
7.	35/2010	מוצקין	66	אין	אין	אין	יש	יש	1,292	ניתן היתר ללא קבלת התניות בנושא פינוי פסולת הבנייה
8.	54/2010	ביאליק	80	יש	1,220	אין	אין	אין	אין	מפקח הבנייה מסר כי התעודות קיימות, אולם אינו מוצא אותם
9.	19/2011	מוצקין	7	אין	אין	אין	יש	יש	127.7	מעיון בתעודות המשלוח/שקילה עולה כי שם הלקוח הינו המוביל וללא שיוך לקבלן המבצע ובעל היתר הבנייה

מס' סד'	מס' תי' בוועדה	עיר	מספר יח' דיור	חתימה על טופס הצהרה על כמות פסולת בניין בטון	הצהרה על כמות פסולת בהיתר הבנייה בטון	טופס אישור התקשרות לקליטה ולטיפול בפסולת בניין ע"י אתר מורשה	תעודות פינוי פסולת חתומה ע"י אתר מורשה	טופס ריכוז תעודות פינוי פסולת לפינוי פסולת לאתר מורשה	כמות פסולת בפועל בטון	הערות
10.	28/2009	מוצקין	52	אין	אין	אין	אין	אין	אין	לא נמצא אף מסמך להתנניית פינוי פסולת לא נמצא מסמך המתעד כמויות פסולות לאתר מורשה נמצא חוזה התקשרות בין היזם ובין קבלן פינוי פסולת ועל בסיס מסמך וזי ניתן ההיתר ואושר טופס 4
11.	87/1987	ביאליק	20	אין	אין	אין	אין	אין	120	טופס 4 ניתן ביום 17.3.13 יש אישור אתר מורשה, אולם האתר מצוי באזור תל-אביב

4.4.1 טופס הצהרה על כמות פסולת בניין

הדרישה כחלק מהתניה זו היא לתוכנית הכוללת גם את כמות הפסולת האמורה להיווצר במהלך הבנייה וגם את יעדי סילוק הפסולת. במקרים המפורטים מטה הקבלנים לא הצהירו על כוונותיהם ויעדיהם ומאידך הוועדה אישרה את מתן ההיתר ללא הצהרת הקבלנים, כמפורט להלן:

א. ב-2 תיקים, לא נמצאה חתימה על טופס הצהרה על כמות פסולת

בניין (תיק מספר 42/2010, תיק מספר 3/2011).

ב. ב-4 תיקים לא נמצא כלל טופס הצהרה על כמות פסולת בניין

(תיק מספר 35/2010, 19/2011, 28/2009, 31/1987).

4.4.2 טופס התקשרות לקליטה ולטיפול בפסולת בניין ע"י אתר מורשה

הדרישה לקיום טופס התקשרות לקליטה ולטיפול בפסולת בניין ע"י אתר מורשה מחייב את הקבלן עוד בשלב מתן ההיתר להתקשר עם אתר מורשה לפינוי פסולת המוכר ע"י המשרד להגנת הסביבה.

נמצא:

ב-9 תיקים לא נמצאו טופסי התקשרות לקליטה ולטיפול

בפסולת בניין ע"י אתרים מורשים (תיקים מספר 41/2010,

53/2010, 52/2010, 14/2011, 35/2010, 54/2010, 19/2011,

28/2009, 37/1987).

4.4.3 תעודות פנוי פסולת חתומות ע"י אתר מורשה

הדרישה לתעודת פינוי פסולת חתומה ע"י אתר מורשה מחייבת את הקבלן בעל היתר הבנייה לפנות את פסולת הבנייה לאתר מוכר ומורשה ע"י המשרד להגנת הסביבה וזאת כתנאי למתן טופס 4.

נמצא:

ב- 5 תיקים לא נמצאו טופסי התקשרות לקליטה ולטיפול בפסולת בניין ע"י אתרים מורשים (תיקים מספר: 53/2010, 14/2011, 54/2010, 28/2009, 37/1987).

4.4.4 טופס ריכוז תעודות לפינוי פסולת לאתר מורשה

כחלק מהתניה לתעודת גמר באישורי הטמנה מאתר מוסדר ועפ"י תקנות התכנון והבנייה תעודת גמר 21 (ד), לאחר שבעל ההיתר ידאג לאישור סופי בתום הבנייה בדבר כמויות פסולת הבנייה שפוננו לאתר פסולת מוסדר ולאחר שלדעת מהנדס הוועדה נעשתה והושלמה העבודה בהתאם להיתר בדבר פסולת הבנייה יינתן טופס האכלוס, טופס 4.

נמצא:

ב- 7 תיקים לא נמצאו טופסי ריכוז תעודות לפינוי פסולת לאתרים מורשים (תיקים מספר: 53/2010, 52/2010, 3/2011, 14/2011, 54/2010, 28/2009, 37/1987).

נמצא:

ב- 4 תיקים לא נמצא כלל רישום על כמות פסולת בניין שפונתה בפועל בגמר הבנייה (תיקים מספר: 53/2010, 14/2011, 54/2010, 28/2009).

נמצא:

- א. ב-2 תיקים נמצא טופס התחייבות של הקבלן המבצע לאתר פינוי פסולת שאינו אתר מורשה (תיקים מספר: 52/2010, 14/2011).
- ב. ב-4 תיקים ניתן אישור לחברת ההובלה ולא לקבלן וללא שיוך לאתר הבנייה (תיקים מספר: 3/2011, 41/2010, 19/2011, 52/2010).
- ג. בתיק מספר 37/1987 ניתן אישור מקבלן פינוי פסולת מורשה ע"י המשרד להגנת הסביבה באזור תל אביב ולא באזורנו.

4.4.6 התאמה בין כמות פסולת מוצהרת לכמות פסולת בפועל

ב-3 מקרים לא הייתה התאמה בין הכמות המוצהרת לבין כמות הפסולת בפועל לאחר סיום הבנייה:

- א. בתיק מספר 42/2010 הוצהר על 330 טון, אולם בפועל לאחר סיום הבנייה נמצאו אישורים רק על 207.6 טון פסולת.
- ב. בתיק מספר 41/2010 הוצהר על 560 טון, אולם בפועל לאחר סיום הבנייה נמצאו אישורים על 538.4 טון פסולת.
- ג. בתיק מספר 52/2010 הוצהר על 220 טון, אולם בפועל לאחר סיום הבנייה נמצאו אישורים על 202 טון פסולת.

5. חישוב כמויות פסולת הבניין עפ"י מ"ר בנייה חדשה

עפ"י הנוהל, שיטת החישוב המקובלת בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה היא ייצור מינימאלי של לפחות 20 טון פסולת בניין לכל 100 מ"ר בנייה חדשה.

נמצא:

שיטת החישוב הנהוגה בוועדה המקומית לתכנון ובנייה קריות, נעשית עדיין לפי 10 טון ליחידת דיור. על הוועדה לפעול לשינוי שיטת החישוב בהתאם להוראות הנוהל.

להלן תמצית הערות הביקורת והמלצותיה:

- הוועדה המקומית והרשויות המקומיות אינן פועלות עפ"י חוק שמירת הניקיון בנושא חובת הפרסום לריכוז וטיפול בפסולת בניין.
- הוועדה המקומית אינה מקפידה על מערך ההתניות לסילוק פסולת בניין ומאשרת בחלק מהמקרים היתרי בנייה ללא הצהרת הקבלנים על כוונותיהם ליעדי סילוק הפסולת וללא מסמכי התקשרות עם אתר מורשה לפינוי פסולת המוכר ע"י המשרד להגנת הסביבה.
- נמצא כי ניתנו תעודת גמר (טופס 4) ללא הצגת המסמכים הנדרשים כחלק מהתניה לתעודת גמר כגון טופס ריכוז תעודות לפינוי פסולת לאתר מורשה, תעודות שקילה, וכן אישורים מקבלני פינוי פסולת מורשים ע"י המשרד להגנת הסביבה.
- נמצא כי שיטת החישוב לייצור מינימאלי של פסולת בניין הנהוגה בוועדה המקומית לתכנון ובניה קריות, אינה תואמת את הוראות נוהל המשרד להגנת הסביבה.

המלצות הביקורת

- על הרשויות המקומיות והוועדה המקומית לנקוט בכל הפעולות כדי למנוע מפגע סביבתי הנובע מפינוי פסולת בניין. כמו כן, יש להגביר מחד את פעולות האכיפה כנגד הקבלנים ומאידך להעניק ערך כלכלי לפינוי פסולת באמצעות תמרוץ המיחזור.

- על הרשויות לשקול הכנת חוק עזר עירוני ייעודי לעניין פסולת הבניין. חוק עזר זה ייתן מענה למכלול ההיבטים הכרוכים בטיפול בפסולת בניין, לרבות הדגשים הבאים:
 - א. חיוב כל העוסקים בטיפול בפסולת בניין (לרבות מובילי פסולת בניין, מגרסות ניידות), ברישיונות עסק.
 - ב. קביעת תנאים להצבה ושינוע של כלי אצירה, המותרים לאיסוף פסולת בניין בתחום הרשות.
 - ג. נקיטת סנקציות נגד מפירי חוק.

- על הוועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות לפעול לשינוי שיטת החישוב לייצור מינימאלי של פסולת בניין בהתאם להוראות נוהל המשרד להגנת הסביבה.

דו"ח מסכם על תלונות התושבים לשנת 2013

תאריך: 30/1/2014

היחידה לביקורת פנים ופניות הציבור
רחוב שד' ירושלים 16, קרית ביאליק 27100
טלפון: 04-8780808 פקס: 04-8781705

תלונות התושבים

מבוא .1

- 1.1.1 מבקר העירייה, המשמש גם בתפקיד נציב תלונות התושבים - Ombudsmen, מטפל ומברר תלונות מאזרחים הפונים ישירות אליו.
- 1.2 את הבסיס החוקתי לפעילות מבקר כנציב תלונות התושבים ניתן למצוא:
- 1.2.1 חוק הרשויות המקומיות (ממונה על תלונות הציבור), התשס"ח-2008.
- 1.2.2 בחוק יסוד "מבקר המדינה" ובחוק מבקר המדינה, המשמש גם כנציב תלונות הציבור.
- 1.2.3 בחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992, האוסר על המבקר לשמש בכל תפקיד נוסף, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור. הלכה זאת הנה ייחודית למדינת ישראל וכמעט אינה קיימת במדינות אחרות.
- 1.3 איחוד שני התפקידים תורם הן לביקורת והן לטיפול בפניות הציבור:
- 1.3.1 הכלים העומדים לרשות המבקר, על פי חוק, לביצוע עבודתו (כגון חובת המצאת מסמכים ומסירת מידע אליו, נגישות לכל נושא ועניין) מאפשרים טיפול מעמיק ויסודי בפניות התושבים.
- 1.3.2 חלק משמעותי של תלונות התושבים מסייע למבקר בבואו לבחור נושאי ביקורת וממילא חלק מהתלונות הופכות לעבודות ביקורת הן מבחינת חשיבותן והן מבחינת הזמן המוקדש לטיפול בהן.

הטיפול בתלונה .2

כעקרון מבחין מבקר העירייה, בתפקידו כנציב תלונות התושבים, בין "תלונות" לבין "פניות":

2.1. "תלונות" - על פי הגדרת סעיף 37 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח - 1958

(נוסח משולב) הן טענות שנושאייהן - " יכול שיהיה מעשה שפוגע במישרין במתלונן עצמו או המונע ממנו טובת הנאה... והמעשה הוא בניגוד לחוק או ללא סמכות חוקית או בניגוד למנהל תקין, או שיש בו משום נוקשות יתרה או אי - צדק בולט; לעניין זה "מעשה" - לרבות מחדל ופיגור בעשייה".

2.2. "פניות" - אלו בקשות להסדרת עניינים הקשורות לפעילות העירייה,

להסרת מטרדים/מפגעים, או לקבלת שירות עירוני. הטיפול בעניינים כאלה הנו בסמכות המוקד העירוני או היחידות העירוניות הביצועיות ולכן יש להפנותן ישירות אל בעלי התפקידים בעירייה או ליחידות הביצועיות ישירות או באמצעות המוקד העירוני, הפועל 24 שעות ביממה.

2.3. נציב תלונות התושבים מפנה בדרך כלל את הפונים ליחידות המתאימות

ולבעלי התפקידים האחראים לנושא הפנייה ומטפל בתלונותיהם של המתלוננים.

2.4. תפקידו העיקרי של נציב תלונות התושבים הינו אם כן, לברר ולטפל

בתלונות התושבים, לאחר שפניותיהם לא קיבלו טיפול ראוי מהיחידות הביצועיות של העירייה או שלא טופלו כלל. בנוסף, הנציב מבצע מעקב אחר הטיפול העירוני בפניות התושבים ומוודא שפניותיהם נענו ע"י הגורמים המטפלים בזמן סביר ובמהימנות. הדגש מושם על מתן תשובות ענייניות ובזמן, מצד כל הגורמים בעירייה, כולל ראש העירייה, סגניו, מנכ"ל העירייה ומנהלי היחידות.

2.5. הנציב בעצמו מבצע סיורים במוקדי תלונות התושבים על מנת לעמוד

מקרוב על נושא התלונה ואיתור פתרונות אפשריים יחד עם מנהלי היחידות הביצועיות.

2.6. נציב תלונות התושבים עורך מפגשים עם התושבים המתלוננים למען הבהרת נושאי התלונה ולמען מציאת פתרונות ודרכי טיפול עד לפתרון האפשרי של הבעיה, נשוא תלונתם.

2.7. במקרים כבדי משקל נציב תלונות התושבים מערב גורמים בכירים ביותר בעירייה (ראש העיר, סגניו, מנכ"ל העירייה וכו') להשפיע ואף להיפגש עם מתלוננים על מנת לנסות להביא לפתרון ראוי של התלונות.

2.8. נציב תלונות התושבים מהווה למעשה גוף מתווך דו כיווני בין תלונות התושבים בנושאים שונים שבאחריות העירייה לבין התשובות / הפתרונות של בעלי התפקידים הביצועיים האחראיים לנושאים שבתלונות אלה.

2.9. הנציב אף מכריע במקרים לא מעטים וקובע את הפתרון שיש להביא על מנת לפתור את הבעיה שהועלתה בתלונה. במקרים כאלה, בהם הנציב מעורב ישירות בקבלת החלטות יש לעשות הבחנה ברורה בין תפקידו כמבקר (שאסור לו להיות שותף לקבלת ההחלטות) לבין תפקידו כנציב תלונות התושבים.

2.10. מייד עם הגעת התלונה בכתב, נשלח בדרך כלל, מכתב אישור קבלתה למתלונן. במקביל מועברת התלונה לטיפול היחידה האחראית לנושא הנדון בה. במסגרת זמן ממוצע של כשבועיים מתקבלת תשובת האגף/המחלקה לנציב תלונות התושבים, ובממוצע עד כשלושה שבועות מיום קבלת התלונה נשלחת תשובה סופית לתושב הפונה. ישנם מקרים שהנציב דורש כי המנהל האחראי ישיב תשובות ישירות למתלונן, עם העתק אל הנציב.

2.11. פניות טלפוניות מנותבות בדרך כלל ישירות לאגפי הביצוע או שהתושב מתבקש לפנות בכתב. פניות טלפוניות דחופות (דליפות מים, חסימת דרכים, הפסקות מאור רחובות ומטרדים ו/או מפגעים אחרים) מטופלות מיידית עם עדכון התושב המתלונן, בטלפון.

2.12. תוצאות טיפולו של נציב התלונות מוצאות ביטוי בהתייחסותו בכתב אל המתלוננים ו/או אל היחידות הביצועיות האחראיות.

2.13. עבודתו של נציב תלונות התושבים מתבצעת במסגרת הקהילה ומושפעת

מאירועים המתרחשים בעיר.

התלונות מסווגות עפ"י הפרמטרים הבאים: **מוצדקות, בלתי מוצדקות, מוצדק בחלקו, לא ניתן לקבוע עמדה ולא רלוונטי.**

3.1. **מוצדק:** תלונה תסווג ע"י המורשה כמוצדקת בכל אחד מן המקרים הבאים:

3.1.1. כאשר התברר כי היחידה העירונית פעלה בניגוד לחוק או לנוהלי

העירייה או שנקטה עמדה מתוך נוקשות יתרה.

3.1.2. כאשר פניית המתלונן אל המחלקה נתקלה בדחייה ונענתה רק

לאחר התערבות המורשה.

3.1.3. כאשר פניית המתלונן אל המחלקה לא זכתה לתגובה והמחלקה

הגיבה (בחוב, או בשלילה) רק לאחר התערבות המורשה.

3.1.4. היעדר תשובה במועד סביר.

3.2. **תלונות שנמצאו בלתי מוצדקות:**

לא כל התלונות המופנות למורשה נמצאות מוצדקות. מקורן של תלונות רבות שנמצאו כבלתי מוצדקות, הוא מידע בלתי שלם בדבר חוקים או נהלים שהמתלוננים מבססים עליהם את התלונות.

העמקה והרחבה של המידע הנמסר לתושבי העיר על פעולות העירייה והחוקים, התקנות והנהלים שעל פיהם היא פועלת, יביאו להפחתת מספר הקובלנות כנגד העירייה מחד גיסא ולחיזוק הקשר בין המינהל העירוני לתושבי העיר מאידך גיסא.

3.3. **לא רלוונטי:** קיימות פניות המוגדרות כלא רלוונטיות וזאת מאחר והפנייה או התלונה מגיעה לעירייה למרות שאין ביכולתה לענות או לטפל בתושב או מאחר שהם עוסקות בבירורים שונים.

3.4. **לא ניתן לקבוע עמדה:** קיימות פניות המוגדרות שלא ניתן לקבוע עמדה וזאת מאחר ולא לקבוע לגביהן עמדה אם הן מוצדקות או לא מוצדקות או שלא ניתן היה לקבוע עמדה לגביהן (למשל, במקרים של גרסה מול גרסה).

ממצאי הטיפול בתלונות הציבור

- 4.1. הנתונים המובאים להלן מתייחסים לשנת 2013.
- 4.2. בשנת 2013 התקבלו אצל נציב תלונות התושבים 648 פניות, עפ"י הפירוט הבא:
- 4.2.1. 122 פניות בכתב
 - 4.2.2. 526 פניות הגיעו באמצעות הדואר האלקטרוני.
 - 4.2.3. 16 מכתבי הערכה ותודה על עובדי העירייה.
 - 4.2.4. 166 פניות שסווגו כלא מוצדקות.
 - 4.2.5. 243 פניות סווגו כלא ניתן לקבוע עמדה.
 - 4.2.6. 145 פניות סווגו כלא רלוונטי.
 - 4.2.7. 46 פניות סווגו כמוצדקות.
 - 4.2.8. 32 פניות סווגו כמוצדקות בחלקן.
- 4.3. בנוסף לאמור לעיל, נתקבלו בתקופה הנדונה עוד כ- 50 פניות, אשר לא נתגבשו לכדי טיפול רגיל, למשל במקרה שהפנייה טופלה באופן מיידי, או כשהפונה טופל על-ידי גורם אחר בעירייה, או במקרה שהפונה לא סיפק מידע בסיסי לטיפול בתלונתו.

תושבי העיר מושפעים מהנעשה סביבם והדבר בא לידי ביטוי בתלונותיהם. כך לדוגמא מספר אירועים אשר השפיעו על נושאי תלונות התושבים בשנה החולפת:

5.1. הפעלת חוק עזר לקריית ביאליק (שירותי שמירה) וההיטלים שהגיעו

בעקבותיו, גרמו לתושבים לפנות ולהתלונן על ההיטל ומקור החוק בנושא.

5.2. הטיפול האינטנסיבי בהעמקת הגבייה והפעלת שיטות אכיפת הגבייה אשר

נמשכו ביתר שאת במהלך שנת 2013, גרמו לתלונות רבות של תושבים

שברצונם לברר את מקור החובות שנצברו.

5.3. מודעות הגוברת והולכת של התושבים לאיכות הסביבה גרמה לתושבים

להתלונן על מחסור במתקני איסוף נייר ובקבוקים. בנוסף תושבים ביקשו

הדרכות נוספות בתחום הפרדת פסולת הרטובה.

5.4. הפעלת חוק עזר עירוני בנושא חנייה בתשלום, הביאה מספר תושבים

להתלונן על שינוי המצב ו/או שאלות על דרך הפעלתו של חוק העזר.

5.5. ב-1.3.13 הוציאה הממשלה מידי העירייה את ניהול המים והביוט לחברת

מי ביאליק בע"מ. כתוצאה מכך הועבר כל ניהול המים והביוט לתאגיד

החדש שקם. אציין כי מדובר בגוף עצמאי שאינו כפוף לעירייה ולמבקר

העירייה, אלא לממונה על תאגידי המים והביוט שמושב בתל אביב.

5.6. בשנה זו נתקבלו 16 מכתבי הבעות תודה והערכה לעובדים ולפעילות

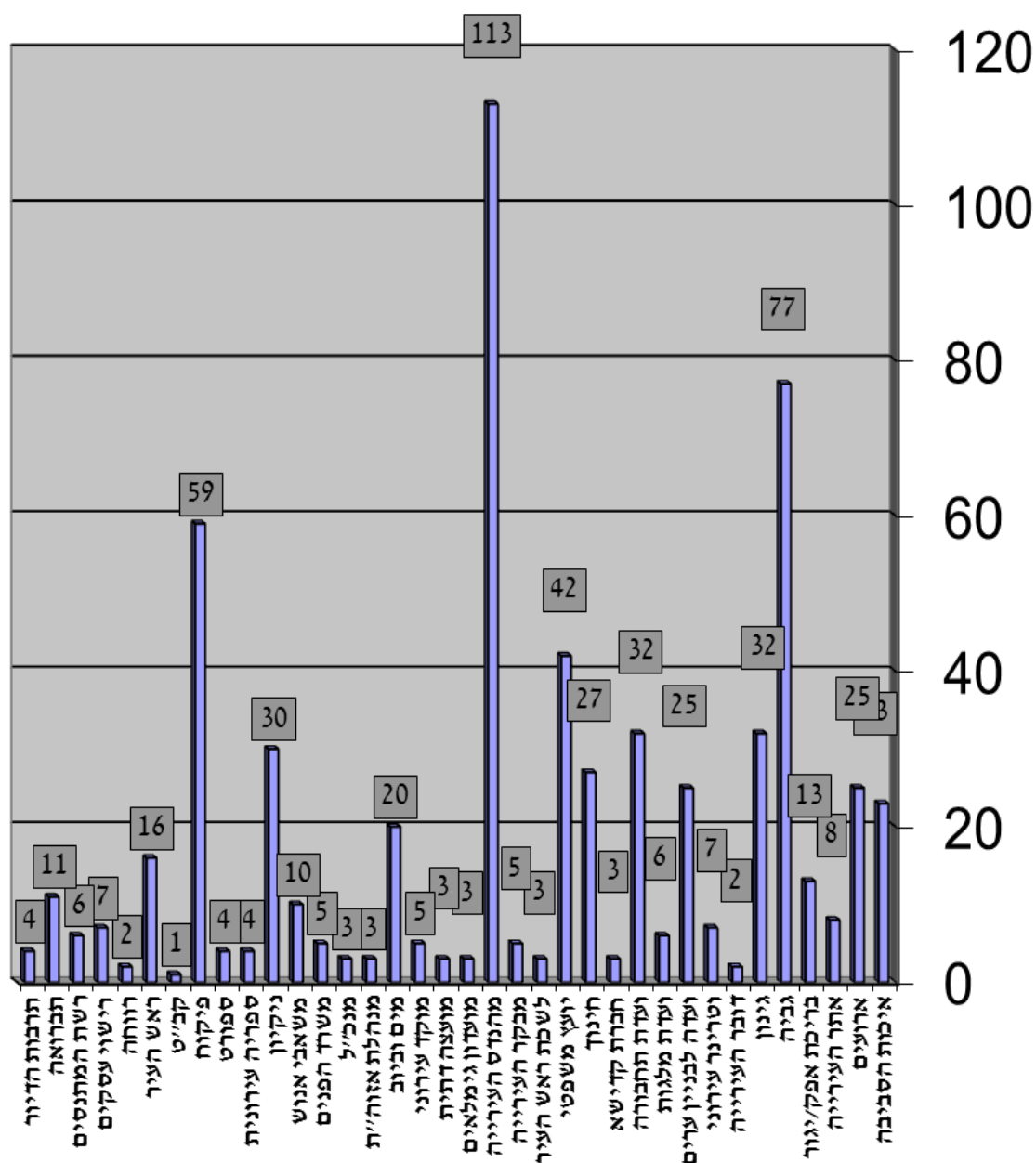
העירייה.

להלן התפלגות התלונות על פי נושאים ויחידות מטפלות:

5.7. התפלגות התלונות על פי נושאים ויחידות מטפלות

סה"כ	דרך אתר האינטרנט	בכתב	שם המחלקה
9	9	-	אחזקה
23	21	2	איכות הסביבה
25	25	-	ארועים
8	8	-	אתר העירייה
13	12	1	ברירת יגור/אפק
77	42	35	גביה
32	28	4	גינן
2	2	-	דובר העירייה
7	6	1	וטרינר עירוני
25	18	7	ועדה לבנין ערים
6	5	1	ועדת מלגות
32	31	1	ועדת תחבורה
3	2	1	חברת קדישא
27	22	5	חינוך
42	27	15	יועץ משפטי
3	3	-	לשכת ראש העיר
5	2	3	מבקר העירייה
113	104	9	מהנדס העירייה
3	3	-	מועדון גמלאים
3	3	-	מועצה דתית
5	5	-	מוקד עירוני
20	14	6	מי ביאליק
3	2	1	מנהלת אזוריית
3	-	3	מנכ"ל העירייה
5	4	1	משרד הפנים
10	10	-	משאבי אנוש
30	27	3	ניקיון
4	4	-	ספריה עירונית
4	3	1	ספורט
59	49	10	פיקוח
1	1	-	קב"ט
16	10	6	ראש העיר
2	2	-	רווחה
7	6	1	רישוי עסקים
6	6	-	רשת המתנסים
11	10	1	תברואה
4	1	3	תרבות הדיור
648	526	122	סה"כ
100%	81%	19%	אחוזים

התפלגות התלונות לפי מחלקות

A 3D pie chart illustrating the distribution of 100% across 24 categories. The chart is viewed from an angle, giving it a three-dimensional appearance. The categories are represented by slices of different colors, with their respective percentages labeled on the slices. The largest slice is 18% (light blue), followed by 12% (dark purple), 9% (orange), 7% (dark red), 5% (yellow), 4% (light blue), 3% (dark blue), 2% (dark green), 1% (light green), and 0% (white). The 0% categories are represented by very thin slices that are barely visible.

Category	Percentage
1	18%
2	12%
3	9%
4	7%
5	5%
6	4%
7	3%
8	2%
9	1%
10	0%
11	0%
12	0%
13	0%
14	0%
15	0%
16	0%
17	0%
18	0%
19	0%
20	0%
21	0%
22	0%
23	0%
24	0%

איכות הסביבה	ארועים	אתר העירייה	בררכת אפק/יגור	גביה
גינון	דובר העירייה	וטרינר עירוני	ועדה לבניין ערים	ועדת מלגות
ועדת תחבורה	חברת קדישא	חינוך	יועץ משפטי	לשכת ראש העיר
מבקר העירייה	מהנדס העירייה	מועדון גימלאים	מועצה דתית	מוקד עירוני
מים וביוב	מנהלת אזה"ת	מנכ"ל	משרד הפנים	משאבי אנוש
ניקיון	ספריה עירונית	ספורט	פיקוח	קב"ט
ראש העיר	רווחה	רישוי עסקים	רשת המתנסים	תברואה
תרבות הדיור				

התפלגות התלונות על פי סיווג התלונה

5.10.

מחלקה	מוצדק	לא מוצדק	מוצדק בחלקו	לא ניתן לקבוע עמדה	לא רלוונטי	הערכה מכתבי	סה"כ
אחזקה	1	-	2	6	-	-	9
איכות הסביבה	1	5	1	9	7	-	23
ארועים	-	4	-	6	11	-	25
אתר העירייה	-	-	1	1	6	-	8
בררכת יגור/אפק	-	2	-	6	3	2	13
גביה	9	40	7	7	12	2	77
גינון	5	6	1	19	1	-	32
דובר העירייה	-	1	-	1	-	-	2
וטרינר עירוני	-	1	-	5	1	-	7
ועדה לבנין ערים	3	5	1	11	5	-	25
ועדת מלגות	-	2	-	2	2	-	6
ועדת תחבורה	2	5	-	18	7	-	32
חברת קדישא	-	-	-	1	2	-	3
חינוך	2	11	1	7	5	1	27
יועץ משפטי	2	14	-	21	5	-	42
לשכת ראש העיר	-	1	-	1	1	-	3
מבקר העירייה	-	-	-	2	3	-	5
מהנדס העירייה	9	26	5	44	28	1	113
מועדון גמלאים	-	-	-	-	3	-	3
מועצה דתית	-	2	-	-	-	1	3
מוקד עירוני	-	-	-	2	2	1	5
מי ביאליק	2	3	1	8	6	-	20
מנהלת אזוריית	-	2	-	1	-	-	3
מנכ"ל העירייה	-	-	-	3	-	-	3
משרד הפנים	-	-	-	1	3	1	5
משאבי אנוש	-	-	-	1	9	-	10
ניקיון	2	3	1	24	-	-	30
ספריה עירונית	-	1	-	-	3	-	4
ספורט	-	1	-	1	2	-	4
פיקוח	4	18	5	23	7	2	59
קב"ט	-	1	-	-	-	-	1
ראש העיר	-	5	1	2	8	-	16
רווחה	-	1	-	1	-	-	2
רישוי עסקים	2	1	-	2	1	1	7
רשת המתנסים	-	4	-	2	-	-	6
תברואה	2	1	4	4	-	-	11
תרבות הדיוור	-	-	1	1	2	-	4
סה"כ	46	166	32	243	145	16	648
אחוזים	7%	26%	4.90%	37.5%	22%	2.5%	100%

6.1. גבייה

- 6.1.1. בתקופה הנבדקת נתקבלו 77 פניות כנגד מחלקת הגבייה, מתוכן 9 פניות מוצדקות (11.70 %), 40 לא מוצדקות (52%).
- 6.1.2. 21 פניות נתקבלו ע"י תושבים אשר ראו את עצמם כזכאים לקבלת הנחה, למרות שרובם לא עמדו בקריטריונים שנקבעו למתן הנחה בארנונה.
- 6.1.3. 14 פניות נתקבלו מתושבים שביקשו לבחון מדוע יש להם חוב בארנונה, והאם ניתן להגיע להסדר תשלומים.
- 6.1.4. 7 פניות נתקבלו מתושבים לגבי בירורים ובקשות לביטול אגרות, כגון: כלי אשפה, ביוב, שמירה, שילוט וקבורה.
- 6.1.5. 11 פניות נתקבלו ע"י תושבים שלטענתם הם משלמים תשלום מים גבוה בגין צריכת מים משותפת.
- 6.1.6. 5 פניות נתקבלו ע"י תושבים בנושא העלאת הארנונה ואי פרסום צו הארנונה באתר העירייה.
- 6.1.7. 3 פניות נתקבלו ע"י תושבים לעדכון מספר הנפשות בדירה.
- 6.1.8. יתר הפניות היו בנושאים, כגון: בדיקת שעוני מים, ניתוקי מים, החזר כספים שלטענת התושבים מגיעים להם, טעות בחישוב הארנונה, קיום מדידות בדירות, אי בהירות בנושא צו הארנונה.

6.2. נושאי הנדסה, פיקוח על הבנייה ותשתית

- 6.2.1. בתקופה הנבדקת נתקבלו 113 פניות כנגד מחלקת ההנדסה, מתוכן 9 פניות מוצדקות (8 %) 26 פניות שאינן מוצדקות (23 %) , 44 פניות שלא ניתן לקבוע עמדה (39%).
- 6.2.2. 33 פניות נתקבלו ע"י תושבים שהתלוננו על מפגעים בכבישים כולל בקשה לשדרוג הכבישים והמדרכות.
- 6.2.3. 22 פניות נתקבלו בנושא תחזוקה ושדרוג גני משחקים וכיכרות.
- 6.2.4. 14 פניות נתקבלו בנושא תאורת רחוב.
- 6.2.5. 10 פניות נתקבלו ע"י תושבים שביקשו לבצע סימון מחודש לחניות.
- 6.2.6. יתר התלונות היו מגוונות והתמקדו בנושאים, כגון: בקשה לאישורי בנייה, פסי האטה, הגבהת מעברי חצייה, שיפוץ מבנים, שילוט רחובות וכד'.

6.2.7. יש להוסיף ולציין שמספר מחלקות הנותנות שירותים רבים בעיר מצויות באגף ההנדסה (חשמל, עבודות ציבוריות, שילוט, אחזקה, תחבורה וכד').

6.3. פיקוח

- 6.3.1. בתקופה הנבדקת נתקבלו 59 פניות כנגד המחלקה לפיקוח עירוני, מתוכן 4 פניות מוצדקות (7%), 18 לא מוצדקות (30.5%).
- 6.3.2. 15 פניות נתקבלו ע"י תושבים שהתלוננו על מפגעי רעש וונדליזם.
- 6.3.3. 16 פניות נתקבלו בנושא אי אכיפה וחנייה במקומות אסורים.
- 6.3.4. 12 פניות נתקבלו בנושא מיקום פחי אשפה, בקשות לפינוי אשפה, גזם ופסולת בנין.
- 6.3.5. 2 מכתבי תודה והערכה על השרות במחלקה.

6.4. ועדת תחבורה

- 6.4.1. בתקופה הנבדקת נתקבלו 32 פניות לטיפול ועדת התחבורה, מתוכן 14 פניות שבהן לא היה ניתן לקבוע עמדה.
- 6.4.2. 8 פניות נתקבלו ע"י תושבים שביקשו להציב פסי האטה הגבהת מעברי חצייה, סימוני מעברים והצבת שילוט.
- 6.4.3. 10 פניות נתקבלו על מצוקת חנייה וחסידת רכבים.
- 6.4.4. 7 פניות נתקבלו ע"י תושבים שהתלוננו על מפגעים תחבורתיים. ברור על זמני נסיעות באוטובוס, ואי עצירה של האוטובוס בתחנה.

חינוך 6.5

6.5.1 בתקופה הנבדקת נתקבלו 26 פניות כנגד מחלקת החינוך, מתוכן 2 פניות שנמצאו מוצדקות 11 פניות נמצאו כלא מוצדקות ו- 6 פניות נמצאו כלא ניתן לקבוע עמדה.

6.5.2 7 פניות נתקבלו על רישום ושיבוץ לגנים ולבי"ס, בירור לגבי הסעות והנחות.

6.5.3 4 פניות נתקבלו ע"י תושבים שהתלוננו תשלומים והחזר נסיעות.

6.5.4 7 פניות נתקבלו בנושא ליקויים שונים בגנים ובבתי הספר ואי מוכנות הכתות לפתיחת שנת הלימודים

ניקיון 6.6

6.6.1 בתקופה הנבדקת נתקבלו 30 פניות. התלונות לגבי הניקיון שברחבי העיר התייחסו בעיקר לאי ביצוע ניקיון והזנחת הניקיון בשטחים הציבוריים, מיקום פחי האשפה, ואי פינוי אשפה.

גינון 6.7

6.7.1 בתקופה הנבדקת נתקבלו 32 פניות. התלונות לגבי הגינון שברחבי העירייה התייחסו בעיקר לאי ביצוע גיזום עצים, אי אסיפת גזם.

ארועים 6.8

6.8.1 בתקופה הנבדקת נתקבלו 25 פניות. עיקר הפניות לגבי מחלקה זו היו על בירור חוגים, סדנאות, זמני פעילות במתנ"סים ועדכונים באתר העירייה. בירורים על פעילות קיץ לילדים ולבני הנוער.

יועצת משפטית 6.9

6.9.1 בתקופה הנבדקת נתקבלו 42 פניות. 23 פניות נתקבלו מתושבים שביקשו לבטל דו"ח שקיבלו ו- 7 פניות בנושא תשלום עבור אגרת שמירה חובות ועיקולים למיניהם.

בתקופה הנבדקת נתקבלו 23 פניות.

6.11. 9 פניות בנושא מיכלי איסוף בקבוקים ועיתונים ושינוי מיקומם, פסולת רטובה. 7 פניות היו בנושא שימוש במפוחים ו-3 בקשות לפינוי גג אסבסט.

7. מוקד עירוני

7.1. במהלך שנת 2007 מוחשב המוקד העירוני, הוחלף צוות העובדים ומיקומו

הועבר לבניין העירייה, נכתבה אמנת שירות למוקד. נקבעו תהליכים ועקרונות עבודה חדשים, בהתבסס על תפיסת ראש העירייה, אותה קבע כי השרות לתושב הוצב כגורם מרכזי בעבודת העירייה. כתוצאה מפעולות אלו שודרג המוקד וכעת ניתן להצביע על מספר מגמות:

7.1.1. זמינות: המוקד פועל 24 שעות ביממה.

7.1.2. מהירות מענה: קיצור משמעותי בזמן מענה הטלפוני.

7.1.3. מיחשוב: כל פנייה מתועדת במערכת מחשב וניתן לבצע מעקב

שוטף של היחידה אחר עבודת המחלקות השונות ואחר טיפולה.

7.1.4. כתוצאה ממחשוב המוקד ניתן להפיק דוחות לבחינת מעקב אחר

טיפול בפניות התושבים ועל ידי כך העלאת נושאים והצפת בעיות

עקרוניות בפני מנהלי המחלקה.

7.2. מהטבלה המצורפת עולה כי במהלך שנת 2013 הוקלדו 37,616 פניות

(לעומת 33,170 בשנת 2012). מהם טופלו ע"י מחלקות בעירייה 36,965

פניות. טרם טופלו 651 פניות (1.7%).

רצ"ב דו"ח פניות שהגיעו למוקד העירוני – לפי מחלקות מתאריך 1/1/2013 ועד 31/12/2013

מחלקה	סה"כ פניות	טופלו	% טופל
אגף : אגף תיפעול			
פיקוח עירוני	3455	3452	99.91%
ניקיון	4307	4307	100.00%
מחלקת רכב	21	19	90.48%
ציפורה "אורז" פינוי	1993	1983	99.50%
תברואה הדברה	1834	1829	99.73%
שיטור משולב	2095	2095	100.00%
רישוי עסקים	52	50	96.15%
מחלקה וטרינרית	846	845	99.88%
איכות הסביבה	657	626	95.28%
אחזקה	1487	1284	86.35%
מוקד - עירוני	7616	7615	99.99%
גיזון	3175	3122	98.33%
חידוש סימון מעטפות	74	71	95.95%
הפרדה במקור	136	136	100.00%
גנים ומגרשי ספורט	832	824	99.04%

סה"כ פניות אגף : אגף תיפעול

28580 28258 98.87%

אגף : מחלקה טכנית			
מחלקה	סה"כ פניות	טופלו	% טופל
נגישות	40	39	97.50%
תאורת רחובות	1289	1274	98.84%
כבישים ותשתיות	847	716	84.53%
מחלקה טכנית	609	468	76.85%

סה"כ פניות אגף : מחלקה טכנית

2785 2497 89.66%

ל

אגף : פארק עסקים ותעשייה			

מחלקה	סה"כ פניות	טופלו	% טופל
מנהלת אזור תעשייה	66	64	96.97%
אבטחת אזור תעשייה	586	585	99.83%

99.54%

649

652

סה"כ פניות אגף : פארק עסקים

אגף : כללי

מחלקה	סה"כ פניות	טופלו	% טופל
מחלקת רכש	60	57	95.00%
מצב חירום	21	21	100.00%
מחלקת גביה	14	13	92.86%
מחלקת מיחשוב	182	181	99.45%
משמר אזרחי	58	58	100.00%
תאגיד מי ביאליק	2962	2958	99.86%
תרבות	8	8	100.00%
קבלן ניקוז + תורן כללי	1508	1505	99.80%
רווחה	47	47	100.00%
חזות העיר	15	12	80.00%
חינוך	263	262	99.62%
ביטחון	271	270	99.63%
וועד עובדים	8	8	100.00%
כיבוי אש	17	14	82.35%
לשכת מנכ"ל	10	7	70.00%
מבקר העיריה	23	23	100.00%
לשכה	122	107	87.70%
לשכה משפטית	10	10	100.00%

99.32%

5561

5599

סה"כ פניות אגף : קריית ביאליק

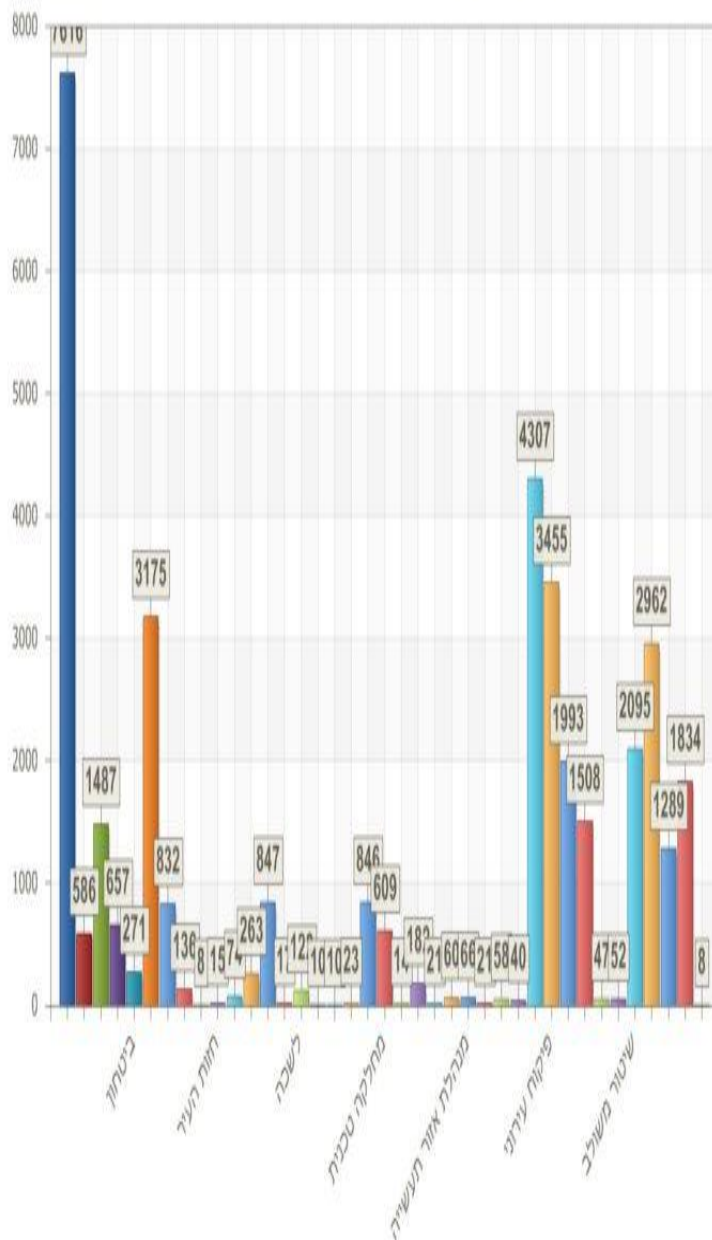
98.27%

36965

37616

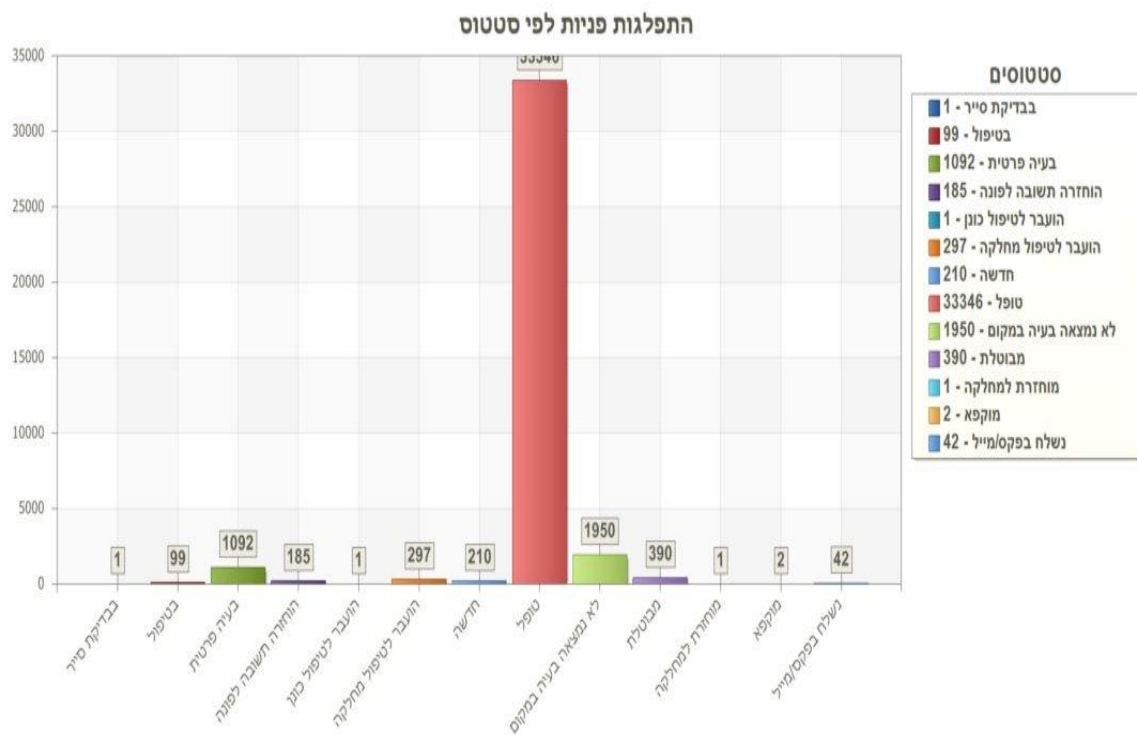
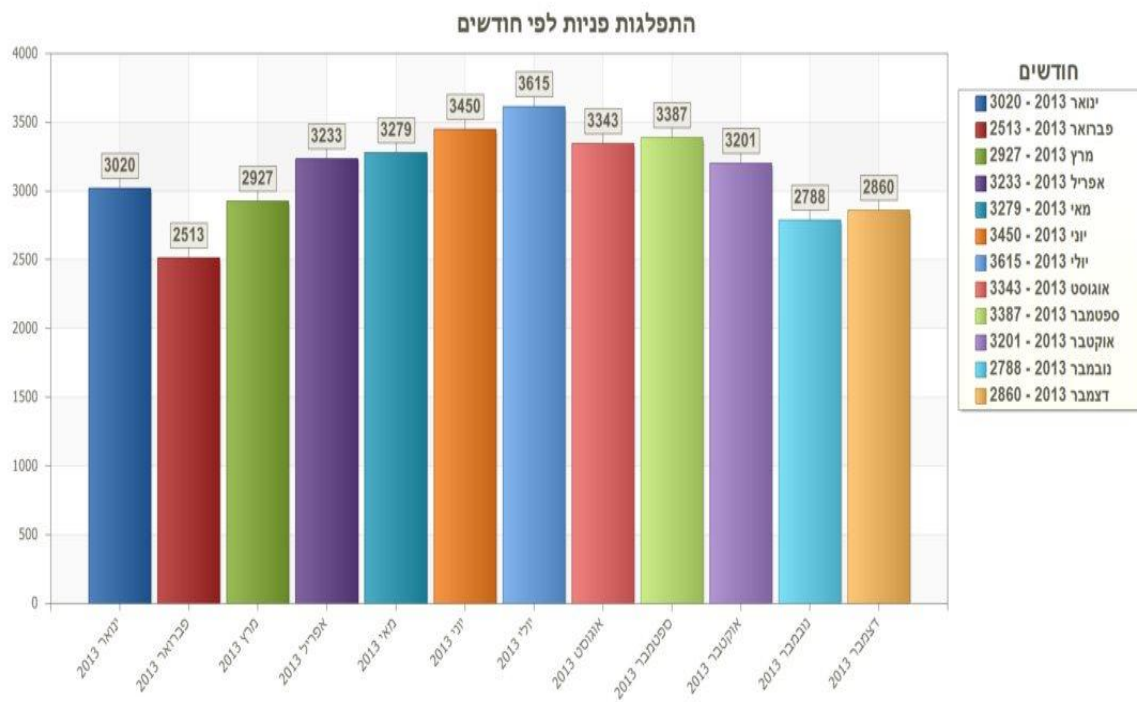
סה"כ :

התפלגות פניות לפי מחלקות

מחלקות

7616 - מוקד - עירוני	40 - נגישות
586 - אבטחת אזור תעשייה	4307 - ניקיון
1487 - אחזקה	3455 - פיקוח עירוני
657 - איכות הסביבה	1993 - ציפורה "אורז" פינוי
271 - ביטחון	1508 - קבלן ניקוז + תורן כללי
3175 - גינון	47 - רווחה
832 - גנים ומגרשי ספורט	52 - רישוי עסקים
136 - הפרדה במקור	2095 - שיטור משולב
8 - וועד עובדים	2962 - תאגיד מי ביאליק
15 - חזות העיר	1289 - תאורת רחובות
74 - חידוש סימון מעטפות	1834 - תברואה הדברה
263 - חינוך	8 - תרבות
847 - כבישים ותשתיות	
17 - כיבוי אש	
122 - לשכה	
10 - לשכה משפטית	
10 - לשכת מנכ"ל	
23 - מבקר העיריה	
846 - מחלקה וטרינרית	
609 - מחלקה טכנית	
14 - מחלקת גביה	
182 - מחלקת מיחשוב	
21 - מחלקת רכב	
60 - מחלקת רכש	

8.1. ביום 26/6/2007 החל לפעול בעירייה שלוחת משרד הפנים. השלוחה מטפלת בבקשות של תושבי העיר ומונעת את הצורך להגיע למשרד הפנים בחיפה.

8.2. השירותים הניתנים לתושבי העיר הם בעיקר עדכון, החלפה או כל שינוי הקשור בתעודת הזהות, כמו כן ניתנים שירותים הכוללים חידוש או החלפת דרכון.

8.3. **להלן פירוט הפניות לפי חודשים, לשנת 2013**

חודש	סה"כ פניות
ינואר	430
פברואר	363
מרץ	262
אפריל	445
מאי	443
יוני	493
יולי	544
אוגוסט	317
ספטמבר	220
אוקטובר	403
נובמבר	281
דצמבר	234
סה"כ פניות	4,435

8.4. במשך שנת 2013 זכו לקבל את השרות 4,435 מתושבי העיר, לעומת 4,306 מתושבי העיר בשנת 2012 ו 3,920 בשנת 2011.

9.1. התפלגות הפניות (השוואה על פני השנים)

שנת 2010	שנת 2011	שינוי באחוזים	שינוי 2012	שינוי באחוזים	שנת 2013	שינוי באחוזים	
187	120	קיטון 36%	140	17%	122	קיטון 13%	פניות בכתב
608	617	1%	666	8%	526	קיטון 21%	פניות דרך אתר האינטרנט
795	737	קיטון 7%	806	9%	648	קיטון 20%	<u>סה"כ כמות פניות</u>

10. סיכום

- 10.1. בתקופה הנסקרת התקבלו 648 פניות וכן עוד כ- 50 פניות אשר לא נתגבשו לכדי טיפול רגיל.
- 10.2. מהנתונים הסטטיסטיים שהוצגו ניתן להבחין כי חלה ירידה בכמות הפניות של התושבים (ירידה של כ- 20%). עיקר הירידה בפניות נעשה בפנייה באמצעות האינטרנט (ירידה של 21% לעומת שנת 2012).
- 10.3. הטיפול בתלונות התושבים והמעקב אחר הטיפול בתלונות המופנות לגורמים השונים בעירייה גוזלים זמן רב על חשבון עבודת הביקורת, אך יחד עם זאת יש לראות את היתרונות שבשילוב שני התפקידים.
- 10.4. לטיפול בתלונות התושבים לא תוקצבו משאבים נפרדים, מאלה של מבקר העירייה, דבר שמכביד בעבודה השוטפת ופוגע בשני התחומים גם יחד.
- 10.5. נציין שמחשב מבקר העירייה ונציב תלונות התושבים נפתח לאינטרנט ובאפשרות התושבים להפנות תלונותיהם בדואר אלקטרוני ישירות לנציב. במהלך התקופה הנדונה נתקבלו 526 תלונות, באמצעות הדואר האלקטרוני.
- 10.6. הנתונים כפי שהם מובאים בדו"ח זה אינם מייצגים ולכן אין לראות בסה"כ הפניות בתקופה הנסקרת, מגמה כלשהי בדבר תפקוד העירייה ו/או הטיפול בתלונות.

פרק ב'

אימות תיקון ליקויים

במהלך השנים 2005 - 2012 ביצע מבקר העירייה דוחות ביקורת.
להלן הערות הביקורת המתייחסות על מעקב אחר תיקון ליקויים בעירייה:

סגירת בית העלמין צור שלום

ממצאים מדוחות ביקורת שנערכו ע"י מבקר העירייה

1. עיקרי ממצאים והמלצות ביקורת פנים שנערכה בשנת 2012 בנושא סגירת בית העלמין צור שלום:

- 1.1. קיימת אי בהירות בכל הנוגע לרוכשי אחוזת קבר בבית העלמין. אי הבהירות נובעת מניהול רישומים ידניים בעבר, התחלפות תדירה של בעלי תפקידים בחברת קדישא והעברת האחריות על בית העלמין מגורם לגורם במהלך השנים.
- 1.2. קיימים רוכשים אשר לא קיימות בגינם כלל אסמכתאות לרכישה. לדברי חברת קדישא המידע על הרוכשים הנ"ל נשאב מרישומים ידניים במחברות ובכרטסות.
- 1.3. במהלך השנים הוספו קברים ושורות לחלקות ולפיכך השתנה מספור הקברים מספר פעמים. במיפוי שנערך לפני מספר שנים שונה שוב המספור על מנת שיהיה ניתן להזין את הנתונים לתוכנה ממוחשבת ולערוך סדר בבית העלמין. מסיבה זו לא תמיד קיימת התאמה בין מיקום הקברים בשטרי המכר למיקום הקברים בפועל לפי תוכנה של בית העלמין.
- 1.4. קיימים רוכשים שנפטרו ולא מימשו את זכותם להיקבר בחלקת הקבר שרכשו בעבר.
- 1.5. נערך מדגם מייצג על מנת לאמת באמצעות אסמכתאות מבססות (שטרי קושאן/ תעודת מכר) את חלקות הקבר עליהן הצהירה חברת קדישא כי הן שמורות:
- 1.6. בחלקה ג' נמצאו 171 אסמכתאות בלבד מתוך 242 הרכישות שנדגמו.
- 1.7. בחלקה ח' נמצאו 24 אסמכתאות בלבד מתוך 29 הרכישות שנדגמו.
- 1.8. בחלקה י"ג נמצאו 60 אסמכתאות בלבד מתוך 70 הרכישות שנדגמו.

2. המלצות:

- 2.1. מומלץ כי חברת קדישא בקריית ביאליק תערוך מאמצים לאתר את רוכשי אחוזות הקבר ולאמת את הרכישות באמצעות שטרי קושאן/ תעודות מכר במידה וקיימת בידי הרוכשים.
- 2.2. הביקורת ממליצה להכין מפות חדשות של הקברים התפוסים בבית העלמין ולבקש מביטוח לאומי לאשר את החלקות הפנויות כחלקות חריגות.

3. ממצאים

3.1. בתגובה לדוח מסר מנהל מחלקת חברת קדישא כי ביום 1.7.2012 בוצעה מדידה של בית העלמין והוכנו מפות חדשות עם פירוט החלקות התפוסות חלקות פנויות, חלקות ריקות, חלקות רכושיות, חלקות כפולות, חלקות שבהן ניתן לתכנן קבורות נוספות.

3.2. ועדת ביקורת של העיריה בראשות מנכ"ל העיריה בישיבתה מיום 17.7.2013 דנה בממצאי הדוח והנחתה כמפורט :

3.2.1. הועדה הנחתה את מנהל מחלקת החברה קדישא למפות שמית את החלקות ולבדוק באם קיימים קברים פנויים נוספים.

3.2.2. בנוסף הנחה המנכ"ל כי החברה קדישא תערוך מאמצים לאתר את רוכשי אחוזות הקבר ולאמת את הרכישות באמצעות שטרי אחוזות הקבר, שטרי קושאן/ תעודות מכר במידה וקיימות בידי רוכשים.

4. ליקויים שתוקנו נכון למועד הביקורת.

4.1. מזכירת החברה מבצעת התאמה של מספרי חלקות מכורות ישנות שמספרן שונה במחשב עקב השינויים במספר החלקות בשורות.

4.2. המזכירה החלה בעריכת רשימה מתוך ספרי החברה הידניים לאיתור שמות בעלי חלקות הרשומות כשמורות ששמות הרוכשים לא מופיעים במחשב החברה.

4.3. להערכת הביקורת התהליך נמצא בשלביו הראשוניים ואינו עונה על המלצת הביקורת. הבדיקה אינה עונה על ההמלצה לאמת את הרכישות באמצעות שטרי מכר/ קושאן בידי הרוכשים.

ביטוח פנסיוני לעובדים שיש להם פנסיה

ממצאים מדוחות ביקורת שנערכו ע"י מבקר העיריה

עיקרי ממצאים והמלצות ביקורת פנים שנערכה בשנת 2012 בנושא ביטוח פנסיוני לעובדים שיש להם פנסיה

1. במהלך חודשים יוני 2012 ועד ינואר 2013 התבצעה ביקורת במשאבי אנוש, בחשבות השכר ובאגף הכספים, שבחנה את נושא הביטוח הפנסיוני. הביקורת כללה בדיקת כל תיקי הביטוחים הפנסיונים שבוטחו על ידי העירייה לעובדים.
2. עפ"י נתונים שהביקורת קיבלה ממחלקת משאבי אנוש בעיריית קריית ביאליק ישנם 501 עובדים (נתון מתוך משכורת 5/2012). מתוכם 207 להם פנסיה תקציבית ו-284 עובדים בפנסיה צוברת.
3. הביקורת מעירה כי ישנם תשעה עובדים חסרי פנסיה. בתגובה נמסר לביקורת ע"י משאבי אנוש כי בימים אלו נעשית עבודת השלמת פרטים והכלתם בהתאם, כמו כן עובד המופיע במצבת כ"א הינו עובד גמלאי של העירייה המועסק בחוזה גמלאים.
4. בעקבות הערת המבקר הנחה מנכ"ל העירייה כי כל העובדים שטרם בוטחו, יבוטחו בביטוח המהווה ברירת מחדל, במידה והעובד יירצה אזי תמיד ניתן לשנות את החלטתו ואז העירייה תבטח אותו בהתאם לבקשתו.
5. ביום 13/2/14 נבדק הנושא והבדיקה עולה כי עפ"י נתונים שהביקורת קיבלה ממחלקת משאבי אנוש בעיריית קריית ביאליק ישנם 510 עובדים (נתון מתוך משכורת 1/2014). מתוכם 198 להם פנסיה תקציבית ו-312 עובדים בפנסיה צוברת. לא נמצאו עובדים חסרי פנסיה ולפיכך הליקוי בתחום זה תוקן במלואו.

תוקן/לא תוקן/תוקן חלקית	הליקוי
לא תוקן	טיפול העירייה בדיווחי עובדים על נוכחות בעבודה 1. לדעת הביקורת יש מקום בכתיבת נוהל שיסדיר את נוהלי העירייה בנושא הנוכחות והדיווח על שעות נוספות.
1. לא תוקן	הזכאות להחזר ההוצאות לבעלי רכב אישי 1. העובדים לא חתמו על הצהרה, לפיה העובד ידרש להצהיר כי הוא מתחייב לבצע את כל הנסיעות שיוטלו עליו ע"י הממונה, במסגרת מכסת הק"מ שאושרה לו. כן ידרש להצהיר שידוע לו כי תקן הרכב ומכסת הק"מ שהוקצבו לו נקבעו על-פי צרכי התפקיד ועשויים להשתנות על-פי שיקול דעתה של הנהלת הרשות המקומית.
1. לא תוקן 2. תוקן חלקית 3. לא תוקן 4. לא תוקן 5. לא תוקן 6. תוקן באופן חלקי – המקלטים מוספרו. 7. לא תוקן 8. לא תוקן	היבטים בנושאי המוכנות למצבי חירום ולמלחמה 1. הביקורת ממליצה כי יש לנקוט כבר עתה בפעולות להחזקתם הנאותה של המקלטים הפרטיים, כמו הציבוריים, ברחבי העיר. 2. לבצע אכיפה קפדנית של חוק העזר (החזקת מקלטים). 3. להוציא מכתבי דרישה לבעלי הנכסים (כולל חברת "עמיגור") בהם מקלטים פרטיים לשמור אותם במצב נקי ותקין המאפשר שימוש בו בכל עת שיהיה צורך בכך. 4. לבצע בדיקות תקופתיות ומדגמיות במקלטים פרטיים ולהוציא במקום שהדבר מתבקש דרישה לעשות כל תיקון ושינוי הנחוץ לשם מילוי החובה לשמור על המקלט במצב נקי ותקין. 5. להעניק סמכויות לממונה על הביטחון ושעת חירום בעירייה לאכוף את חוק העזר העירוני. 6. יש לבחון הכנת שילוט והכוונה למקלטים שיכלול את מספר המקלט ומיקומו ודרכי הגעה. 7. לא קיים מקלט בבית העלמין. 8. במשרדי העירייה בשדרות ירושלים קיים חמ"ל

9. תוקן חלקית. הוקם בית המתנדב ויש גידול במספר המתנדבים.	– מקלט מוגן ומסודר, אולם במחסן העירייה ברחוב מנשה ובצור שלום אין מיגון מתאים לעובדים. 9. יש לפעול בקרב ארגוני המתנדבים באופן יסודי ובדחיפות כדי לקבל שמות תושבים בעלי השכלה בתחומים הרלוונטיים ולגייסם כבר בשגרה.
---	---

1. ביום 1/11/11 מינה מהנדס הוועדה פקח מיוחד לתחום פיצולי דירות בקריות. הפקח פועל עפ"י נוהל שנכתב ע"י היועץ המשפטי של הוועדה. **במהלך שנת 2012 הפסיק הפקח את עבודתו הייעודית לתחום פיצול דירות וכעת הפקח לתחום עבירות בנייה מטפל גם בתחום פיצולי דירות.**
2. לדעת הביקורת יש להרחיב את הנוהל כך שיכלול גם את נוהל עבודתו של פקח הוועדה לענייני פיצול דירות. **לא תוקן.**
3. הביקורת לא מצאה נהלים, הנחיות או קריטריונים על פי הם אמורה הוועדה לאשר או לשלול פיצול דירה. **לא תוקן.**
4. הביקורת סבורה כי מומלץ בנוסף להנחיות המופיעות בתב"ע לקבוע כללים המאשרים או שוללים פיצולי דירות – ולהביאם לידיעת הציבור. **לא תוקן.**
5. לא קיימת מדיניות לגבי פיצול דירות. לאור האמור לעיל מומלץ שמועצת העיר, או הוועדה המקומית לתכנון ובנייה תקבע מדיניות בתחום זה. **לא תוקן.**
6. מומלץ שהעירייה תפעיל מערכת הסברה ופרסום שתביע את עמדת העירייה בנושא בכלל ובכל הקשור לפיצול דירות ללא היתר בפרט. **לא תוקן.**

חוקים ותקנות

דו"ח ביקורת

לשנת 2012

מבואות מפקודת העיריות

בדבר פרסום דו"ח ביקורת או ממצא ביקורת

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה.

פרסום מלא או חלקי, לפני המועד שנקבע להגשתו למועצת העיר ללא נטילת רשות מטעם

מבקר העירייה או ראש העיר - באישור ועדת הביקורת - א ס ו ר על פי סעיף 170 (ג) (ו)

לפקודת העיריות.

"לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או חלק ממנו או תכנו,

לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ולא יפרסם ממצא ביקורת

של מבקר העירייה, ואולם מבקר העירייה או ראש העירייה רשאי,

באישור הועדה, להתיר פרסום כאמור".

על פי סעיף 334 א' לפקודת העיריות:

"המפרסם דו"ח, או חלקו או תוכנו או ממצא ביקורת, ומפר בכך את הסעיף

170 (ג) (ו) או תנאי בהיתר שניתן לו על פי הסעיף האמור, דינו - מאסר שנה".

הבסיס החוקי לעבודת מבקר העירייה

להלן הסעיפים בפקודת העיריות המתייחסים לתפקידי המבקר ולעבודת הביקורת.

149 ג. **ועדה לעניני ביקורת** [תיקונים: התשל"ט, התש"ן, התשנ"ח (מס' 2, התשס"ב (מס' 3)]

(א) המועצה תבחר מבין חבריה ועדה לעניני ביקורת שתפקידה לדון בכל דו"ח של מבקר המדינה ושל נציב תלונות הציבור על הביקורת בעירייה, בכל דו"ח של משרד הפנים על העירייה ובכל דו"ח של מבקר העירייה, ולעקוב אחרי תיקון הליקויים שהעלתה הביקורת, והיא רשאית לדון בכל דו"ח ביקורת אחר על העירייה שהוגש לפי דין; הועדה תגיש למועצה את סיכומיה והצעותיה.

(ב) מספר חברי הועדה לא יעלה על שבעה; הרכב הועדה יהיה תואם, ככל שניתן, את ההרכב הסיעתי של המועצה; ראש העירייה, סגניו וחברי ועדת ההנהלה לא יהיו חברים בוועדה לעניני ביקורת.

(ג) (1) יושב ראש הועדה לעניני ביקורת יהיה, בכפוף להוראות פסקה (2) מהאופוזיציה ולא יכהן כדירקטור בהנהלת גוף עירוני מבוקר;

לעניין סעיף זה יראו את יושב ראש הועדה לעניני ביקורת כשייך לאופוזיציה אם התקיימו בסיעתו, בין היתר, לפחות כל אלה:

(א) סיעתו שונה מסיעתו של ראש העירייה;

(ב) לסיעתו אין ייצוג בוועדת ההנהלה;

(ג) מסיעתו לא מונו סגנים לראש העירייה;

(ד) סיעתו אינה קשורה בהסכם המתייחס לכהונת ראש העירייה או לניהול העירייה.

(2) היו הסיעות כולן מיוצגות בוועדת ההנהלה או ישנה במועצה סיעה אחת בלבד, יהיה יושב ראש הועדה לעניני ביקורת מי שהתקיימו בו לפחות כל אלה:

(א) הוא אינו חבר בוועדת ההנהלה;

(ב) הוא אינו מכהן כיושב ראש ועדת הכספים או המכרזים;

(ג) הוא אינו מכהן כדירקטור בגוף עירוני מבוקר;

(ד) סיעתו שונה מסיעתו של ראש העירייה, אם יש במועצה יותר מסיעה אחת.

167. **מינוי פקידיים** [תיקונים: התשל"א (מס' 2), התשל"ט, התש"ן, התשנ"ה (מס' 3), (מס' 6), התשס"א (מס' 4), התשס"ב (מס' 3), התשס"ג, התשס"ד (מס' 3), התשס"ה (מס' 3), התשס"ו (מס' 2)]

(א) מועצה רשאית, ולפי דרישת הממונה חייבת, למנות לעירייה מזכיר אם לא מונה מנהל כללי, ורופא וטרינר; כן חייבת המועצה למנות מהנדס; מינוי לפי סעיף קטן זה יהיה של אנשים ראויים, בדרך של מכרז פומבי בכפוף להוראות סעיף קטן (א2), ואפשר למנות אדם ליותר ממשרה אחת מהמשרות האמורות.

(1א) ראש העירייה רשאי, ולפי דרישת הממונה חייב, למנות לעירייה מנהל כללי ובלבד שהמועצה לא מינתה מזכיר.

(2א) לא תמנה המועצה ולא ימנה ראש העירייה אדם, שעליהם למנותו, למשרה מהמשרות הנקובות בתוספת החמישית אלא את מי שועדת המכרזים לבחירת עובדים בכירים בחרה בו, ולענין מנהל כללי, לא ימנה ראש העירייה אלא את מי שועדת המכרזים לבחירת עובדים בכירים אישרה את כשירותו והתאמתו לתפקיד.

(ב) המועצה, בהחלטה ברוב חבריה, תמנה לעירייה מבקר במשרה מלאה;

(ג) לא ימונה ולא יכהן אדם כמבקר עירייה אלא אם כן נתקיימו בו אלה:

(1) הוא יחיד;

(2) הוא תושב ישראל;

(3) הוא לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

(4) הוא בעל תואר אקדמי מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל או מוסד להשכלה גבוהה בחוץ-לארץ

שהכיר בו, לעניין זה, מוסד להשכלה גבוהה בישראל, או שהוא עורך דין או רואה חשבון;

(5) הוא רכש ניסיון במשך שנתיים בעבודת ביקורת;

(6) הוא אינו חבר בהנהלה פעילה של מפלגה או בהנהלה פעילה או בגוף דומה אחר של רשימת

מועמדים שהתמודדה בבחירות לרשות המקומית.

(1ג) לא ימונה ולא יכהן כמבקר עירייה מי שכהן כחבר מועצה, אלא אם כן עברו עשר שנים מתום כהונתו

כחבר מועצה באותה עירייה, או שנתיים מתום כהונתו כחבר מועצה בעירייה גובלת.

(2ג) מי שהיה מועמד בבחירות למועצת העירייה, לא יכהן כמבקר אותה עירייה, למשך כל תקופת כהונתה

של אותה מועצה שאליה היה מועמד.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), רשאי הממונה על המחוז לאשר מינויו של אדם אשר לא נתמלא בו אחד

מן התנאים המנויים בפסקאות (4) ו-(5) לסעיף קטן (ג), כמבקר העירייה, אם הוא רכש ניסיון במשך

עשר שנים בעבודת ביקורת בגוף ציבורי כמשמעו בחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992.

(ה) (1) המועצה, בהחלטה ברוב חבריה, תמנה גזבר לעירייה; השר, בהתייעצות עם שר המשפטים ועם

שר האוצר, יקבע תנאים לענין כשירות ופסלות לכהונה לגזבר.

(2) נבצר מהגזבר זמנית למלא את תפקידו, תמנה המועצה ממלא מקום לגזבר לתקופה שלא תעלה על

שלושה חודשים; חדל הגזבר למלא את תפקידו וטרם מינתה המועצה גזבר אחר במקומו, תמנה המועצה

ממלא מקום לגזבר לתקופה כאמור; ואולם רשאי השר להאריך תקופה זו בתקופה נוספת שלא תעלה

על שלושה חודשים, ובלבד שנוכח כי המועצה נוקטת את כל הפעולות הדרושות למינוי גזבר וכי

הארכה כאמור דרושה לשם השלמת הליך המינוי; ההוראות לפי פקודה זו החלות לגבי גזבר יחולו גם

לגבי ממלא מקומו, למעט ההוראות לענין דרכי המינוי, תנאי הכשירות למינוי ופיטורים.

167א. מועצה שלא מינתה מבקר [תיקונים: התשנ"ה (מס' 3), התשס"ב (מס' 3)]

(א) ראה הממונה כי המועצה אינה ממנה מבקר, רשאי הוא לדרוש ממנה בצו כי תמנה מבקר, כאמור

בסעיף 167, תוך הזמן הנקוב בצו.

(ב) לא מילאה המועצה אחרי הצו תוך הזמן האמור, רשאי הממונה למנות מבקר לעירייה ולקבוע את

שכרו.

170. דרכי מינוי עובדים וכשירות עובד ביקורת (תיקון : התשל"א, התשל"ט, התש"ן, התשנ"ה, התשס"ב)

(א) ראש העירייה רשאי למנות לעירייה עובדים שלא הוזכרו בסעיף 167 למשרות שיש עליהן הקצבה בתקציב המאושר.

(ב) לא יתמנה אדם לעובד עירייה לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שראש העירייה או מי שהוא הסמיך לכך הכריז על המשרה בפומבי על פי כללים לפי סעיף קטן (ג).

(ג) השר, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, יקבע בתקנות כללים בדבר דרכי מכרז ופרטיו, אם בדרך כלל ואם לסוגי משרות, ורשאי הוא בתקנות כאמור לקבוע משרות וסוגי משרות שעליהן לא תחול, בתנאים שיקבע, חובת מכרז.

(ד) לא תחול חובת מכרז לפי סעיף קטן (ב) על משרות שלהן מתקבל אדם באמצעות לשכת תעסוקה לפי חוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959.

(ה) ראש העירייה בהסכמת מבקר העירייה ימנה עובדים ללשכת מבקר העירייה בהתאם לתקנים שיקבע שר הפנים בתקנות ועל-פי האמור בהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ד). תקנים לפי סעיף קטן זה ייקבעו בידי השר בהתחשב במספר התושבים, בתחומה של העירייה ובגודל תקציבה השנתי.

(ה1) לא ימונה עובד ולא יכהן אדם כעובד ביקורת בלשכת מבקר העירייה אלא אם כן התקיימו בו הוראות סעיף 167(ג)(1) עד (4).

(ה2) על אף הוראות סעיף קטן (ה1), רשאי ראש העירייה, בהסכמת מבקר העירייה, לאשר מינויו של אדם אשר לא נתמלא בו התנאי האמור בסעיף 167(ג)(4) אם רכש ניסיון במשך שבע שנים בעבודת ביקורת בגוף ציבורי כמשמעו בחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992.

(ו) עובדי לשכת מבקר העירייה דינם כשאר עובדי העירייה, ואולם הם יקבלו הוראות מקצועיות ממבקר העירייה בלבד.

(ז) לא יופסק שירותו של עובד אצל מבקר העירייה, שלא בהסכמתו של מבקר העירייה, אלא בכפוף להוראות סעיף 171א(1).

170א. תפקידי המבקר [תיקונים: התשל"א (מס' 2), התשל"ט, התש"ן, התשנ"ה (מס' 2), התשס"ב (מס' 3)]

(א) ואלה תפקידי המבקר:

- (1) לבדוק אם פעולות העירייה, לרבות פעולות לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, נעשו כדין, בידי המוסמך לעשותם, תוך שמירת טוהר המידות ועקרונות היעילות והחסכון;
 - (2) לבדוק את פעולות עובדי העירייה;
 - (3) לבדוק אם סדרי הבוחן והוראות הנהל הנהוגים בעירייה מבטיחים קיום הוראות כל דין, טוהר המידות ועקרונות היעילות והחסכון;
 - (4) לבקר את הנהלת חשבונות העירייה ולבדוק אם דרכי החזקת כספי העירייה ושמירת רכושה והחזקתו מניחות את הדעת.
- (ב) הביקורת לפי סעיף קטן (א) תיעשה גם לגבי המועצה הדתית שבתחום העירייה וכן לגבי כל תאגיד, מפעל, מוסד, קרן או גוף אשר העירייה משתתפת בתקציבם השנתי כדי יותר מעשירית לגבי אותה שנת תקציב או משתתפת במינני הנהלתם. למי שעומד לביקורת לפי סעיף קטן זה ייקרא להלן "גוף עירוני מבוקר".
- (ג) בכפוף לאמור בסעיף קטן (א) יקבע המבקר את תכנית עבודתו השנתית, את נושאי הביקורת בתקופה פלונית ואת היקף הביקורת -
- (1) על פי שיקול דעתו של המבקר;
 - (2) על פי דרישת ראש העירייה לבקר ענין פלוני;
 - (3) על פי דרישת הועדה לעניני ביקורת, ובלבד שמספר הנושאים לביקורת לא יעלה על שני נושאים לשנת עבודה.
- (ד) המבקר יקבע על פי שיקול דעתו את הדרכים לביצוע ביקורתו.
- (ה) מבקר העירייה יכין ויגיש לראש העירייה מדי שנה הצעת תקציב שנתי ללשכתו, לרבות הצעת תקן, במסגרת הכנת התקציב לפי הפקודה. היקף הצעת התקציב לא יפחת משיעור קבוע באחוזים מהתקציב השנתי של העירייה, כפי שיקבע השר בהתחשב במספר התושבים בתחומה של העירייה ובגודל תקציבה השנתי.

(ו) ועדת הכספים והמועצה ידונו בהצעות התקציב והתקן של לשכת מבקר העירייה, כפי שהגיש אותן מבקר העירייה, במסגרת דיוניהן בהצעת התקציב השנתי.

170 ב. המצאת מסמכים ומסירת מידע [תיקונים: התש"ן, התשס"ב (מס' 3)]

(א) ראש העירייה וסגניו, חברי המועצה, עובדי העירייה, ראש המועצה הדתית וסגניו, חברי המועצה הדתית, עובדי המועצה הדתית, וחברים ועובדים של כל גוף עירוני מבוקר, ימציאו למבקר העירייה, על פי דרישתו, כל מסמך שברשותם אשר לדעת מבקר העירייה דרוש לצרכי הביקורת ויתנו למבקר העירייה כל מידע או הסבר שיבקש בתוך התקופה הקבועה בדרישה ובאופן הקבוע בה.

(ב) למבקר העירייה או עובד שהוא הסמיך לכך תהיה גישה, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מאגר מידע רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תוכנת עיבוד נתונים אוטומטי של העירייה או של המשרתים את העירייה או של גוף עירוני מבוקר.

(ג) לגבי מידע החסוי על-פי דין, יחולו על מבקר העירייה ועל עובדים מטעמו המגבלות הקבועות בחוק או לפיו לגבי המורשים לטפל באותו מידע.

(ד) עובדו של מבקר העירייה שאינו עובד העירייה, יחולו עליו, לענין עבודתו האמורה, כל איסור והגבלה החלים על עובד הציבור שהוא עובד מבקר העירייה.

(ה) לצורך ביצוע תפקידו יוזמן מבקר העירייה ויהיה רשאי להיות נוכח בכל ישיבה של מועצת העירייה או כל ועדה מועדונית או כל ועדה מועדונית של גוף עירוני מבוקר; בישיבה שאינה סגורה רשאי הוא להיות נוכח אף על ידי עובד מעובדיו.

170 ג. דו"ח מבקר [תיקונים: התשל"ט, התש"ן, התשס"ב (מס' 3)]

(א) המבקר יגיש לראש העירייה דוח על ממצאי הביקורת שערך; הדוח יוגש אחת לשנה, לא יאוחר מ-1 באפריל של השנה שלאחר השנה שלגביה הוגש הדוח; בדוח יסכם המבקר את פעולותיו, יפרט את הליקויים שמצא וימליץ על תיקון הליקויים ומניעת הישנותם בעתיד; בעת הגשת הדוח לפי סעיף קטן זה, ימציא המבקר העתק ממנו לוועדה לענייני ביקורת; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לפגוע בהוראות סעיפים 21א ו-21ב לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

(ב) בנוסף לאמור בסעיף (א) רשאי המבקר להגיש לראש העירייה ולוועדה לענייני ביקורת דו"ח על ממצאי ביקורת שערך בכל עת שייראה לו או כאשר ראש העירייה או הוועדה לענייני ביקורת דרשו ממנו לעשות כן.

(ג) תוך שלושה חדשים מיום קבלת דו"ח המבקר יגיש ראש העירייה לוועדה לענייני ביקורת את הערותיו על הדו"ח וימציא לכל חברי המועצה העתק מהדו"ח בצירוף הערותיו.

(ד) הוועדה לענייני ביקורת תדון בדו"ח המבקר ובהערות ראש העירייה עליו ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה והצעותיה תוך חודשיים מיום שנמסרו לה הערות ראש העירייה כאמור בסעיף קטן (ג). לא הגיש ראש העירייה את הערותיו על הדוח עד תום התקופה האמורה, תדון הוועדה בדוח המבקר ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה והצעותיה עד תום חמישה חודשים ממועד המצאתו על ידי מבקר העירייה לוועדה בטרם תשלם הוועדה את סיכומיה והצעותיה רשאית היא, אם ראתה צורך בכך, לזמן לדיוניה נושאי משרה של העירייה או של גוף עירוני מבוקר כדי לאפשר להם להגיב על הדו"ח.

(ה) (1) תוך חודשיים מן היום שהגישה הוועדה את סיכומיה והצעותיה תקיים המועצה דיון מיוחד בהם ובדוח המבקר ותחליט בדבר אישור הסיכומים או ההצעות כאמור;

(2) לא הגישה הוועדה את סיכומיה והצעותיה לחברי המועצה עד תום התקופה כאמור בסעיף קטן (ד), או לא המציא ראש העירייה לכל חברי המועצה העתק מהדוח בצירוף הערותיו, ימציא המבקר עותק הדוח לכל חברי המועצה והמועצה תדון בדוח ובהמלצותיו לא יאוחר משבעה חודשים ממועד הגשתו לראש העירייה.

(ו) לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או חלק ממנו או תכנו, לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ולא יפרסם ממצא בקורת של מבקר העירייה, ואולם מבקר העירייה או ראש העירייה רשאי, באישור הוועדה, להתיר פרסום כאמור.

(ז) היה למבקר העירייה יסוד להניח שראש העירייה או היועץ המשפטי של העירייה, הוא צד לעשיית עבירה לפי הוראות פרק ה' סימן ב' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יעביר המבקר את הענין במישרין לידיעת מבקר המדינה.

170ג1. חומר שאינו ראיה (תיקון התשס"ב)

דוחות המבקר, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או שהכין מבקר העירייה במילוי תפקידו, לא יישמשו ראיה בכל הליך משפטי, אך לא יהיו פסולים בשל כך לשמש ראיה בהליך משמעתי.

170ג1א. צוות לתיקון ליקויים [תיקון התשס"ה (מס' 9)]

(א) בסעיף זה, "הצוות" - עובדי העירייה החברים בצוות לתיקון ליקויים, שמונה לפי הוראות סעיף

21א(ב) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (בסעיף זה - חוק מבקר המדינה).

(ב) הצוות ידון בדרכים ובמועדים לתיקון ליקויים שנמצאו בדוח שהגיש מבקר העירייה ושנדון על

ידי המועצה לפי סעיף 170ג(ה)(1) או (2), לפי העניין, ובדרכים למניעת הישנותם של ליקויים בעתיד.

(ג) הצוות יגיש את המלצותיו לראש העירייה בתוך שלושה חודשים מיום שדוח מבקר העירייה נדון

על ידי המועצה, וידווח לוועדה לענייני ביקורת על יישום המלצותיו אחת לשלושה חודשים.

(ד) ראש העירייה רשאי לדחות את תיקונו של ליקוי מסוים, ובלבד שינמק דחייה זו לפני מבקר

העירייה והוועדה לענייני ביקורת, בכתב, לא יאוחר משלושה חודשים לאחר שהוגשו לו המלצות הצוות.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 21א ו-21ב לחוק מבקר המדינה.

(א) עובד העירייה שנתמנה לפי סעיף 167 (א) לא יפוטר, אלא אם כן הוחלט על כך בישיבת המועצה לאחר שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה.

(ב) (1) לא יפוטר היועץ המשפטי לעירייה שהוא עובדה או הגזבר, אלא באישור המועצה ברוב של שני שלישים מחבריה, לאחר שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה.

(2) לא יפוטר מבקר העירייה שהוא עובדה, אלא באישור המועצה ברוב של שלושה רבעים מחבריה, לאחר שניתנה הודעה כדין לכל חברי המועצה שדבר הפיטורים יידון באותה ישיבה.

(ג) לא תתקבל במועצה החלטה לפיטוריו של מבקר העירייה, הגזבר או היועץ המשפטי לעירייה, אלא לאחר שניתנה להם זכות לשאת לפני המועצה את דברם בעניין הפיטורים.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) ו (1ג) יחולו, בשינויים המחויבים, גם על השעיית מבקר העירייה, הגזבר או היועץ המשפטי לעירייה.

(ה) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מסמכותו של בית דין למשמעת לפי חוק הרשויות המקומיות (משמעת), התשל"ח-1978, לפסוק בדבר פיטוריו של עובד עירייה שסעיף זה דן בו, בשל עבירת משמעת כמשמעותה בחוק האמור.

334 א. פרסום דוח ביקורת או ממצא ביקורת (תיקון:התש"ן)

(א) המפרסם דו"ח או חלקו או תכנו או ממצא ביקורת, ומפר בכך את סעיף 170 ג (ו) או תנאי

בהיתר שניתן לו לפי הסעיף האמור, דינו - מאסר שנה.

דיונים תוספת 57. (א) ראש העיריה יקבע מועד לדיון מיוחד בדו"ח השנתי שהגיש **מיוחדים שניה** הגזבר, שיהיה לכל המאוחר חודש לאחר הגשתו; הדיון בדו"ח מבקר **(ס' 136)** העיריה ובדו"ח מבקר המדינה יהיה באופן ובמועדים הקבועים בסעיף 170 ג לפקודה.

דו"ח המבקר תקנות העיריות בתוקף סמכותי לפי סעיף 347 לפקודת העיריות אני מתקין תקנות

דין וחשבון אלה:

מבקר העיריה

תשל"ד - 1974¹ תאריך הגשת דין-וחשבון

1. מבקר העיריה יגיש לראש העיריה, לא יאוחר מהאחד באוגוסט בכל שנה, דין-וחשבון, המתייחס לשנת הכספים שקדמה לאותו תאריך על ממצאי הביקורת שערך.

תוכן דין-וחשבון

2. בדין-וחשבון יסכם המבקר את פעולותיו בשטח הביקורת וכן -

(א) יפרט כל ליקוי ופגיעה בחוק בצירוף הסברים שקיבל, לסיבות הפגיעה או הליקוי.

(ב) יביא את המלצותיו לתיקון הליקויים ולמניעתם.

(ג) יציין באם הליקוי שעליו הצביע תוקן או מה נעשה לשם תיקונו.

רשימת מעקב

3. לדין-וחשבון תצורף רשימת מעקב אחרי תיקון ממצאי הביקורת של דינים וחשבונות קודמים ושל ממצאי הביקורת של מבקר המדינה.

השם

4. לתקנות אלה ייקרא "תקנות העיריות (דין-וחשבון מבקר העיריה), תשל"ד - 1974".
י"ז באדר תשל"ד (11 במרס 1974).

יוסף בורג
שר הפנים

¹ קובץ תקנות מס' 3157, י"ב בניסן תשל"ז, 4.4.1974.
דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, תשכ"ד, עמ' 197.

מבקר המדינה

כפיפותה של העיריה לביקורתו של מבקר המדינה נקבעה בסעיף 9 (4) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח - 1958 (נוסח משולב) ובהתאם חייבת העיריה כלפי מבקר המדינה את כל החובות החלות על גופים אחרים המבוקרים על ידיו. בד בבד חלה ביקורתו של מבקר המדינה גם על כל הגופים האחרים הכפופים לביקורתו של מבקר העיריה עפ"י הוראת סעיף 170 א. (ב) לפקודת העיריות.

לפי סמכותו זו מינה מבקר המדינה מבקרים המבצעים מטעמו, עפ"י שיקול דעתו, פעולות ביקורת קבועות ברשויות המקומיות לרבות בעירית נצרת עילית.

אם במהלך הביקורת התגלו ליקויים שלא הוסברו, פגיעות בחוק, בעקרונות החסכון והיעילות או בטוהר המידות, ימסור מבקר המדינה את ממצאיו ודרישותיו לתיקון הליקויים.

עפ"י הוראת סעיף 20 (א) לחוק מבקר המדינה יכין המבקר דין וחשבון על תוצאות ביקורתו, הדו"ח יומצא לראש העיריה בצירוף העתקים לכל חברי המועצה וכן ישלח העתק הדוח גם לראש הממשלה ולשר הפנים ולוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת.

ועדת הכנסת תדון בדוח זה כפי שהיא דנה בדוחות האחרים של המבקר.

דיוניה של ועדת הכנסת אינם פוגעים בזכותה ואינם מפחיתים מחובתה של ועדת הביקורת של העיריה, עפ"י הוראת סעיף 149 ג' (א) לפקודת העיריות, "לדון בכל דוח של מבקר המדינה ושל נציבות תלונות הציבור על הביקורת בעיריה".

מבקר העיריה יערוך רשימת מעקב אחרי תיקון ממצאי הביקורת של מבקר המדינה, כאמור בתקנות העיריות-דין וחשבון מבקר העיריה (התשל"ד - 1974) - רשימת מעקב.

מבקר משרד הפנים - רו"ח לעיריות

כפיפותה של העיריה למבקר משרד הפנים מעוגנת בפקודת העיריות (נוסח חדש) ובחוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985.

להלן מפורטות סמכויות פיקוח, שהוקנו למשרד הפנים על פעולותיה של הרשות המקומית:

1. ארגון מועצת הרשות המקומית ודרך פעולתה.

2. עובדי הרשות המקומית.

3. נכסי הרשות המקומית.

4. חוזים ומכרזים.

5. תקציב הרשות המקומית.

6. כספים, חשבונות וביקורת.

7. ארנונה כללית.

8. חוקי עזר.

9. חוק יסודות התקציב.

משרד הפנים ממנה מעת לעת מבקרים המבצעים מטעמו, עפ"י שיקול דעתו, פעולות ביקורת ברשות המקומית לרבות בעירית נצרת עילית.

תפקידיו של רואה החשבון לעיריות מוגדרים בפקודת העיריות, כמפורט:

א. לבקר את חשבונות הרשות המקומית ולאשר אותם בכתב.

ב. להגיש לשר הפנים ולממונה על המחוז את החשבונות המאושרים כנ"ל ביחד עם הדין והחשבון שלו עליהם. בדין וחשבון זה יציין את ההוצאות הבלתי חוקיות שהוציאה הרשות המקומית וכל חריגה אחרת מהוראות החוק, הצוים, וההוראות של שר הפנים בכל עניני הכספים ועניני החשבונות.

ג. ליעץ לממונה על המחוז בפעולתו בקשר לפסילת כל פריט בחשבון שהוא בניגוד לחוק, כדי לחייב את האחראי לשלם את החסר או ההפסד הכספי שנגרם עקב הפסילה כנ"ל.

לרואה החשבון של העיריות תפקיד נוסף בנושא הכנת התקציבים של הרשות המקומית עפ"י התקנות של הרשויות המקומיות (הכנת תקציבים) תשל"א - 1971.

רואה החשבון לעיריות קבע שפעולות הביקורת של המבקר שמונה מטעמו יתרכזו, בדרך כלל, בבדיקת הניהול של המערכת החשבונאית והדיווח הכספי של הרשות המבוקרת, סידרי המבדק הפנימי, וכן בבדיקת נושאים ספציפיים אחרים כפי שיקבע מדי פעם לפעם לגבי רשות מקומית פלונית.

להלן תפקידי המבקר :

א. לבדוק, לאור ההוראות של החוקים, התקנות וההנחיות, את החשבונות התקציביים, חשבון העודף והגרעון, חשבונות האקטיב והפסיב, וחשבונות העזר האל-תקציביים.

ב. לפרט את הממצאים ולציין את המסקנות הן מהצד החוקי והן מהצד החשבונאי.

ג. לערוך דין וחשבון כספי על סמך ההוראות בחוק, בתקנות ובהנחיות ובהתאם לכללי המקצוע המקובלים ולאור ממצאי הביקורת האמורים לעיל.

ד. לצרף לדין וחשבון הכספי ביאורים והערות כמתחייב מתוצאות הביקורת.

ה. לבדוק את הנוהלים והמבדק הפנימי הקיימים במערכת החשבונאית, לציין את הממצאים, ולהציע תיקונים ושיפורים המתחייבים ממצאי הביקורת.

המבקר יכין דו"ח על תוצאות ביקורתו, הדו"ח יומצא לראש העיר וכן ישלח העתק הדו"ח למשרד הפנים. ועדת הביקורת ברשות תדון בדו"ח מבקר משרד הפנים, כאמור בסעיף 149 ג. (א) בפקודת העיריות.

